SORBUS, s.r.o.
Magurská 6140/43, 974 11 Banská Bystrica

Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa.

Hodnotenie významnosti vplyvov projektu na územia sústavy NATURA 2000 v zmysle zákona **č. 543/2002 Z.** z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a v **zmysle článku** 6.3 a 6.4 smernice 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a **voľne žijúcich živočíchov** a rastlín

November 2024

Obsah

1. ÚVOD 3
2. VYHODNOTENIE PODKLADOV PRE PRIMERANÉ HODNOTENIE 3
3. POSTUP VYPRACOVANIA PRIMERANÉHO HODNOTENIA 4
4. INFORMÁCIE O PROJEKTE 8
5. IDENTIFIKÁCIA DOTKNUTÝCH ÚZEMÍ SÚSTAVY NATURA 2000 16
6. HODNOTENIE VPLYVOV NA DOTKNUTÉ ÚZEMIA SÚSTAVY NATURA 2000 23
6.1 Identifikácia dotknutých predmetov ochrany 23
6.2 Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany 25
6.2.1. Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany CHVÚ Úľanská mokraď 25
6.2.2 Celková významnosť vplyvov na predmet ochrany dotknutých území NATURA 2000 47
6.3 Vyhodnotenie kumulatívnych vplyvov 49
7. VYHODNOTENIE VPLYVOV PROJEKTU NA INTEGRITU ÚZEMÍ SÚSTAVY NATURA 2000 56
8. NÁVRH ZMIERŇUJÚCICH OPATRENÍ 57
9. ZÁVER 62
10. POUŽITÉ ZDROJE ÚDAJOV 63
11. PRÍLOHY 64

1. ÚVOD

Predmetom hodnotenia významnosti vplyvov projektu na územia sústavy NATURA 2000 je „Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa“ (ďalej len „projekt“).

Územie ložiska Veľký Grob – Čadíky (ďalej tiež „ložisko Čadíky“) je rozdelené územne na štyri etapy.
Posúdenie vplyvov ťažby na životné prostredie sa uskutočnilo v rokoch 2005 – 2006. Záverečné stanovisko č. 343/06-7.3/gn z 04.09.2006 vydané MŽP SR podľa zákona č. 24/2006 Z. z. (ďalej tiež „zákon 24/2006“) pre navrhovateľa Zdolfin s.r.o. odporučilo realizáciu ťažby pre územie I. a II. etapy ťažby s tým, že ak bude navrhovateľ chcieť realizovať ďalšie etapy ťažby, bude potrebné vykonať pred ich realizáciou ďalšie posudzovanie podľa zákona.
Ložisko je ťažené cca od roku 2008 (Cesty Nitra a.s.). K zmene vlastníckych práv k pozemkom na navrhovateľa ILKA s.r.o. došlo v r. 2016, k zmene oprávnenia na dobývanie v r. 2017.
V súčasnosti prebieha doťažovanie územia I. etapy, dobývanie sa realizuje na základe rozhodnutia OBÚ č. 214-1210/2017 z 5.5.2017. Pre dobývanie územia II. etapy je vydané povolenie rozhodnutím OBÚ č. 111-1597/2020 z 8.7.2020.

Navrhovateľ ILKA s.r.o. sa uchádza o ťažbu štrkopieskov aj v území III. a IV. etapy. Zámer podľa zákona č. 24/2006 Z. z. na ťažbu III. a IV. etape bol predložený MŽP SR v decembri 2022. Vypracovanie primeraného hodnotenia je v súlade s požiadavkou 2.2.1 Rozsahu hodnotenia č. 5372/2023-1.7/mo z 22.03.2023 vydanom Ministerstvom životného prostredia SR.

V zmysle zákona 24/2006 je projekt zaradený podľa prílohy č. 8, kap. č. 1 Ťažobný priemysel, položka č. 11 Lomy a povrchová ťažba a úprava kameňa, ťažba štrkopiesku a piesku, povinné hodnotenie od 200 000 t/rok alebo od 10 ha záberu plochy. Plánovaný objem výroby je 800 000 t/rok, plocha záberu je 84 ha, resp. 61,9 ha.

Navrhovaná činnosť je riešená variantne:

VARIANT 1

predstavuje záber plôch III. a IV. etapy až po brehovú líniu jazier I. a II. etapy (84,0329 ha); v cieľovom stave vznikne jedno veľké jazero zahŕňajúce všetky štyri etapy (ďalej tiež „V1, resp. variant celoplošný“);

VARIANT 2

predstavuje pokračovanie doterajšieho kazetového spôsobu ťažby I. etapy („Čadíky – juh“, 2 kazety) a II. etapy („Čadíky – západ“, 1 kazeta) tak, že v cieľovom stave vzniknú ďalšie 2 kazety, jedna v území III. etapy (45,8 ha), jedna v území IV. etapy (16,1 ha) (ďalej tiež „V2, resp. variant kazetový“). Celkový záber pre tento variant je 61,90 ha.

Primerané hodnotenie vplyvov projektu je spracované podľa príručky „Metodika primeraného hodnotenia vplyvov plánov, programov a projektov na územia sústavy NATURA 2000, rok 2023, v znení jej aktualizácie z roku 2016 (ďalej len „metodika“).

2. VYHODNOTENIE PODKLADOV PRE PRIMERANÉ HODNOTENIE

Dokumentácia k projektu:

1. Zámer „Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa“ podľa zákona č. 24/2006 Z. z. (Mociková,I., 11/2022) a pracovná verzia správy o hodnotení so stavom riešenia k 09/2024
2. Hydrogeologický posudok „Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa“ (Mociková,I., 2024)

Dokumentácia a podklady z legislatívy a údajov ochrany prírody:

3. Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení
4. Vyhláška MŽP SR č. 437/2008 Z.z., ktorou sa vyhlasuje chránené vtáčie územie Úľanská mokraď
5. Výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5. 1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu
6. Mapový podklad území NATURA 2000 na Slovensku, mapový prehliadač ŠOP SR - https://maps.sopsr.sk/
7. Štandardný dátový formulár: https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=SKCHVU023
8. Reporting podľa článku 12 smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva za obdobie rokov 2013 – 2018
9. Aktuálny stav výberových druhov vtákov v chránených vtáčích územiach na Slovensku (Ridzoň, J., Karaska, D., Topercer, J., ŠOP SR, 2015)
10. Ciele ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď: https://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=21&kod=SKCHVU023

Prieskumy a monitoring:

11. Prieskum flóry a vegetácie (Ružičková,J. in Mociková,I. a kol., 12/2005)
12. Ornitologický prieskum (Kalivodová,E. in Mociková,I. a kol., 12/2005)
13. „Monitoring vtáctva v okolí vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob - Čadíky“ (Vlachovičová,M., 10/2020)
14. „Monitoring vtáctva v okolí lokality vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky“ (Správa z ornitologických výskumov) (Dobšovič,J., ed., 03/2024)

3. POSTUP VYPRACOVANIA PRIMERANÉHO HODNOTENIA

Primerané hodnotenie vplyvu navrhovanej činnosti na lokality NATURA 2000 pre „Vodnú ťažbu na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa“ bolo spracované ako samostatný dokument v súlade s § 28 ods. 5 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Primerané posúdenie vplyvu projektu je spracované podľa vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení (ďalej len „vyhláška“) a príručky Metodika hodnotenia významnosti vplyvov plánov, programov a projektov na územia sústavy NATURA 2000 v Slovenskej republike, Štátna ochrany prírody SR, Banská Bystrica (ŽIAČIKOVÁ et al. 2023).

V zmysle metodiky sa za dotknuté považujú územia, ktoré:

- projekt zasahuje priamo do území sústavy NATURA 2000, alebo sa nachádza v ich bezprostrednej blízkosti a vplyv sa dá predpokladať min. plošným záberom biotopov a biotopov druhov,
- v súvislosti so vstupmi plánu alebo projektu (ťažba surovín, znečistenie výstavbou, odbery vody, pripojenie inžinierskych sietí, doprava materiálu a technológií) počas prípravy, realizácie, prípadne likvidácie projektu,
- v súvislosti s výstupmi plánu alebo projektu (odpady, odpadové vody, emisie, hluk, migračná bariéra, zmena prostredia) počas prípravy, realizácie, prípadne likvidácie projektu – je potrebné odkázať aj na dostupné relevantné štúdie – hlukovú, emisnú a pod.,
- v súvislosti s prevádzkou alebo likvidáciou projektu (napríklad aj v súvislosti s prenosom znečistenia, zmenou hydrologických pomerov alebo prerušením migračných trás druhov, rekultiváciou po skončení činnosti).

Na základe lokalizácie navrhovaného projektu boli identifikované územia sústavy NATURA 2000, ktoré by mohli byť jeho realizáciou dotknuté. Súčasne boli identifikované možné výstupy, ktoré budú súvisieť s realizáciou projektu (likvidácia vegetácie, zánik biotopu druhov fauny a flóry, hluk). Na základe možných výstupov projektu vo vzťahu k územnému vymedzeniu území sústavy NATURA 2000 v širšom okolí a posúdenia dosahu možných vplyvov v závislosti od predmetu ochrany bol identifikovaný možný dopad realizácie projektu vodnej ťažby štrkopieskov na územie sústavy NATURA 2000, ktoré sa nachádza v dosahu možných vplyvov projektu. Ako dotknuté územie bolo

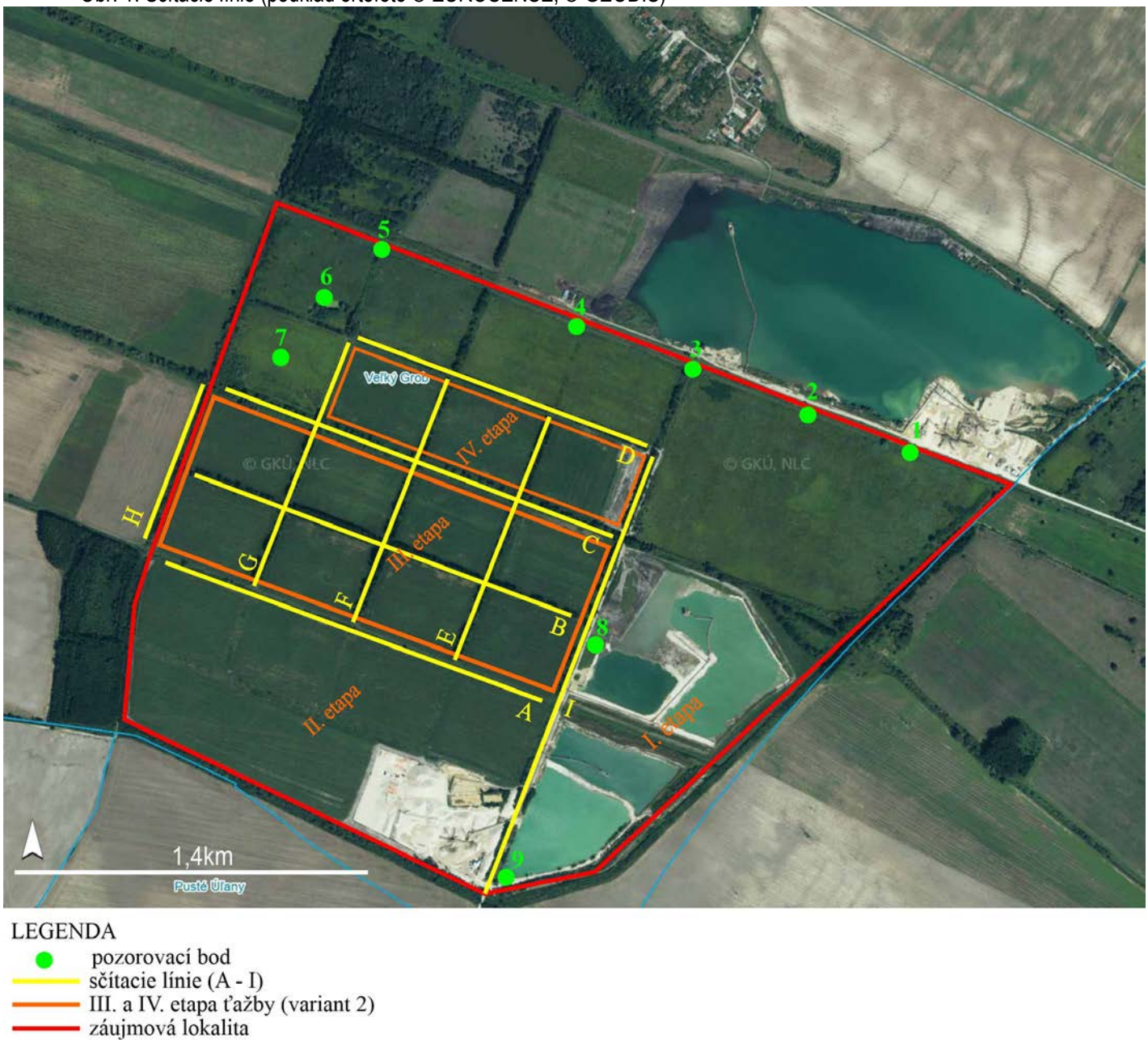
vyhodnotené chránené vtáčie územie Úľanská mokraď - SKCHVU023 Úľanská mokraď a predmety ochrany v tomto území.

Následne nastal proces prípravných prác, v rámci ktorého sa získavali dostupné informácie týkajúce sa dotknutého území NATURA 2000 z hľadiska predmetov ich ochrany – rozšírenie, výskyt, ekologické nároky. Údaje sa vyhľadávali v dostupných publikovaných prácach, z iných procesov posudzovania vplyvov na životné prostredie, ktoré sa v širšom území realizovali s využitím prieskumov, ktoré boli pre tieto procesy hodnotenia vplyvov uskutočnené. V rámci prípravných prác boli vykonané terénne obhliadky v septembri 2023 a marci 2024. Základným zdrojom informácii pre primerané hodnotenie bol prieskum ornitofauny, ktorý sa v hodnotenom území realizoval v roku 2023.
Údaje boli spracované v roku 2024 - Monitoring vtáctva v okolí lokality vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky (Správa z ornitologických výskumov), ed. Mgr. Ján Dobšovič, marec 2024.
Správa predkladá výsledky dvoch ornitologických prieskumov, pričom prvý realizovala Mgr. Miriam Vlachovičová, PhD. a druhý realizoval MVDr. Richard Kvetko. Súhrnné výsledky z oboch prieskumov zhotovil Mgr. Ján Dobšovič. V roku 2020 realizovala Mgr. Miriam Vlachovičová, PhD. (trištvrteročný ornitologický výskum) a MVDr. Richard Kvetko realizoval prieskum od marca do novembra 2023 (celkovo 18 návštev). V záujmovom území boli vtáky počas oboch prieskumov sledované líniovou metódou v modifikácii vzorkovania vzdialeností, so zameraním na druhy, ktoré sú predmetom ochrany v CHVÚ Úľanská mokraď. Bol zohľadňovaný charakter výskytu, či sa jednalo o hniezdiace páry, zimujúce jedince, alebo migranti, či náhodne sa vyskytujúce druhy.

Tab. 1. Základná charakteristika sčítacích línií A - I na lokalite štrkovisko Veľký Grob – Čadíky,

Línia	Popis	**Dĺžka** úseku (m)
A	Línia pozdĺž Zichyho potoka s vegetáciou vysokých ostríc, trstinovými spoločenstvami, miestami s líniovými porastmi drevín a krovín *(Populus alba, Ulmus laevis, Rosa canina, Sambucus nigra, Swida sanguinea* a i.).	1 155
B	Vetrolam mladších topoľov, čiastočne s krovinovým podrastom *(Rosa canina, Sambucus nigra*) a porastom trsti obyčajnej (*Phragmites australis*).	1 148
C	Línia pozdĺž menšieho vodného toku (Nový potok) s brehovými porastami, ktorého hladina sezónne kolíše. Biotopy: Ls1.2 dubovo-brestovo-jaseňových nížinných lužných lesov podzväz *Ulmenion*; Ls7.4 slatinné jelšové lesy zv. *Alnion glutinosae*.	1 148
D	Línia mladších topoľov s nízkym percentom krovinového podrastu. Susedí s rozsiahlymi trstinovými porastami.	861
E	Vetrolam z väčšej miery tvorený topoľovým porastom, v podraste *Rosa canina*, *Sambucus nigra;* po okrajoch *Phragmites australis*. Miestami dub letný (*Quercus robur*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*) alebo jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*).	669
F	Vetrolam tvorený topoľovým porastom, miestami dub letný *(Quercus robur*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*) alebo jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*). Stredom vedie terénna depresia (+/- s vodou).	682
G	Línia - prvé 2/3 topolová kultúra (*Populus sp.*), miestami dub letný (*Quercus robur*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*). Posledná tretina najmä krovinový porast (*Rosa canina, Sambucus nigra, Salix sp.*) a s porastom trsti obyčajnej (*Phragmites australis*).	680
H	Mladý riedky topoľový porast s dominantnou trsťou obyčajnou (*Phragmites australis*).	458
I	Línia popri prístupovej ceste centrom ťažobného priestoru štrkopieskov, kde jednu stranu línie tvorí vetrolam, druhú vodná plocha štrkoviska.	1 193

Obr. 1. Sčítacie línie (podklad ortofoto © EUROSENSE, © GEODIS)

LEGENDA
- pozorovací bod
- sčítacie línie (A - I)
- III. a IV. etapa ťažby (variant 2)
- záujmová lokalita

Vyhodnotenie očakávaných vplyvov projektu na dotknuté predmety ochrany

Ďalším krokom bolo samotné kvantifikovanie vplyvu realizácie projektu na biotopy a druhy z predmetu ochrany dotknutých území NATURA 2000 ako podklad pre posúdenie významnosti vplyvov. Popis vplyvu a určenie jeho významnosti bolo vykonané popisne, pričom sa vychádzalo z kritérií uvedených v príslušnej časti metodiky.
Významnosť vplyvu bola ohodnotená číselnou hodnotou pre každý posudzovaný predmet ochrany (biotop, druhy) podľa nasledovnej stupnice a popisu významnosti vplyvu odporúčaných metodikou.

Tab. 2: Stupnica významnosti vplyvov

Číselná hodnota	**Významnosť vplyvu**	Krátky popis významnosti vplyvu
-2	významný negatívny vplyv	Nepriaznivý vplyv na integritu územia podľa čl. 6.3 smernice o biotopoch. Významný rušivý až likvidačný vplyv na biotop alebo populáciu druhu alebo ich podstatnú časť (v nadväznosti na parametre cieľov ochrany); významné narušenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, významný zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu (v nadväznosti na parametre cieľov

Číselná hodnota	Významnosť vplyvu	Krátky popis významnosti vplyvu
		ochrany). Projekt je možné schváliť len za splnenia podmienok stanovených v odsekoch 11 a 12 § 28 zákona o ochrane prírody.
-1	mierne negatívny vplyv	Mierny, nevýznamný negatívny vplyv. Mierne rušivý vplyv na biotop či populáciu druhu; mierne narušenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, okrajový zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu. Možno ho zmierniť alebo vylúčiť navrhnutými zmierňujúcimi opatreniami. Nevylučuje schválenie projektu.
0	nulový vplyv	Žiadny preukázateľný vplyv.
+1	mierne pozitívny vplyv	Mierne priaznivý vplyv na biotop alebo populáciu druhu, mierne zlepšenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, mierne priaznivý zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu.
+2	významný pozitívny vplyv	Významný priaznivý vplyv na biotop alebo populáciu druhu, významné zlepšenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, významný priaznivý zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu (dosiahnutie cieľov ochrany vo vzťahu k zlepšeniu stavu predmetu ochrany územia sústavy NATURA 2000).

Podľa Metodiky hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy NATURA 2000 v Slovenskej republike (ŽIAČIKOVÁ et al. 2023) významnosť vplyvov je spravidla daná:

- typom projektu,
- veľkosťou alebo rozsahom projektu,
- vlastnosťami územia sústavy NATURA 2000,
- rizikami kumulácie vplyvov.

Kritériá na vyhodnotenie významnosti vplyvu projektu na biotopy alebo druhy území sústavy Natura 2000 sú:

Kvantita biotopu/druhu

Hranica stanovenia významného negatívneho vplyvu môže byť 1 % z plochy biotopu alebo populácie druhu v dotknutom území sústavy NATURA 2000. Táto hranica je však vhodná iba pre široko rozšírené alebo relatívne bežné biotopy a druhy. V odôvodnených prípadoch má byť tento limit oveľa nižší (napr. ovplyvnená vysoko kvalitná, jadrová, reprezentatívna alebo podľa ďalej uvedených kritérií dôležitá lokalita druhu/biotopu). Podobne by mala byť táto hranica oveľa nižšia pre vzácnejšie biotopy a druhy. Osobitne je potrebné prihliadať na prioritné biotopy v zmysle smernice o biotopoch, ktoré nie je možné nahradiť alebo obnoviť. Ide najmä o statické biotopy, ktoré sú viazané na špecifické ekologické podmienky (napr. slaniská, penovcové prameniská, pieskové biotopy). V prípade týchto **biotopov akýkoľvek zásah vedúci k nenávratnej strate aj malej časti biotopu sa považuje za významný negatívny vplyv.**

Rovnako je potrebné pristupovať k biotopom, pri ktorých je možný záber plochy biotopu len z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu (§ 28 ods. 11 zákona), uvedeným v prílohe č. 1 vyhlášky. Pre posudzovanie daného projektu je to irelevantné, keďže posudzované boli druhy vtákov, ktoré sú predmetom ochrany v CHVÚ Úľanská mokraď a ich biotopy, najmä hniezdne a potravné biotopy

Kvalita biotopu/druhu

Nezávisle od kvantitatívnych údajov sa za významný negatívny vplyv dá považovať negatívne ovplyvnenie, resp. likvidácia:

- jedinečného výskytu v SR (t. j. predmet ochrany je v danom území síce hojný, ale je to ojedinelé ÚEV/CHVÚ v SR, kde je predmetom ochrany),
- veľmi kvalitného výskytu v rámci ÚEV/CHVÚ (jadrové územie výskytu druhu, väčšie rozlohy reprezentatívnych porastov, atď.),
- ohrozenej, poslednej, zanikajúcej populácie/biotopu v ÚEV/CHVÚ.

Za významný vplyv sa dá považovať aj výrazné ovplyvnenie:

- špecifickej štruktúry biotopu v ÚEV/CHVÚ (napr. odstránenie stromovej etáže v lesných porastoch na viac ako 50 % plochy biotopu v ÚEV),
- funkcie biotopu v ÚEV/CHVÚ (napr. závažné zmeny hydrologického režimu, znečistenie),

- typických druhov biotopu v ÚEV/CHVÚ (významné zmeny druhového zloženia, ktoré smerujú k zmene biotopu, zhoršeniu stavu),
- stavu populácie druhu v ÚEV/CHVÚ (napr. vyrušovanie hniezdiacej populácie realizovanou činnosťou – prevádzkou, čo spôsobí presun druhu z územia s cieľom nájsť iné vhodné hniezdne biotopy),
- biotopu druhu v ÚEV/CHVÚ (napr. významný záber rozmnožovacích biotopov druhu v území sústavy NATURA 2000, čím sa následne ovplyvní aj početnosť populácie druhu v území, strata potravných biotopov druhu),
- vyhliadok biotopu/druhu do budúcnosti v ÚEV/CHVÚ (napr. vplyvom realizovaných činností sa zmení obhospodarovanie v území, čo bude mať za následok zhoršovanie stavu až postupný zánik predmetov ochrany územia sústavy NATURA 2000).

Geografická poloha dotknutého biotopu/druhu v horizontálnom a vertikálnom smere
Pri vyhodnotení významnosti vplyvu je potrebné zohľadniť:

- jadrové zóny biotopu, nerozčlenené porasty, azonálny či významný marginálny a netypický pôvodný výskyt,
- integritu (celistvosť) územia sústavy NATURA 2000 a areálu výskytu biotopu/druhu v ňom.

Zásadné miesta z hľadiska biológie druhu, napr.:

- miesto rozmnožovania (hniezdisko, tokanisko, stromové dutiny, brlohy),
- nenahraditeľný potravný biotop,
- úkrytové možnosti a refúgiá,
- migračné trasy.

Podľa ustanovenia § 19 ods. 6 vyhlášky sa vyhodnotil vplyv navrhovanej činnosti na ciele ochrany v SKCHVU023 Úľanská mokraď: https://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=21&kod=SKCHVU023
Ciele ochrany pre toto územie boli ŠOP SR Banská Bystrica dodané 14.08.2024.

Pri hodnotení integrity vplyvov som sa pridržal § 19 ods. 7 vyhlášky. Veľmi dôležitým hľadiskom je princíp predbežnej opatrnosti, ktorý zohľadňuje nedostatok informácií o vplyve plánu alebo projektu alebo pravdepodobnej reakcii predmetu ochrany na jeho ovplyvnenie.

Na základe hodnotenia a stanovenia významnosti vplyvov na chránené územie a predmety ochrany boli navrhnuté zmierňovacie opatrenia v prípade realizácie variantu V2 (kazetový variant). Zmierňujúce opatrenia, ako aj dokument primeraného hodnotenia bol predložený na ŠOP SR, Správu CHKO Dunajské luhy mailom dňa 10.11.2024. Podľa správy z 24.11.2024 ďalšie pripomienky k štúdii a k zmierňujúcim opatreniam neboli vznesené.

4. INFORMÁCIE O PROJEKTE

Umiestnenie

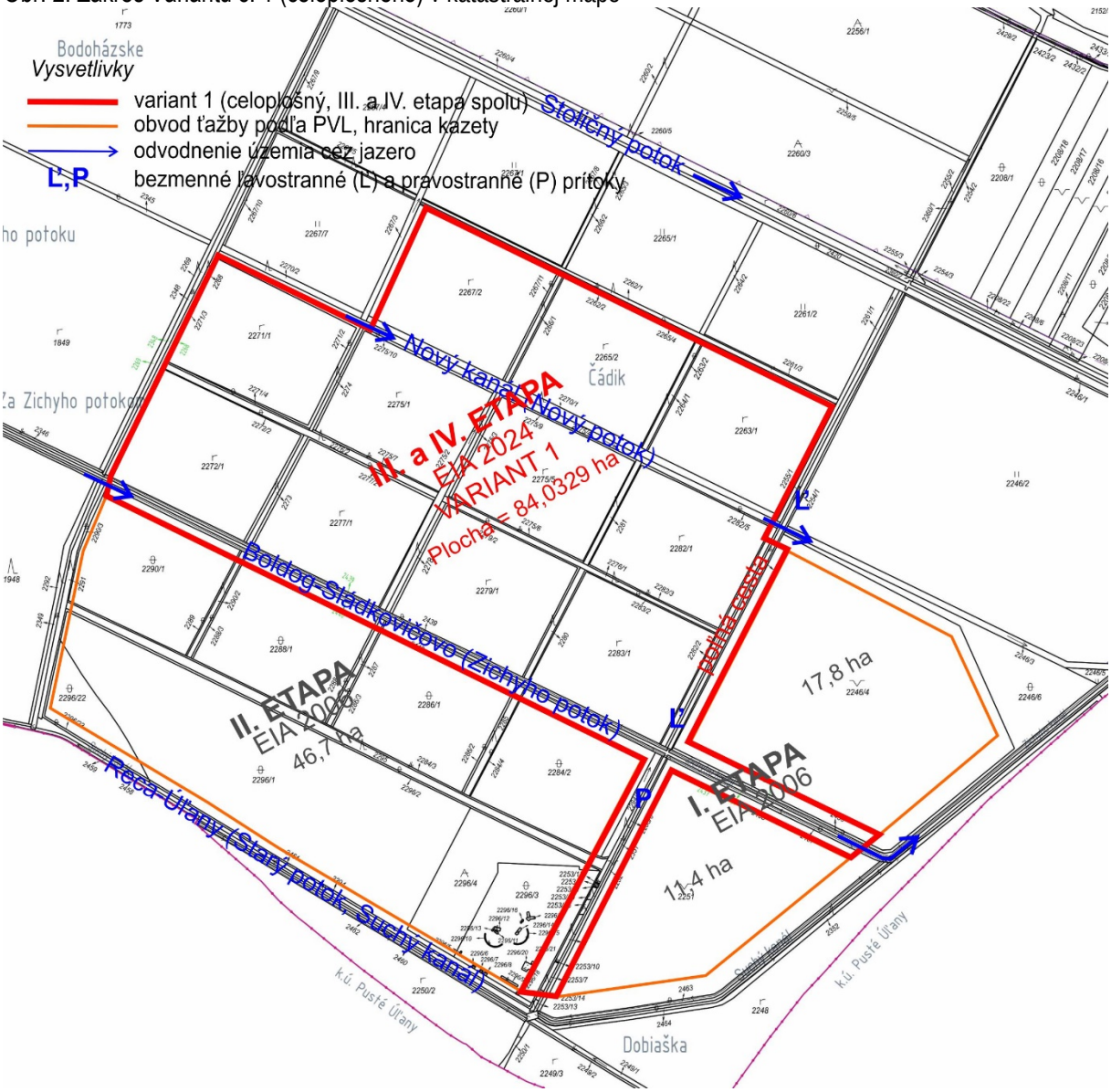
Kraj: Trnavský (2)
Okres: Galanta (202)
Obec: Veľký Grob (504149)
Názov ložiska: Veľký Grob – Čadíky
Katastrálne územie: Veľký Grob
Parcelné čísla:
VARIANT 1
lesný pozemok (11 parciel)
parcely C-KN:
2264/1, 2266/1, 2270/1, 2273, 2274, 2275/3, 2276/1, 2276/2, 2278, 2280, 2281
orná pôda (11 parciel)
parcely C-KN:
2263/1, 2265/2, 2267/2, 2271/1, 2272/1, 2275/1, 2275/5, 2277/1, 2279/1, 2282/1, 2283/1
vodná plocha (7 parciel)

parcely C-KN:
2254/1, 2255/1, 2275/2, 2275/4, 2282/2, 2284/1
parcely E-KN:
2438

ostatná plocha (49 parciel)
parcely C-KN:
2246/4, 2246/6, 2251, 2252, 2253/6, 2253/7, 2253/8, 2253/9, 2253/10, 2253/11, 2253/12, 2253/14, 2253/15, 2253/16, 2263/2, 2265/4, 2267/11, 2271/2, 2271/3, 2271/4, 2272/2, 2275/9, 2275/10, 2277/2, 2279/2, 2282/5, 2283/2, 2284/2, 2284/4, 2285, 2286/1, 2286/2, 2286/3, 2287, 2288/1, 2288/2, 2288/3, 2289, 2290/1, 2290/2, 2290/3, 2295, 2296/2, 2296/3, 2296/4
parcely E-KN:
2436, 2437, 2439, 2440

zastavaná plocha a nádvorie (5 parciel)
parcely C-KN:
2275/6, 2275/7, 2282/3, 2284/3, 2351

Obr. 2: Zákres Variantu č. 1 (celoplošného) v katastrálnej mape

VARIANT 2

lesný pozemok (10 parciel)

parcely C-KN:

2264/1, 2266/1, 2273, 2274, 2275/3, 2276/1, 2276/2, 2278, 2280, 2281

orná pôda (11 parciel)

parcely C-KN:

2263/1, 2265/2, 2267/2, 2271/1, 2272/1, 2275/1, 2275/5, 2277/1, 2279/1, 2282/1, 2283/1

vodná plocha (1 parcela)

parcela C-KN:

2275/2

ostatná plocha (12 parciel)

parcely C-KN:

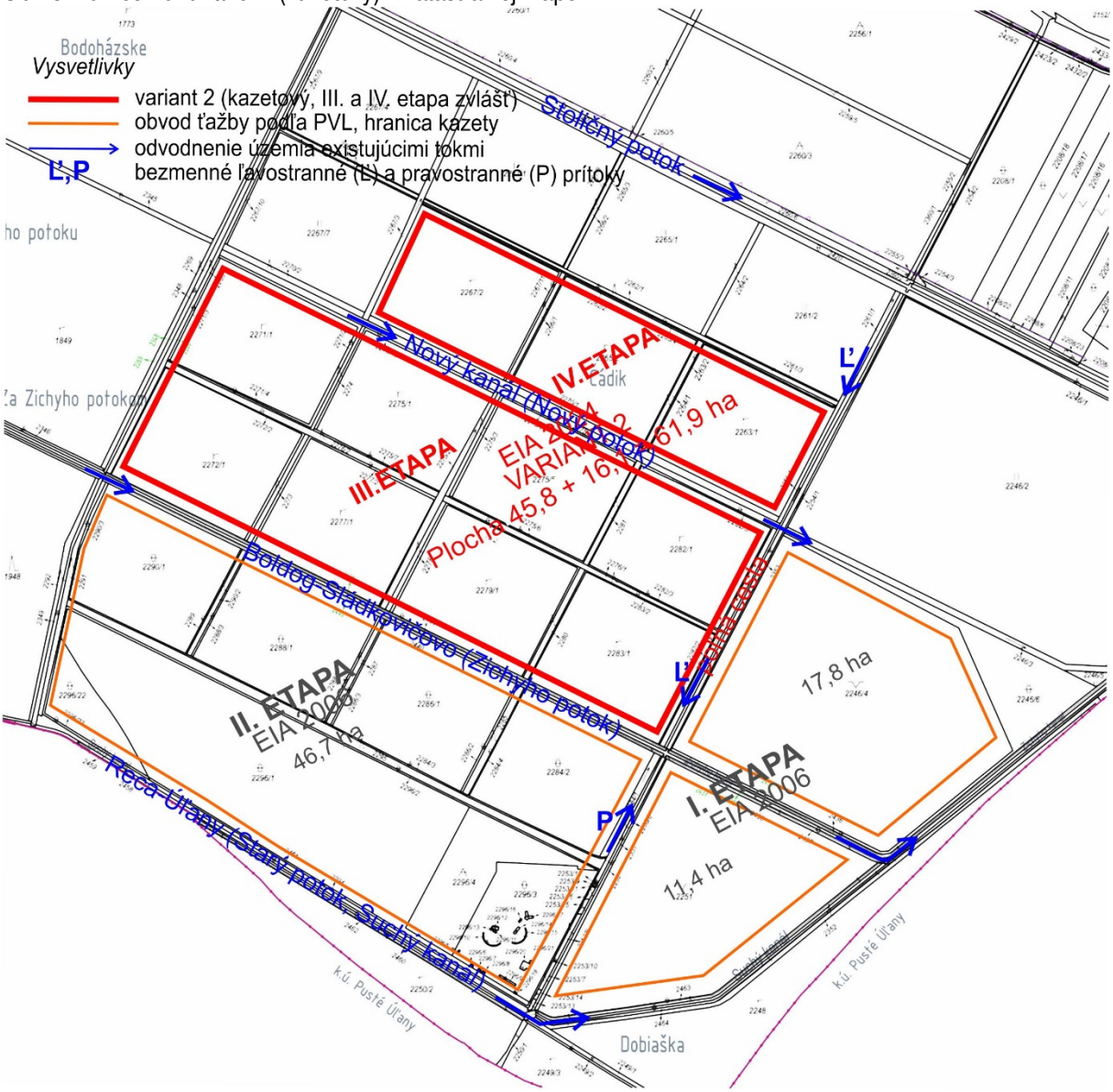
2263/2, 2265/4, 2267/11, 2271/2, 2271/4, 2272/2, 2275/9, 2275/10, 2277/2, 2279/2, 2282/5, 2283/2

zastavaná plocha a nádvorie (3 parcely)

parcely C-KN:

2275/6, 2275/7, 2282/3

Obr. 3: Zákres Variantu č. 2 (kazetový) v katastrálnej mape

Stručný popis technického a technologického riešenia

Ložiskové pomery a kvalitatívne parametre suroviny sú overené podrobným ložiskovým prieskumom z roku 2006. Ložisková poloha štrkopieskov sa predpokladá hrúbky do 45-60 m, na SV do 30-40 m. Reprezentatívny profil je stanovený nasledovne: ▪ ornica a podorničie, ▪ vrchná skrývka (piesky zahlinené alebo zaílované) hrúbky 1-1,5 m, ▪ prvý horizont v hĺbke 0,6 až 10-12 m, obsah piesku cca 31,1%, ▪ druhý horizont v hĺbke od 10-12 m do 19-20-22 m, obsah piesku 21,8%, ▪ tretí horizont v hĺbke od 22-24 m do 40 m, podiel piesku 36,7%. Priemerná objemová hmotnosť je 2,56 t/m3. Priemerná mocnosť nerastu sa uvažuje 36,4 m.

Tab. 3: Základné údaje o ťažbe:

	Variant 1	Variant 2
kapacita ťažby	800 000 t/rok	800 000 t/rok
plocha na ťažbu	840 329 m^2	619 000 m^2
objem zásob	30 588 tis. m^3	22 531,6 tis. m^3
hmotnosť zásob	78 305,5 tis. ton	57 680,9 tis. ton

Prípravné a skrývkové práce budú po ukončení ťažby v II. etape realizované dvoma skrývkovými rezmi. Prvým skrývkovým rezom bude horizont s orničnou vrstvou, ktorá dosahuje v priemere 40 cm hrúbky. Tento horizont bude odťažovaný buldozérmi, kolesovými nakladačmi alebo drapákovými rýpadlami. Ornica bude nakladaná na nákladné autá a bude haldovaná samostatne v zmysle legislatívnych požiadaviek. Na dočasné skladovanie orničnej pôdy budú uprednostňované plochy na okrajoch navrhnutej ťažobnej jamy. Konkrétne umiestnenie bude dodatočne upresnené Plánom využívania ložiska. Potenciál využitia je pri zušľachťovaní poľnohospodárskych pôd v okolí. Ďalším skrývkovým rezom, ktorý bude následne odťažovaný je vrchná skrývka tvorená podorničnou vrstvou zemín a vlastnou vrchnou skrývkou (piesky hlinité a ílovité). Odťažba sa realizuje suchým spôsobom obdobnými mechanizmami až po úroveň 0,5 až 1,0 m nad hladinou podzemnej vody. Priemerná hrúbka vrchnej skrývky na suchú odťažbu predstavuje priemerne 85 cm. Táto bude odťažovaná a odvážaná ako predchádzajúci horizont na samostatné skládky. Zeminy je možné využiť na rekultivačné práce v okolí alebo rekultiváciu vlastnej ťažobne buď už v priebehu ťažby alebo po ukončení ťažby.

Ložisko bude dobývané jednak hydraulickým rýpadlom s hĺbkovou lopatou umiestnenom na brehu, spod hladiny podzemnej vody (HPV) do hĺbky cca 4 m (tzv. prvý dobývací rez), následne plávajúcim korčekovým rýpadlom do hĺbky cca 15 m (druhý dobývací rez) a napokon plávajúcim drapákovým rýpadlom do hĺbky cca 40 m (tretí dobývací rez). V prípade vytvorenia dostatočnej vodnej plochy s hĺbkou väčšou ako 1,2 m pod hladinou podzemných vôd prvým dobývacím rezom, druhý ťažobný rez je možné vynechať. Dobývanie spod hladiny vody bude vejárovité, smerom od juhozápadu dobývanej plochy na severovýchod s následným prechodom na sever a na východ. Sklon záverných svahov (od 0,5 m nad HPV až 40 m pod HPV) bude upravený na hodnotu cca 1:3 (cca 18,30°), ktorá je všeobecne uznávanou hodnotou sklonov svahov na analogických ložiskách štrkopieskov.

Technická časť rekultivácie – vytvorenie stabilných záverných svahov sa bude uskutočňovať priebežne v nadväznosti na doťažovanie zásob nerastnej suroviny v jednotlivých častiach dotknutého územia. Záverné svahy budú podľa potreby pokryté vhodnou zeminou, získanou zo skrývkových prác, ktorá umožní ozelenenie svahov, prípadne aj iné úpravy svahov.

Úprava štrkopieskov pozostáva z triedenia a prania suroviny na technologickej linke umiestnenej na p.č. 2296/3. Jednotlivé pevne zabudované objekty technologickej linky majú vyčlenené samostatné parcely. Vyrábajú sa frakcie 0-4 mm, 4-8 mm, 8-16 mm, 8-22 mm, 22-32 mm, 0-22 mm a 32-63 mm. Frakcií nad 32 mm je veľmi málo, v budúcnosti sa uvažuje s ich drvením. Na parcele č. 2296/3 sú umiestnené aj spevnené plochy, skládky kameniva a sedimentačné nádrže, kam prúdi odpadová voda z mokrého triedenia - usadzujú sa tu jemnozrné častice (íly) oddelené z nerastu. Voda na mokré triedenie sa zabezpečuje čerpadlom umiestneným na plávajúcej plošine pri západnom brehu jazera I. etapy.

Technické a sociálne zázemie je umiestnené južne od areálu technologickej úpravy, tiež na samostatne vyčlenených parcelách. Technické a sociálne zázemie tvoria objekty: ▪ trafostanica, ▪ studňa SO-13, ▪ žumpa, ▪ sanitárny kontajnej SO-14 (šatne, WC, sprchy), ▪ prevádzková miestnosť, ▪ kancelária, ▪ cestná váha s unimobunkou, ▪ vrátnica, ▪ plechový prístrešok (dielňa), ▪ sklad horľavých kvapalín (HK) a olejov so záchytnou nádržou ropných látok a sklad havarijného materiálu.

Požiadavky na vstupy

Pôda

Orientačný záber pôd vo Variante 1 (84,03 ha) je rovný ploche na ťažbu. Vo Variante 2 predstavuje plocha na ťažbu 61,92 ha.
Trvalý záber pôd sa dotkne prevažne orných pôd, a síce 77 % vo Variante 1 resp. 92,4% vo Variante 2.

Tab. 4: Zábery jednotlivých pozemkov podľa stavu katastra nehnuteľností

	Variant 1		Variant 2	
	[ha]	[%]	[ha]	[%]
lesné pozemky	3,68	4,4	2,45	4
orné pôdy	64,69	77	57,23	92,4
ostatné plochy	11,89	14,2	1,55	2,5
vodné plochy	3,28	3,9	0,45	0,7
zastavané plochy a nádvoria	0,50	0,6	0,24	0,4
PLOCHA NA ŤAŽBU	84,03	100	61,92	100

Výpočet zásahu podľa druhov pozemkov je len orientačný. Záväznú výmeru môže stanoviť iba geometrický plán v KN.

Voda

V prevádzke dochádza / bude dochádzať (oba varianty) k spotrebe vody pre 1) sociálne (pitná voda, hygiena) a 2) technologické účely. Osobitné užívanie vôd je povolené rozhodnutím štátnej vodnej správy z r. 2021. Odbery sa monitorujú a nahlasujú SHMÚ.

1) Pitná voda je zabezpečovaná formou malospotrebiteľských balení z obchodnej siete. Zdrojom vody pre hygienické účely je vlastná studňa (SO-13) situovaná pri trafostanici. Spotreba sociálnej vody sa za roky 2021 a 2022 pohybuje v množstve 29 až 66 m^3/rok, priemerne 47,5 m^3/rok.

2) Technologická voda sa používa v súvislosti s mokrou úpravou vydobytých štrkopieskov (odstraňovaním odplaviteľných častíc) v pračke – dehydrátore plnenom vodou z jazera etapy I. - juh pomocou ponorného čerpadla o výkone 110 l/s umiestneného na brehu jazera na plávajúcom pontóne. Po použití sa odpadová voda s obsahom odplaviteľných častíc pochádzajúcich z vybagrovaných štrkopieskov odvádza do sústavy dvoch sedimentačných nádrží (kalové polia) prepojených prelivom a potrubím, kde tieto jemnozrnné piesky, silty (hlina) a v malej miere aj íly sedimentujú. Po vyčírení sa odpadové vody odvádzajú späť do jazera etapy I. – juh. Odkaliská sa po zaplnení vybagrujú a materiál sa premiestňuje na určenú plochu, kde dochádza k ich vysušeniu. Tieto jemnozrnné frakcie sú haldované samostatne, s plánom využitia pri rekultiváciách, alebo ako komerčný produkt.

Suroviny

Vodná ťažba štrkopieskov nemá nároky na spotrebu surovín.

Energetické zdroje

Pri ťažbe a úprave štrkopieskov sú / budú (oba varianty) využívané 1) pohonné hmoty (nafta) a 2) elektrická energia.
1) Naftu budú spotrebovávať pri zhŕňaní skrývky bagre, prípadne buldozéry. V areáli sa ďalej pohybujú manipulačné mechanizmy – nakladače a nákladné autá odvážajúce výrobky. Odhad spotreby nafty mechanizmami so stálou prítomnosťou je okolo 150 000 l nafty ročne. Pohonné hmoty (nafta) sa v areáli neskladujú, iba v nevyhnutnom množstve – motorová nafta v certifikovaných obaloch. Čerpanie pohonných hmôt sa realizuje mimo štrkovne na cca 1,5 km vzdialenej ČSPHM na ceste I/62 Senec – Sládkovičovo.
2) Zariadenia na elektrický pohon sú zásobované elektrickou energiou z vybudovanej trafostanice (p.č. 2296/5). Hlavnými spotrebičmi sú plávajúci bager (vodná ťažba), ako aj dopravníky (preprava štrkopieskov na technologickú

linku), ďalej triedičky a dehydrátor. Spotreba elektrickej energie pre objem ťažby 800 000 t/rok je okolo 170 MWh ročne. Pre účely kompenzácie drahej elektrickej energie boli na vodných plochách etapy I. vybudované dve plávajúce fotovoltaické elektrárne, jedna na jazere juh a jedna na jazere sever.

Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Transport vyťaženej suroviny je / bude (oba varianty) realizovaný zo štrkoviska po južne vedenej poľnej ceste, vedúcej mimo hlavné komunikácie obcí Veľký Grob a Pusté Úľany, na cestu III/0625 Pusté Úľany – Lúčny dvor a potom na štátnu cestu I/62 Senec-Sládkovičovo. Odhad dopravných intenzít pri dĺžke expedičnej doby 14 hod denne, 240 dní v roku, je cca 9,9 NA/hod v jednom smere, resp. 19,8 NA/hod obojsmerne. Na ceste I/62 sa predpokladá rozptyl 50% t.j. cca 10 NA/hod obojsmerne smerom na Sládkovičovo (Sereď) a 50% t.j. cca 10 NA/hod obojsmerne smerom na Senec.
Nároky na inú infraštruktúru, s výnimkou vyššie spomínaného zásobovania pitnou, sociálnou a technologickou vodou a zásobovanie elektrickou energiou sa nepredpokladajú.

Nároky na pracovné sily

Ťažba a výroba kameniva má / bude mať (oba varianty) nároky na pracovné sily vo výške okolo 20 pracovníkov, vrátane strážnej služby. Pracovný fond je 11 mesiacov v roku (220 pracovných dní) v dvoch zmenách (3 520 hod). Sekundárna zamestnanosť je v súvislosti s projekčnými, servisnými a inžinierskymi činnosťami.
Expedícia bude prebiehať resp. prebieha v pracovných dňoch v dobe 6,00 až 20,00 hod počas 12-tich mesiacov (240 pracovných dní).

Iné nároky

Významný terénny zásah predstavuje excerpcia zemných hmôt a po úprave ich odvoz na iné miesto.

Variant 1

Po realizácii navrhovanej činnosti (III. a IV. etapa) vznikne spolu s etapami I. a II. jedno veľké jazero o ploche 160 ha, hlboké 40 m, so svahmi v sklone 1:3. Hladina podzemnej vody sa nachádza cca 1,7 m pod terénom, takže vzniká / vznikne len úzka brehová zóna.
Celoplošným záberom územia III. a IV. etapy zaniknú aj vetrolamy a brehové porasty kanálov. Ochranné pásmo od hraníc pozemkov na severe a západe obvodu ťažby bude 15 m.

Variant 2

Realizáciou navrhovanej činnosti – ťažbou v kazete III. etapy a v kazete IV. etapy, dôjde spolu s I. etapou (dve kazety) a s II. etapou (jedna kazeta) k vzniku sústavy piatich jazier o ploche: 11,4 ha + 17,8 ha (I. etapa), 46,7 ha (II. etapa), 45,8 ha (III. etapa), 16,1 ha (IV. etapa), spolu cca 138 ha.
Ťažba v jednotlivých kazetách III. etapy a IV. etapy podľa Variantu 2 umožní zachovanie vetrolamov a brehových porastov tokov, prípadne aj ich rozšírenie v budúcnosti, keďže odstup brehovej čiary jazier od brehovej čiary tokov bude 15 m, okrem ochranného piliera kanála Boldog-Sládkovičovo (Zichyho potoka), ktorý bude 30 m. Ďalší biologický rozvoj územia ochranných pilierov bude závisieť od typu údržby pásov okolo jazier – údržba kosením alebo aj bez kosenia so sukcesiou trstín a drevín.

Údaje o výstupoch

Ovzdušie

Realizáciou navrhovanej činnosti budú vznikať 1) stacionárne a 2) mobilné zdroje znečisťovania ovzdušia.
1) V zmysle prílohy č.1 vyhlášky MŽP SR č. 248/2023 Z. z. o požiadavkách na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia, spadá ťažba štrkopiesku, ale najmä jeho úprava a skladovanie do kategórie:

3. Výroba nekovových minerálnych produktov;

3.99 Ostatné priemyselné výroby a spracovanie nekovových minerálnych produktov – členenie podľa bodu 2.99.

Podiel vypočítaného hmotného toku TZL (264 g TZL/h) a prahového hmotnostného toku (500 g TZL/h) je rovný 0,5, t.j. v zmysle citovanej vyhlášky ide o stredný zdroj znečisťovania ovzdušia kategórie 3.99.2. Prevádzka stredného zdroja znečisťovania ovzdušia je eidovaná v Národnom emisnom informačnom systéme pod č. VARPZC 1950521.

2) Prevádzka dopravy kameniva nákladnými autami predstavuje líniové zdroje znečisťovania ovzdušia tuhými znečisťujúcimi látkami (TZL, PM10, PM2,5), oxidmi dusíka (NOx), oxidom uhoľnatým (CO) a ďalšími znečisťujúcimi látkami.
Emisné faktory pre nákladné vozidlá sa stanovujú podľa metodík a výpočtom, hodnoty (g/km) sa pohybujú rádovo okolo 0,679 pre PM10, 2,29 pre NOx, 0,293 pre PM2,5 a 2,63 pre CO. Výsledné imisné príspevky závisia od intenzity dopravy, rozptylových pomerov (veterných pomerov a stability atmosféry), imisnej situácie v mieste realizácie diela. V konkrétnom prípade dopravy kameniva z ložiska Čadíky na cestu III/0625 a potom na štátnu cestu I/62 Senec-Sládkovičovo ovplyvňuje kvalitu ovzdušia prašnosť na prístupovej ceste (spevnená účelová komunikácia dĺžky 2 km) v úseku od technologického areálu až po cestu III/0625 Pusté Úľany – Lúčny dvor. Uvedená prístupová komunikácia je v dostatočnom odstupe od obytných zón Pustých Úlian (2,4 km a viac) a Veľkého Grobu (3,5 km a viac).
Nepredpokladá prekračovanie limitných hodnôt na ochranu ľudského zdravia podľa prílohy č. 1 k vyhláške č. 250/2023 Z. z. o kvalite ovzdušia, zo stacionárnych či mobilných zdrojov znečisťovania ovzdušia v žiadnom z variantov.

Odpadové vody

V prevádzke budú, tak ako doposiaľ, vznikať (oba varianty) 1) splaškové odpadové vody, 2) priemyselné odpadové vody (technologické z prania štrkopieskov) a 3) voda z povrchového odtoku (zo striech unimobuniek) odvádzaná na terén (do podzemných vôd).
1) Technologický areál je vybavený suchými WC. V jednej z unimobuniek (SO-14) v technickej časti areálu sa nachádzajú splachovacie WC, sprchy a umývadlá. Splaškové odpadové vody sú akumulované v žumpe (Klartec KL AN8) o objeme 8 m3 nachádzajúcej sa pri tejto sanitárnej unimobunke. Vývoz obsahu sa zabezpečuje oprávnenou organizáciou podľa potreby. Množstvo splaškových vôd je cca 47,5 m3/rok. Vývoz žumpy je potrebný 6x do roka.
2) V technológii úpravy štrkopieskov vznikajú priemyselné odpadové vody. Odpadové vody obsahujú odplaviteľné častice pochádzajúce z vybagrovaného materiálu, ktoré sa oddeľujú v pračke (dehydrátore). Odpadové vody z technológie obsahujú chemicky inertné jemnozrnné piesky, silty (hlina) a v malej miere aj íly oddelené v procese triedenia zo štrkopieskov. Sú to nerozpustné látky v zmysle prílohy č. 1 vodného zákona. Piesky, silty a íly nemajú nebezpečné vlastnosti a nepredstavujú riziko znečistenia podzemnej vody. Odpadové vody sú vyústené do sústavy dvoch sedimentačných nádrží navzájom prepojených prepadom/prelivom. Vyčírené vody zo sedimentačných nádrží prúdia do ťažobného jazera I. etapy-juh. Technologická voda sa nespotrebováva, ale obieha v okruhu jazero I. etapy-juh → technologická linka → sedimentačné nádrže → jazero I. etapy-juh. Sedimentačné nádrže sú čistiacim zariadením. Spotreba je len výparom.
Priesak týchto nerozpustných látok do podzemných vôd a šírenie prúdom podzemnej vody je možné vylúčiť. Ich šírenie je „znehybnené“ usadzovaním v sedimentačných nádržiach a v mieste vypúšťania do jazera.
Rozhodnutím orgánu štátnej vodnej správy OÚ Galanta je povolené vypúšťanie priemyselných odpadových vôd
- v množstve: max. hod. prietok 396,0 m3/hod, priemerný prietok 110,0 l/s, 9504 m3/deň, 3,471 mil. m3/rok;
- v koncentrácii nerozpustných látok 40 mg/l, pri bilančných hodnotách 380,16 kg/deň, 138,758 t/rok.

Prevádzka sleduje kvalitu odpadových vôd vypúšťaných do jazera prostredníctvom akreditovaného laboratória Labeko s.r.o. Piešťany. Podľa požiadavky ŠVS sa sleduje obsah nerozpustných látok. Ten sa za obdobie rokov 2021 – 2023 pohybuje od 2,0 do 26,5 mg/l. Limit je 40 mg/l. Zaťaženie odpadových vôd zodpovedá požiadavkám podľa nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z. z., príloha č. 6. Odpadové vody neznečisťujú odkryté podzemné vody nad rámec normy.

3) Vodou z povrchového odtoku sú zrážkové vody zo striech 7-mich objektov (3x unimobunka, expedičná bunka, plechový prístrešok, sklad, velín a vrátnica) umiestnených v technickej a technologickej časti areálu, ktoré odtekajú na voľný terén. Pri ploche striech 120 m^2 a priemernom úhrne zrážok 600 mm/rok predstavuje ročné množstvo dažďových vôd presakujúcich do podkladu 72 m^3/rok. Jednotlivé objekty sú rozptýlené na širšej ploche, takže aj priesak je rozložený.

Odpady

V procese dobývania a zušľachťovania nerastu sú / budú (oba varianty) produkované nasledovné odpady:

1) V súvislosti s mechanizáciou budú vznikať odpadové oleje, odpadové pneumatiky, prípadne použité batérie a akumulátory. Výmenu uvedených materiálov realizuje subdodávateľským spôsobom servisná organizácia, ktorá zabezpečuje nakladanie s nimi v rámci vlastných povolení.
2) V rámci údržbových prác je možné predpokladať vznik odpadových obalov z náterových látok, znečistené textílie a pod.
3) V prevádzke ďalej vznikajú / budú vznikať komunálne odpady a separované plasty z balenej vody.
4) Sedimenty usadzované v odkaliskách sa po ich zaplnení vybagrujú a premiestňujú na určenú plochu. Po vysušení bude tento materiál využívaný pri prácach súvisiacich so zahladzovaním následkov po dobývaní štrkopieskov, alebo ako komerčný produkt. Odhad množstva je cca 2% z manipulovaných štrkopieskov, čo pri maximálnej možnej ťažbe 800 000 t/rok (500 000 m^3/rok) predstavuje okolo 10 000 m^3/rok. Uvedený technologický úsek je podľa zákona č. 514/2008 Z.z. (ďalej len zákon) nakladaním s odpadom z ťažobného priemyslu, jeho dočasným skladovaním a prevádzkovaním úložiska kategórie B - sedimenty z úpravy štrkopieskov je inertným ťažobným odpadom v zmysle § 2 písm. d) zákona, ktorý nemá nepriaznivé účinky na životné prostredie a zdravie ľudí. Úložisko je prevádzkované na základe povolenia / rozhodnutia OBÚ.

Tab. 5: Zatriedenie odpadov (O – ostatný odpad, N – nebezpečný odpad, NL- nebezpečné látky) podľa Katalóru odpadov (vyhlášky č. 365/2015 Z. z.):

vznik	kód	druh odpadu	kategória
1)	13 02 04	chlórované minerálne motorové, prevodové a mazacie oleje	N
	13 02 05	nechlórované minerálne motorové a prevodové oleje	N
	13 02 06	syntetické motorové, prevodové a mazacie oleje	N
	16 01 03	opotrebované pneumatiky	O
	16 06 01	olovené batérie	N
2)	15 01 10	obaly obsahujúce zvyšky NL alebo kontaminované NL	N
	15 02 02	absorbenty, filtračné materiály vrátane olejových filtrov inak nešpecifikovaných, handry na čistenie, ochranné odevy kontaminované NL	N
3)	20 03 01	zmesový komunálny odpad	O
	20 01 39	plasty	O
4)	01 04 09	odpadový piesok a íly	O

Na ložisku bude postupne zhŕňaná vrchná skrývka (ornica a podorničie – zaílované piesky). Skrývkové hmoty budú umiestnené na okraji ťažobného poľa a neskôr použité na rekultiváciu, buď samotnej ťažobne alebo priľahlých plôch v okolí. V zmysle zákona o odpadoch sa preto nejedná o odpad.

Hluk a vibrácie

Zdrojmi hluku a vibrácií navrhovanej činnosti sú / budú (oba varianty) ťažobné, výrobné a manipulačné mechanizmy používané pri skrývkových a ťažobných prácach, ďalej hluk z výroby v rámci technologického areálu, ako aj nákladná doprava (hluk z dopravy po prístupových cestách).

Merania uskutočnené RÚVZ v r. 2011 a dokumentované protokolom č.7023/2011 z 20.9.2011 nepreukázali prekračovanie limitných hodnôt hluku v pracovnom prostredí.

Požiadavky na ochranu obyvateľstva pred účinkami hluku stanovuje vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Podľa vyhlášky určujúcou veličinou hluku pri hodnotení vo vonkajšom prostredí je ekvivalentná hladina A zvuku LAeq pre deň (6:00-18:00 h), večer (18:00-22:00 h) a noc (22:00-6:00 h). Prípustné hodnoty ekvivalentných hladín A hluku sú podľa tabuľky č.1 vyhlášky, pre kategóriu územia III., pre dennú a večernú dobu

a) pre hluk z dopravy 60 dB,
b) pre hluk z iných zdrojov 50 dB (z výroby).

Vzhľadom na to, že v prípade ložiska Čadíky je technologický areál, ako aj nákladná doprava v značnom odstupe od obytných zón Veľký Grob a Pusté Úľany (3,5 km resp. 2,4 km), je možné prírastok hluku z ťažby či dopravy, prekračujúci prípustné veličiny hluku podľa vyhlášky č. 549/2007 Z.z. možné vylúčiť.

Doplňujúce údaje

Celoplošný variant 1 si vyžiada samostatný hydrotechnický projekt spôsobu odvodnenia územia. Koncept na súčasnej úrovni poznania nie je stanovený. Do úvahy prichádza odvodnenie cez budúce jazero, do jazera by voda kanála Boldog-Sládkovičovo a voda Nového kanála vstupovala zo západu a vystupovala z neho na východe (do pôvodných korýt), alebo existuje ideová koncepcia odklonu vôd tokov do Stoličného potoka resp. kanála Reca-Úľany.

Vyvolanou investíciou (oba varianty) je zahladzovanie následkov po dobývaní ložiska formou rekultivácie brehov jazera/jazier a okolia prostredníctvom zemín zo skrývok.

5. IDENTIFIKÁCIA DOTKNUTÝCH ÚZEMÍ SÚSTAVY NATURA 2000

V zmysle Metodiky hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy NATURA 2000 v SR (ŽIAČIKOVÁ et al. 2023) sa za dotknuté považujú tieto územia, v ktorých sú aktuálne nasledovné spôsoby ich ovplyvnenia:

- projekt zasahuje priamo do území sústavy NATURA 2000, alebo sa nachádza v ich bezprostrednej blízkosti a vplyv sa dá predpokladať minimálne plošným záberom biotopov a biotopov druhov,
- v súvislosti so vstupmi plánu alebo projektu (ťažba surovín, znečistenie výstavbou, odbery vody, pripojenie inžinierskych sietí, doprava materiálu a technológií) počas prípravy, realizácie, prípadne likvidácie projektu,
- v súvislosti s výstupmi plánu alebo projektu (odpady, odpadové vody, emisie, hluk, migračná bariéra, zmena prostredia) počas prípravy, realizácie, prípadne likvidácie projektu,
- v súvislosti s prevádzkou alebo likvidáciou projektu (napríklad aj v súvislosti s prenosom znečistenia, zmenou hydrologických pomerov alebo prerušením migračných trás druhov, rekultiváciou po skončení činnosti).

Ovplyvnenie, alebo skutočnosť či územie sústavy NATURA 2000 bude dotknuté projektom, je potrebné analyzovať aj prostredníctvom týchto faktorov:

- citlivosť predmetov ochrany na priame i nepriame vplyvy projektu (napr. na zmeny vodného režimu, fragmentáciu biotopov, prašnosť, hluk),
- veľkosti domovských okrskov (tzn. home range), lokomočná a migračná schopnosť každého predmetu ochrany ÚEV a CHVÚ; aj územie vzdialené niekoľko (aj desiatky) kilometrov môže byť tiež dotknuté projektom, ktorý má vzdialené dosahy a vplyvy (napr. prenos znečistenia po toku rieky) alebo ním budú ovplyvnené napr. migračné trasy druhov, ktoré sú predmetom ochrany okolitých území sústavy NATURA 2000,
- identifikáciu dotknutých území je potrebné vnímať i v súvislosti s možnými kumulatívnymi vplyvmi iných navrhovaných alebo už realizovaných projektov.

Prehľad území NATURA 2000 v širšom okolí projektu „Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa“.

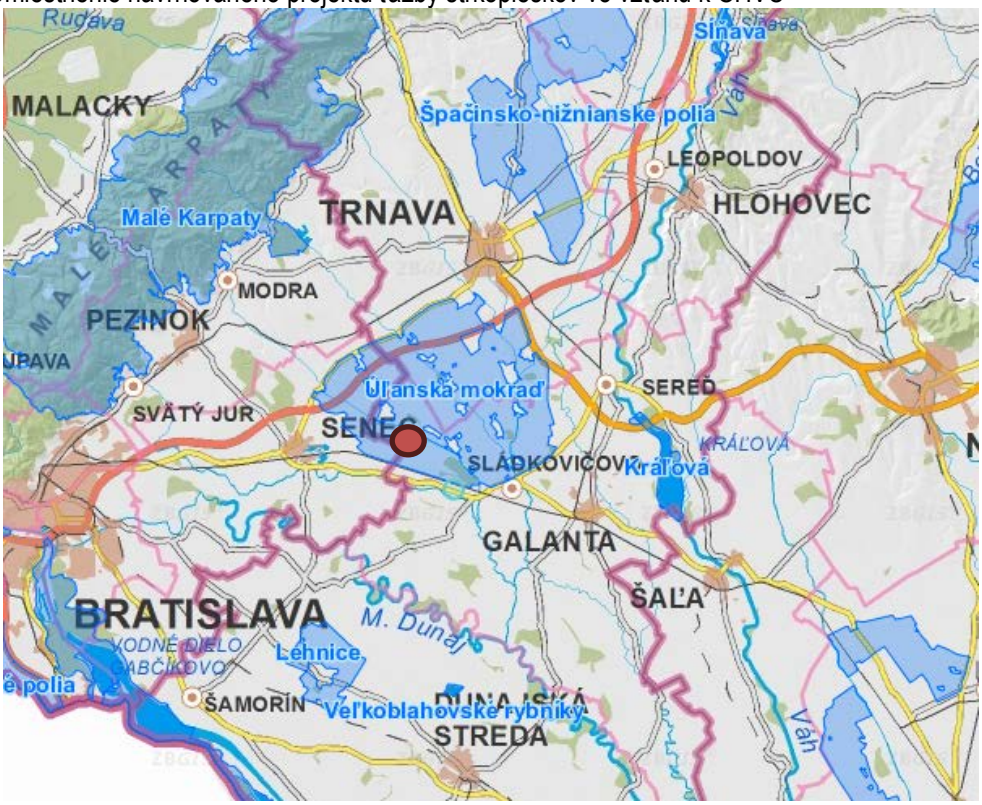
a) Chránené vtáčie územia v okolí navrhovanej realizácie projektu

Tab. 6: Prehľad území NATURA 2000 v širšom okolí navrhovanej činnosti – chránené vtáčie územia

Kód CHVÚ	Názov CHVÚ	Najbližšia **vzdialenosť** a smer od navrhovaného projektu	Zdôvodnenie **či** a **prečo** budú/nebudú územia Natura 2000 projektom dotknuté
SKCHVU023	Úľanská mokraď	Projekt sa nachádza priamo v CHVÚ, v jeho južnej časti	Dotknuté. Projekt zasahuje do biotopu niektorých druhov, ktoré sú predmetom ochrany.
SKCHVU012	Lehnice	Projekt leží cca 16,5 km severovýchodne od SKCHVU	Nedotknuté. Projekt neovplyvňuje potravné, prípadne iné biotopy druhov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ.
SKCHVU010	Kráľová	Projekt (ťažba štrkopieskov) leží cca 18,5 km západne od SKCHVU	Nedotknuté. Projekt, vzhľadom na vzdialenosť a predmet ochrany v CHVÚ (chavkoš nočný), neovplyvňuje potravný, prípadne iný biotop tohto druhu.
SKCHVU034	Veľkoblahovské rybníky	Projekt (ťažba štrkopieskov) leží cca 20 km severne od SKCHVU	Nedotknuté. Projekt, aj vzhľadom na vzdialenosť a predmety ochrany v CHVÚ, neovplyvňuje ich potravné, prípadne iné biotopy.
SKCHVU054	Špačinsko-nižnianske polia	Projekt (ťažba štrkopieskov) leží cca 19 km juhozápane od SKCHVU	Nedotknuté. Nepredpokladáme priame, ani nepriame ovplyvnenie jedincov sokola rároha tohto CHVÚ, ktorý je

Kód CHVÚ	Názov CHVÚ	Najbližšia **vzdialenosť** a smer od navrhovaného projektu	Zdôvodnenie **či** a **prečo** budú/nebudú územia Natura 2000 projektom dotknuté
			predmetom ochrany.
SKCHVU014	Malé Karpaty	Projekt (ťažba štrkopieskov) leží cca 18 km juhvýchodne od SKCHVU	Neotknuté. Projekt neovplyvňuje potravné, prípadne iné biotopy druhov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ.

Obr. 4: Umiestnenie navrhovaného projektu ťažby štrkopieskov vo vzťahu k CHVÚ

Miesto realizácie navrhovaného projektu

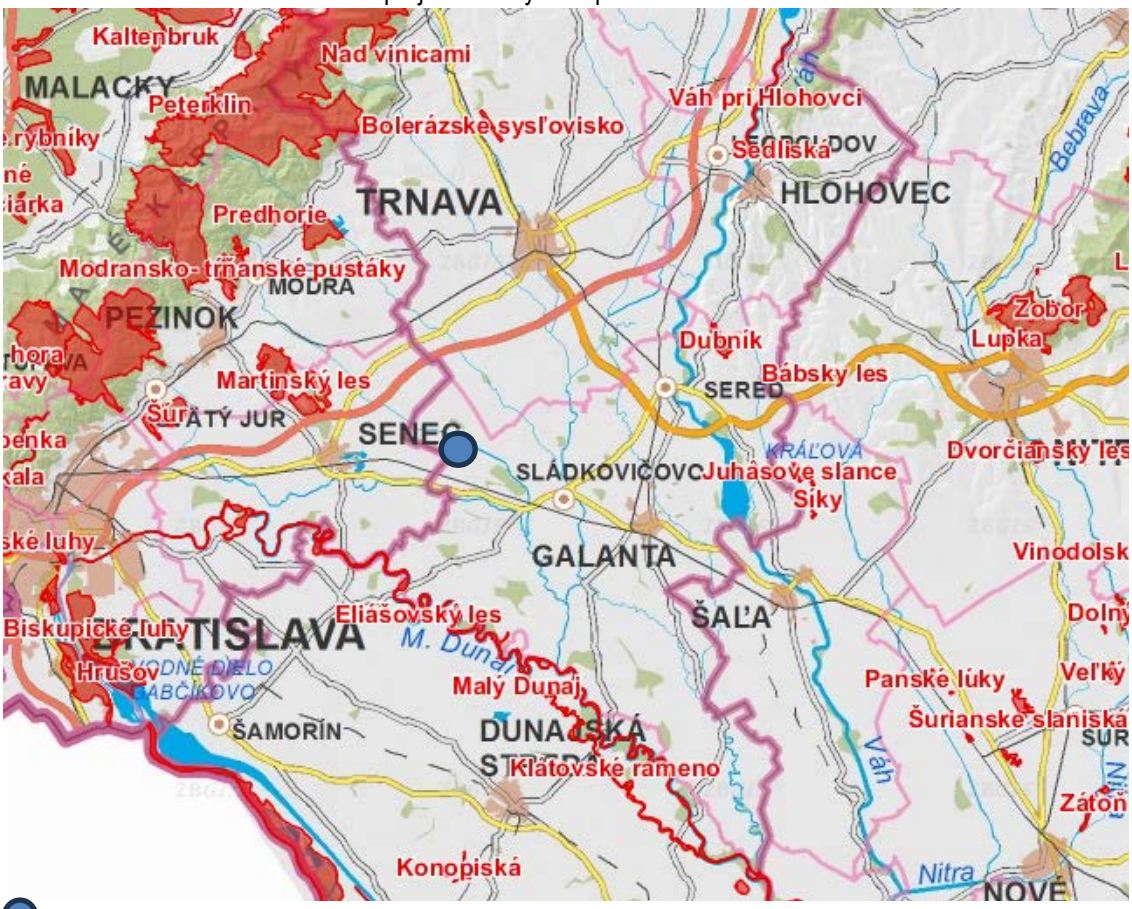
b) Územia európskeho významu v okolí navrhovanej realizácie projektu

Tab. 7: Prehľad území NATURA 2000 v širšom okolí navrhovanej činnosti – územia európskeho významu

Kód ÚEV	Názov ÚEV	Najbližšia **vzdialenosť** a smer od navrhovaného projektu	Zdôvodnenie **či** a **prečo** budú/nebudú územia Natura 2000 projektom dotknuté
SKUEV0822	Malý Dunaj	Projekt (ťažba štrkopieskov) leží cca 10 km severovýchodne od SKUEV	Nedotknuté. Predmetom ochrany ÚEV sú biotopy, a najmä vodné a na vodu viazané druhy s lokálnym výskytom, pričom nebudú ovplyvnené ani ich potenciálne biotopy.
SKUEV0083	Eliášovský les	Projekt (ťažba štrkopieskov) leží cca 12,5 km severne od SKUEV	Nedotknuté. Predmetom ochrany ÚEV sú biotopy s lokálnym výskytom a vydra riečna. Nebudú ovplyvnené ani jej potenciálne biotopy.
SKUEV0089	Martinský les	Projekt (ťažba štrkopieskov) leží cca 10,5 km východne od SKUEV	Nedotknuté. Predmetom ochrany ÚEV sú biotopy s lokálnym výskytom a fuzáč veľký. Aj vzhľadom na vzdialenosť nebudú ovplyvnené ani jeho potenciálne biotopy.

Pozn.: Pri uvádzaných vzdialenostiach sa vychádzalo z umiestnenia navrhovaného projektu a najbližšej vzdialenosti k hranici dotknutého územia.

Obr. 5: Umiestnenie navrhovaného projektu ťažby štrkopieskov vo vzťahu k ÚEV

Miesto realizácie navrhovaného projektu

Ďalšie územia NATURA 2000 sa nachádzajú vo vzdialenosti väčšej ako 20 km a po zhodnotení vzdialenosti, predmetov ochrany a **ako aj navrhovanej činnosti ťažby štrkopieskov nepredpokladáme negatívne** ovplyvnenie iných území NATURA 2000.
Z priestorových vzťahov výskytu území NATURA 2000 a lokalizácie hodnoteného projektu vyplýva, že realizácia projektu priamo zasahuje do **Chráneného vtáčieho územia Úľanská mokraď (SKCHVU023).**

SKCHVU023 **Úľanská mokraď**
Chránené vtáčie územie Úľanská mokraď bolo vyhlásené Vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 437/2008 Z.z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Úľanská mokraď. Vyhláška nadobudla účinnosť 15.11.2008. Chránené vtáčie územie sa nachádza v okrese Galanta v katastrálnych územiach Abrahám, Hoste, Malá Mača, Pusté Úľany, Sereď, Sládkovičovo, Veľká Mača, Veľký Grob, v okrese Senec v katastrálnych územiach Blatné, Čataj, Igram, Kaplna, Reca, Nový Svet a v okrese Trnava v katastrálnych územiach Cífer, Hrnčiarovce, Majcichov, Modranka, Opoj, Pavlice, Pác, Slovenská Nová Ves, Vlčkovce, Voderady, Zeleneč. Celková výmera CHVÚ je podľa uvedenej vyhlášky 18 173,91 ha.

Predmet ochrany: CHVÚ Úľanská mokraď (SKCHVU023) bola vyhlásená na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov kane močiarnej, kane popolavej, bučiačika močiarneho, pipíšky chochlatej, prepelice poľnej, sokola červenonohého, sokola rároha, haje tmavej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Úľanská mokraď (SKCHVU023) nie je vypracovaný. Lokalita je jednou z troch najvýznamnejších oblastí na Slovensku pre hniezdenie kane močiarnej (*Circus aeruginosus*) a kane popolavej (*Circus pygargus*). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1 % národnej populácie bučiačika močiarneho (*Ixobrychus minutus*), pipíšky chochlatej (*Galerida cristata*), prepelice poľnej (*Coturnix coturnix*), sokola kobcovitého (*Falco vespertinus*), sokola rároha (*Falco cherrug*) a haje tmavej (*Milvus migrans*).

Prevládajúcim typom biotopu v CHVÚ sú agrocenózy, najmä intenzívne obhospodarovaná orná pôda (93,8 %), lesy, krajinná zeleň (2,4 %) a vodné biotopy (1 %). Zvyšok územia tvorí ostatná poľnohospodárska krajina so zastúpením prirodzenej vegetácie (1,4 %) a mozaika lúk a trvalých kultúr (0,6 %) (Karaska et al., 2015). Celá výmera CHVU v rámci biogeografických oblastí patrí do panónskeho bioregónu.

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany v CHVÚ

Kritériovými druhmi, ktoré sú predmetom ochrany v CHVÚ sú haja tmavá (*Milvus migrans*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), kaňa popolavá (*Circus pygargus*), sokol kobcovitý (*Falco vespertinus*) a sokol károh (*Falco cherrug*). Ďalšími významnými druhmi, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ sú bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*), pipíška chochlatá (*Galerida cristata*) a prepelica poľná (*Coturnix coturnix*).

Tab.8: Druhy vtákov, ktoré sú predmetom ochrany v CHVU Úľanská mokraď (zdroj: Karaska et al., 2015)

Druh	Kritérium	**Veľkosť** populácie (páry) roky 2000 - 2003	**Veľkosť** populácie (páry) rok 2015	Stav hniezdnych biotopov	Stav potravných biotopov	**Populačný** trend
Bučiačik močiarny	>1%	3,5	6 - 10	dobrý, priaznivý	dobrý, priaznivý	stabilný
Haja tmavá	K1	2	0	priemerný, priaznivý	priemerný, priaznivý	klesajúci
Kaňa močiarna	K1	25	15 - 18	priemerný, priaznivý	priemerný, priaznivý	klesajúci
Kaňa popolavá	K1	3	0 -1	priemerný, priaznivý	priemerný, priaznivý	klesajúci
Pipíška chochlatá	>1%	60	25 - 30	priemerný, priaznivý	priemerný, priaznivý	neznámy
Prepelica poľná	>1%	40	24 - 16	priemerný, priaznivý	priemerný, priaznivý	klesajúci
Sokol kobcovitý	K1	6,5	0	nepriaznivý	nepriaznivý	klesajúci
Sokol károh	K1	2,5	2 - 4	priemerný, priaznivý	nepriaznivý	stabilný

Zraniteľnosť: Intenzívna poľnohospodárska výroba spolu s nadmerným používaním hnojív a iných agrochemických látok predstavuje najvýznamnejšiu hrozbu pre stav územia. Ďalším problémom ovpyvňujúcim stav územia patrí nelegálny lov (najmä odstrel dravých vtákov a sov) a prevádzka elektrického vedenia bez účinnej ochrany proti zásahu elektrickým prúdom vtákov. Populácie dravých vtákov negatívne ovplyvňuje aj ničenie nelesnej drevinovej vegetácie a v menšej miere aj ťažba dreva. Na druhej strane vodné vtáky veľmi trpia odvodňovaním mokraďových biotopov, znečistením vôd a rozšíreným športovým rybolovom.

Záver: Navrhovaný projekt je lokalizovaný priamo v CHVÚ, v južnej časti tohto CHVÚ. Realizovaným ornitologickým prieskumom bolo zistené, že priamo v dotknutom území, alebo v širšom okolí je evidovaný výskyt prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), pipíška chochlatá (*Galerida cristata*), haja tmavá (*Milvus migrans*) a sokol károh (*Falco cherrug*). Realizáciou projektu by mohlo dôjsť pravdepodobne k priamemu alebo nepriamemu vplyvu na predmety ochrany CHVÚ. Preto považujem SKCHVU023 **Úľanská mokraď** za dotknuté realizáciou projektu.

Ostatné identifikované územia NATURA 2000 sú vo vzdialenosti cca 10 až 20 km.

SKCHVU012 Lehnice

Chránené vtáčie územie Lehnice bolo vyhlásené vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 377/2008 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Lehnice. Vyhláška nadobudla účinnosť 01.09.2005. Chránené vtáčie územie sa nachádza v okrese Dunajská Streda v katastrálnych územiach Bellova Ves, Horná Potôň, Malý Lég, Maslovce, Masníkovo, Oľdza, Sása, Veľká Paka a Veľký Lég. Celková výmera CHVÚ je podľa uvedenej vyhlášky 2 346,85 ha.

Predmet ochrany: CHVÚ Lehnice (SKCHVU012) bola vyhlásená na účel zachovania biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov dropa fúzatého, prepelice poľnej a sokola červenonohého a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Lehnice nie je schválený.

Navrhovaný projekt je lokalizovaný mimo CHVÚ, navrhovaná ťažba štrkopieskov je situovaná cca 16,5 km od hranice SKCHVU012. Druhy, ktoré sú predmetom ochrany tohto SKCHVU majú hniezdne a potravné teritória,

nezasahujúce ho priestoru navrhovaného zámeru. Výnimkou môže byť sokol červenonohý, ktorý však v tomto CHVU už dlhodobejšie nehniezdi. A ani v rámci ornitologického prieskumu v lokalite nebol zaznamenaný. **Vzhľadom na uvedené** nepovažujem SKCHVU012 Lehnice za dotknuté realizáciou projektu.

SKCHVU010 Kráľová

Chránené vtáčie územie Kráľová bolo vyhlásené vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 21/2008 Z. z., ktorou sa vyhlasuje chránené vtáčie územie Kráľová. Vyhláška nadobudla účinnosť 01.02.2008. Chránené vtáčie územie sa nachádza v okrese Šaľa v katastrálnom území Kráľová nad Váhom a v okrese Galanta v katastrálnych územiach Dolná Streda, Kajal, Šoporňa a Váhovce. Chránené vtáčie územie má výmeru 1 215,82 ha.

Predmet ochrany: CHVÚ Kráľová (SKCHVU010) bola vyhlásená na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhu vtáka európskeho významu bučiaka/chavkoša nočného a zabezpečenia podmienok jeho prežitia a rozmnožovania. Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Kráľová bol schválený v roku 2017 s platnosťou na roky 2017 – 2046. Cieľom ochrany podľa schváleného Programu starostlivosti je udržať priaznivý stav chavkoša nočného (*Nycticorax nycticorax*) v kategórii A priaznivého stavu (EFP1, EFP2) a zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva (EFP1, EFP2).

Navrhovaný projekt ťažby štrkopieskov je lokalizovaný mimo CHVÚ, navrhovaná ťažba je cca 18,5 km od hranice SKCHVU010. Druh, ktorý sú predmetom ochrany tohto SKCHVU má hniezdne a potravné teritória, nezasahujúce ho priestoru navrhovaného zámeru. Pri realizovanom ornitologickom prieskume bol v roku 2020 zaznamenaný výskyt druhu v širšom okolí navrhovanej ťažby štrkopieskov. Pri súčasnom stave územia navrhovanej ťažby štrkopieskov (hlavne orné pôdy), ekologických nárokoch predmetu ochrany a vzdialenosti od SKCHVÚ nie je predpoklad negatívneho ovplyvnenia tohto druhu vyskytujúceho sa v CHVÚ Kráľová, ani negatívny vplyv na stanovené ciele ochrany. **Vzhľadom na uvedené nepovažujem SKCHVU01**0 **Kráľová** za dotknuté realizáciou projektu.

SKCHVU034 Veľkoblahovské rybníky

Chránené vtáčie územie Veľkoblahovské rybníky bolo vyhlásené vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 187/2010 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Veľkoblahovské rybníky. Vyhláška nadobudla účinnosť 15.05.2010. Chránené vtáčie územie sa nachádza v okrese Dunajská Streda v katastrálnych územiach Dolná Potôň a Veľké Blahovo. Chránené vtáčie územie má výmeru 91,3400 ha.

Predmet ochrany: CHVÚ Veľkoblahovské rybníky (SKCHVU034) bolo vyhlásené na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov hrdzavky potápavej, kačice chripľavej a bučiačika močiarneho a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Veľkoblahovské rybníky bol schválený v roku 2017 s platnosťou na roky 2017 – 2046. Cieľom ochrany podľa schváleného Programu starostlivosti je udržať priaznivý stav hrdzavky potápavej (*Netta rufina*), kačice chripľavky (*Anas strepera*) a bučiačika močiarneho (*Ixobrychus minutus*) v kategórii A priaznivého stavu a zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva.

Navrhovaný projekt ťažby štrkopieskov je lokalizovaný mimo CHVÚ, navrhovaná ťažba je cca 20 km od hranice SKCHVU034. Druhy, ktoré sú predmetom ochrany tohto SKCHVU majú hniezdne a potravné teritóriá, nezasahujúce ho priestoru navrhovaného zámeru. Pri realizovanom ornitologickom prieskume boli v roku 2020 zaznamenané výskyty všetkých troch druhov v širšom okolí navrhovanej ťažby štrkopieskov. Najmä na vodných plochách - hrdzavka potápavá a kačica chripľavá. Súčasne bolo zaznamenané hniezdenie bučiačika močiarneho (*Ixobrychus minutus*). Vplyv v tomto prípade bude vyhodnocovaný na CHVÚ Úľanská mokraď. Pri súčasnom stave územia navrhovenej ťažby štrkopieskov (hlavne orné pôdy), ekologických nárokoch predmetu ochrany a vzdialenosti od SKCHVÚ nie je predpoklad negatívneho ovplyvnenia druhov vtákov vyskytujúcich sa v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky. **Vzhľadom na uvedené nepovažujem SKCHVU0**34 **Veľkoblahovské rybníky** za dotknuté realizáciou projektu.

SKCHVU054 Špačinsko-nižnianske polia

Chránené vtáčie územie Špačinsko-nižnianske polia bolo vyhlásené vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 27/2011 Z. z., ktorou sa vyhlasuje chránené vtáčie územie Špačinsko-nižnianske polia. Vyhláška nadobudla účinnosť 15.02.2011. Chránené vtáčie územie sa nachádza sa nachádza v okrese Trnava v katastrálnych územiach Bohunice, Bučany, Dolná Krupá, Dolné Dubové, Horné Lovčice, Jaslovce, Kátlovce, Malé Brestovany, Malženice, Paderovce, Radošovce, Špačince, Trnava a Veľké Brestovany a v okrese Piešťany v katastrálnych územiach Dolné Dubovany, Dolný Lopašov, Horné Dubovany, Chtelnica, Nižná, Rakovice, Ťapkové, Veľké Kostoľany a Veselé. Chránené vtáčie územie má výmeru 5 533,5300 ha.

Predmet ochrany: CHVÚ Špačinsko-nižnianske polia (SKCHVU054) bolo vyhlásené na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhu vtáka európskeho významu sokola rároha a zabezpečenia podmienok jeho prežitia a rozmnožovania. Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Kráľová bol schválený v roku 2017 s platnosťou na roky 2017 – 2046. Cieľom ochrany podľa schváleného Programu starostlivosti je zlepšiť a udržať priaznivý stav sokola rároha aspoň v kategórii B priaznivého stavu a zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva.

Navrhovaný projekt ťažby štrkopieskov je lokalizovaný mimo CHVÚ, navrhovaná ťažba je cca 19 km od hranice SKCHVU054. Druh, ktorý je predmetom ochrany tohto SKCHVU má hniezdne a potravné teritória, nezasahujúce ho priestoru navrhovaného zámeru. Pri realizovanom ornitologickom prieskume bol v roku 2023 zaznamenaný výskyt druhu v riešenom území. Druh bol zaznamenaný iba v roku 2023 pričom sa jednalo o náhodný výskyt na lokalite za účelom lovu potravy. Druh už niekoľko rokov hniezdi výlučne v búdkach umiestených na stĺpoch elektrického vedenia. V samotnom CHVÚ Špačinsko-nižnianske polia je z roku 2015 udávaný počet 2 – 4 hniezdiacich párov. Nie je vylúčený náhodný zálet za potravou aj z tohto SKCHVÚ, ale nepredpokladáme priame, ani nepriame ovplyvnenie jedincov z tohto CHVÚ. Sokol rároh je súčasne predmetom ochrany v priamo dotknutom území Úľanská mokraď, kde bude v ďalšej časti vplyv činnosti vyhodnotený. **Vzhľadom na uvedené nepovažujem SKCHVU054 Špačinsko**-nižnianske polia za dotknuté realizáciou projektu.

SKCHVU014 Malé Karpaty

Chránené vtáčie územie Malé Karpaty bolo vyhlásené vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 216/2005 Z. z., ktorou sa vyhlasuje chránené vtáčie územie Malé Karpaty. Vyhláška nadobudla účinnosť 01.06.2005. Chránené vtáčie územie sa nachádza v okrese Bratislava III v katastrálnych územiach Rača a Vajnory, v okrese Bratislava IV v katastrálnom území Záhorská Bystrica I, v okrese Malacky v katastrálnych územiach Plavecký Mikuláš, Plavecké Podhradie, Sološnica, Rohožník, Kuchyňa, Pernek, Jablonové, Lozorno, Turecký vrch, Stupava, Borinka I, Mást II, Marianka, v okrese Myjava v katastrálnych územiach Brezová pod Bradlom a Košariská, v okrese Pezinok v katastrálnych územiach Doľany, Častá, Dubová, Modra, Píla, Pezinok, Budmerice, Veľké Tŕnie, Malé Tŕnie, Limbach, Grinava, Neštich, Svätý Jur, v okrese Piešťany v katastrálnych územiach Prašník, Dolný Lopašov, Chtelnica, Kočín, Lančár, Šterusy, v okrese Senica v katastrálnych územiach Hradište pod Vrátnom, Plavecký Peter a v okrese Trnava v katastrálnych územiach Dobrá Voda, Dechtice, Buková, Smolenice, Lošonec, Smolenická Nová Ves, Horné Orešany, Dolné Orešany a Dlhá. Chránené vtáčie územie má výmeru 50 633,60 ha.

Predmet ochrany: CHVÚ Malé Karpaty (SKCHVU014) bolo vyhlásené na účely zachovania biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov sokola rároha, včelára lesného, ďatľa prostredného, výra skalného, lelka lesného, bociana čierneho, ďatľa bielochrbtého, ďatľa hnedkavého, ďatľa čierneho, sokola sťahovavého, muchárika bielokrkého, muchárika červenohrdlého, strakoša červenochrbtého, žlny sivej, penice jarabej, prepelice poľnej, krutihlava hnedého, muchára sivého, žltochvosta lesného, príhľaviara čiernohlavého, hrdličky poľnej a orla kráľovského a zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania. Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Malé Karpaty nie je schválený.

Navrhovaný projekt ťažby štrkopieskov je lokalizovaný mimo CHVÚ, navrhovaná ťažba je cca 18 km juhovýchodne od hranice SKCHVU014. Druhy, ktorý sú predmetom ochrany tohto SKCHVU majú hniezdne a potravné teritória, nezasahujúce ho priestoru navrhovaného zámeru. Neprdpokladá sa, že by predmetné druhy hniezdiace v CHVÚ Malé Karpaty pravidelne zalietali za potravou na túto konkrétnu plochu dotknutú zámerom ťažby štrkopieskov. Z biologických a ekologických nárokov väčšiny uvedených druhov vyplýva, že ide o relatívne veľkú vzdialenosť a ani súčasný stav plochy nepredstavuje vhodný biotop väčšiny druhov. Z dotknutých druhov sa uvádza v odbornej

literatúre možnosť záletov za potravou do 20 km pri bocianovi čiernom, ale vyhľadáva skôr plytké a stojaté vody.Pri ostatných druhoch, vrátane dravcov, je malý predpoklad, že by túto plochu využívali jedince hniezdiace v CHVÚ Malé Karpaty. V realizovanom ornitologickom prieskume bol v rokoch 2020 a 2023 zaznamenaný výskyt o.i. aj orla kráľovského (ako migrant, resp. permigrant). Takisto boli zaznamenané aj iné druhy, ktoré sú predmetmi ochrany SKCHVU014 Malé Karpaty. Z biologických a ekologických nárokov týchto druhov sa dá predpokladať, že nejde o hniezdiče v tomto CHVÚ. **Vzhľadom na uvedené nepovažujem SKCHVU014 Malé Karpaty za dotknuté** realizáciou projektu.

SKUEV0822 Malý Dunaj

Územie je zaradené do národného zoznamu ÚEV podľa nariadenia vlády SR č. 451/2023 Z. z., ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu:

Br5 Rieky s bahnitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodion rubri* p.p. a *Bidentition* p.p. (3270),

Ls 1.1 Vŕbovo-topoľové nížinné lužné lesy (* 91E0),

Ls 1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy (91F0),

Tr 1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte (6210),

Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharion* (3150)

a ochrany biotopov druhov európskeho významu:

bobor vodný/bobor euroázijský (*Castor fiber*), boleň dravý (*Aspius aspius*), hrebenačka pásavá (*Gymnocephalus schraetser*), hrebenačka vysoká (*Gymnocephalus baloni*), hrúz bieloplutvý (*Romanogobio (Gobio) albipinnatus (R. vladykovi)*), kolok veľký (*Zingel zingel*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), lopatka dúhová (*Rhodeus amarus (Rhodeus sericeus amarus)*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), plotica lesklá (dunajská) (*Rutilus pigus (R. virgo)*), pĺž severný (podunajský, krymský) (*Cobitis taenia (C. elongatoides, C. tanaitica)*), pĺž vrchovský (bulharský) (*Sabanejewia balcanica (S. bulgarica)*), vydra riečna (*Lutra lutra*), čík európsky (*Misgurnus fossilis*), šabľa krivočiara (*Pelecus cultratus*), *pižmovec hnedý (*Osmoderma barnabita (= eremita)*).

Územie európskeho významu má výmeru 1 840,12 ha. Navrhovaný projekt leží mimo SKUEV0822 Malý Dunaj, najbližšie miesto realizácie projektu je v oboch variantoch situované vo vzdialenosti cca 10 km severovýchodne od tohto SKUEV. K priamemu, ani nepriamemu ovplyvneniu biotopov, ktoré sú predmetom ochrany nedôjde. Pri druhoch sú predmetom ochrany najmä ryby a iné na vodu viazané stavovce. Vzhľadom na uvedené, ako aj vzdialenosť od miesta realizácie projektu nedôjde k priamemu alebo nepriamemu ovplyvneniu druhov a ich biotopov, ktoré sú predmetom ochrany. **Vzhľadom na uvedené nepovažujem SKUEV0822 Malý Dunaj za** dotknuté realizáciou projektu.

SKUEV0083 Eliášovský les

Územie je zaradené do národného zoznamu ÚEV podľa nariadenia vlády SR č. 451/2023 Z. z., ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu:

Ls 1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy (91F0),

Ls 3.2 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku (* 91I0)

a ochrany biotopov druhov európskeho významu: vydra riečna (*Lutra lutra*).

Územie európskeho významu má výmeru 30,66 ha. Navrhovaný projekt leží mimo SKUEV0083 Eliášovský les, najbližšie miesto realizácie projektu je v oboch variantoch situované vo vzdialenosti cca 12,5 km južne od SKUEV. K priamemu, ani nepriamemu ovplyvneniu biotopov, ktoré sú predmetom ochrany nedôjde. Z druhov je predmetom ochrany vydra riečna. Vzhľadom na uvedené, ako aj vzdialenosť od miesta realizácie projektu nedôjde k priamemu alebo neprimemu ovplyvneniu tohto druhu ani jeho biotopu. **Vzhľadom na uvedené nepovažujem SKUEV0083** Eliášovský les za dotknuté realizáciou projektu.

SKUEV0089 Martinský les

Územie je zaradené do národného zoznamu ÚEV podľa nariadenia vlády SR č. 451/2023 Z. z., ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu:

Ls 2.2 Dubovo-hrabové lesy panónske (* 91G0),
Ls 3.2 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku (* 91I0),
Ls 3.4 Dubovo-cerové lesy (91M0)
a ochrany biotopov druhov európskeho významu: fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*).

Územie európskeho významu má výmeru 999,30 ha. Navrhovaný projekt leží mimo SKUEV0089 Martinský les, najbližšie miesto realizácie projektu je v oboch variantoch situované vo vzdialenosti cca 10,5 km východne od SKUEV. K priamemu, ani nepriamemu ovplyvneniu biotopov, ktoré sú predmetom ochrany nedôjde. Z druhov je predmetom ochrany vydra riečna. Vzhľadom na biologické a ekologické nároky tohto druhu, ako aj vzdialenosť od miesta realizácie projektu nedôjde k priamemu alebo neprimemu ovplyvneniu tohto druhu ani jeho biotopu. **Vzhľadom na uvedené nepovažujem SKUEV008**9 Martinský les za dotknuté realizáciou projektu.

Územia európskeho významu nachádzajúce sa vo väčšej vzdialenosti od územia realizácie projektu nie sú hodnotené. Nie je predpoklad vplyvu na migráciu medzi územiami vzhľadom na charakter krajiny, vzdialenosť a situovanie projektu (nejde o líniovú stavbu).

Záver: Ako dotknuté územie sústavy NATURA 2000 realizáciou projektu považujem SKCHVU023 **Úľanská mokraď. A ďalej sa bude vyhodnocovať vplyv na a** predmety a ciele ochrany v tomto území.
Ostatné územia sústavy NATURA 2000 nepovažujem za dotknuté realizáciou projektu.

6. HODNOTENIE VPLYVOV NA DOTKNUTÉ ÚZEMIA SÚSTAVY NATURA 2000

Z predchádzajúcej kapitoly vychádza, že predmetom hodnotenia vplyvov realizácie projektu bude SKCHVU023 Úľanská mokraď.

6.1 Identifikácia dotknutých predmetov ochrany

SKCHVU023 **Úľanská mokraď**
Do SKCHVU023 Úľanská mokraď priamo zasahujú oba riešené varianty celou výmerou. Pri variante 1 (celoplošnom) ide o výmeru 84,0329 ha a pri variante 2 ide zásah v celkovej výmere 61,90 ha.

Tab. 8: Druhy vtákov, ktoré sú predmetom ochrany v CHVÚ Úľanská mokraď a pravdepodobná možnosť ich ovplyvnenia realizáciou projektu

Názov druhu	**Možnosť** ovplyvnenia (áno / nie)	Typ vplyvu (priamy, nepriamy)	Komentár **(stručné zdôvodnenie)**
bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*)	ÁNO	PRIAMY	Záber hniezdneho aj potravného biotopu pri variante V1 a potravného pri variante V2. Druh bol zaznamenaný v riešenom území počas realizovaného ornitologického prieskumu v roku 2023 (Zichyho potok). Vhodným manažmentom (vytvorením plytších miest, kde by sa uchytila pobrežná vegetácia) by sa po ťažbe štrkopieskov mohli vytvoriť podmienky pre zlepšenie hniezdnych možností druhu v hodnotenom území.
haja tmavá (*Milvus migrans*)	ÁNO	PRIAMY	V riešenom území nebolo zaznamenané hniezdenie druhu. V riešenom území pri oboch variantoch je druh registrovaný pri záletoch za potravou, resp. úkrytom z prieskumu z roku 2023. Realizáciou činnosti dôjde najmä k strate potravného biotopu.

Názov druhu	**Možnosť** ovplyvnenia (áno / nie)	Typ vplyvu (priamy, nepriamy)	Komentár **(stručné zdôvodnenie)**
kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*)	ÁNO	PRIAMY	V riešenom území nebolo zaznamenané hniezdenie druhu. V riešenom území pri oboch variantoch je druh registrovaný pri záletoch za potravou a miestom odpočinku. Realizáciou činnosti dôjde k strate potravného biotopu a potenciálnych miest odpočinku.
kaňa popolavá (*Circus pygargus*)	NIE	-	Druh nebol počas prieskumov v rokoch 2020 a 2023 zaznamenaný. V predmetnom hodnotenom území nemá vhodné biotopy na hniezdenie. Rovnako územie nepredstavuje vhodný potravný biotop.
pipíška chochlatá (*Galerida cristata*)	ÁNO	PRIAMY	Druh zaznamenaný v prieskume z roku 2020 ako permigrant – nehniezdič, v roku 2023 aj ako hniezdič v dotknutom území pri variante V1. Druh môže byť priamo dotknutý stratou hniezdnych a potravných biotopov vo variante V1. Vo variante V2 zostanú jeho aktuálne hniezdne a potravné biotopy zachované. Potenciálne môžu byť dotknuté potravné biotopy.
prepelica poľná (*Coturnix coturnix)*	ÁNO	PRIAMY	Druh je dotknutý stratou potravných aj potenciálnych hniezdnych biotopov v oboch variantoch. Na riešenom území podľa realizovaného prieskumu bol v roku 2020 zaznamenaný ako hniezdič, v roku 2023 nebolo hniezdenie tohto druhu zaznamenané.
sokol kobcovitý (*Falco vespertinus*)	NIE	-	Druh nebol počas prieskumov v rokoch 2020 a 2023 zaznamenaný. Ide o typický stepný druh. V predmetnom hodnotenom území nemá vhodné biotopy na hniezdenie. Rovnako územie nepredstavuje vhodný potravný biotop.
sokol károh (*Falco cherrug*)	ÁNO	PRIAMY	Druh zaznamenaný ako migrant počas prieskumu v roku 2023. Realizáciou činnosti nedôjde k ovplyvneniu hniezdnych možností, druh tu nemá vhodné podmienky na hniezdenie (už niekoľko rokov hniezdi výlučne v búdkach na stĺpoch elektrického vedenia), má tu potenciálne vhodné potravné podmienky (polia, lúky, úhory). Lokalita môže byť potenciálnym loviskom druhu, sokol károh ale uprednostňuje otvorenú poľnohospodársku krajinu.

Ako potenciálne dotknuté druhy z predmetu ochrany SKCHVU023 **Úľanská mokraď boli identifikované:** bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), pipíška chochlatá (*Galerida cristata*), haja tmavá (*Milvus migrans*) a sokol károh (*Falco cherrug*).
Realizáciou projektu dôjde k zásahu do ich potenciálnych potravných, hniezdnych a odpočinkových biotopov.

6.2 Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany

6.2.1. Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany CHVÚ **Úľanská mokraď**

Pre CHVÚ Úľanská mokraď nie je schválený program starostlivosti. Ciele ochrany boli zverejnené a súčasne zaslané Štátnou ochranou prírody SR mailom 30.07.2024.
Pri vyhodnotení vplyvov činnosti na predmety ochrany v CHVÚ sa vychádzalo z ornitologických prieskumov vykonaných v rokoch 2020 a 2023. Zhrnutie je vykonané v dokumentácii „*Monitoring vtáctva v okolí lokality vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky (Správa z ornitologických výskumov*)“, spracovateľ Mgr. Ján Dobšovič, Posudky, s.r.o. (03/2024).
Z týchto prieskumov boli využité aj údaje o záberoch potenciálnych hniezdnych a potravných biotopov. Zábery nie sú vždy totožné s údajmi z katastra nehnuteľnosti

Tab. 9: Plochy jednotlivých typov zaberaných biotopov

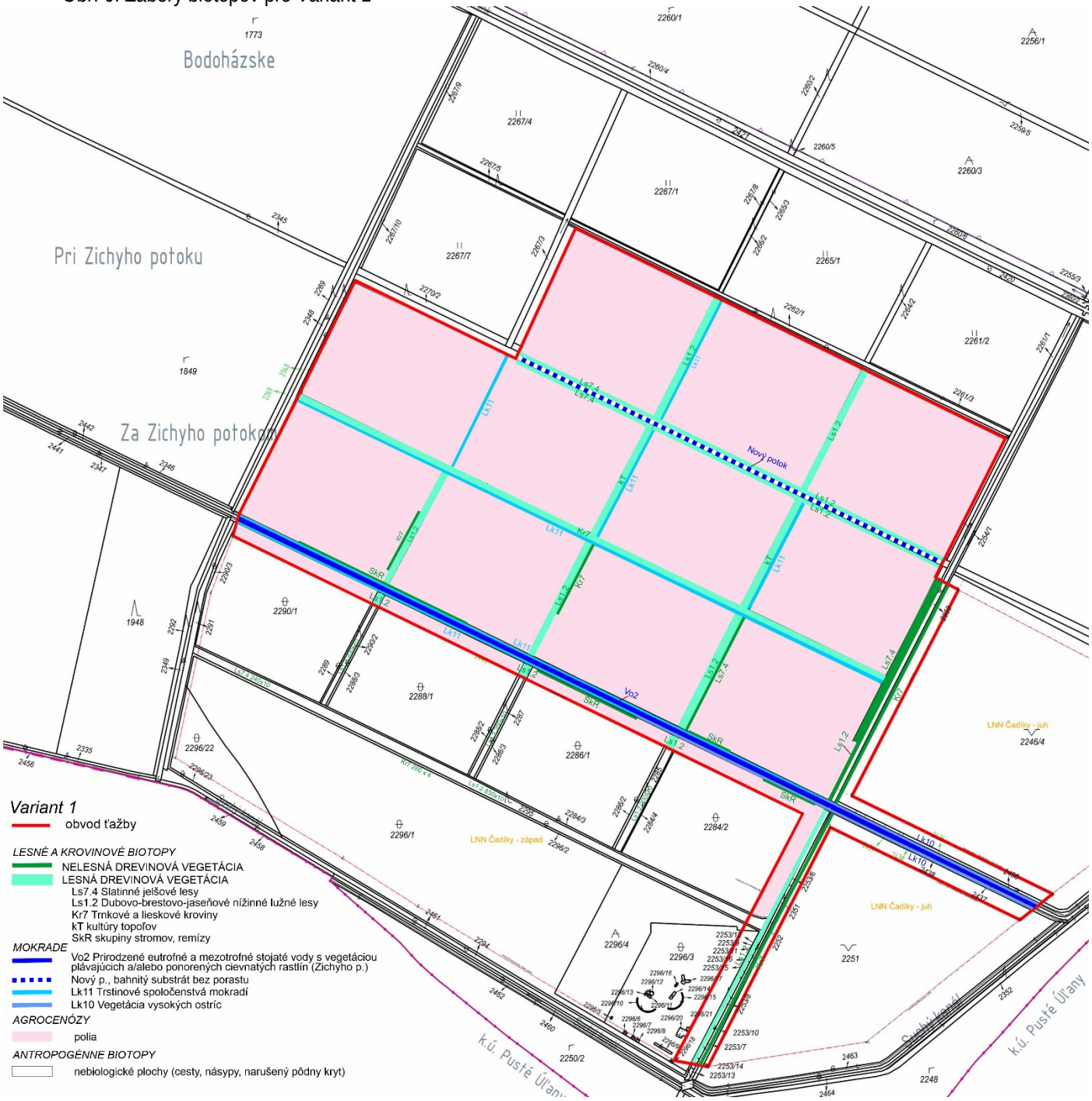
	Variant 1	Variant 2	Výmery v CHVÚ Úľanská mokraď **
agrocenózy (orná pôda)	69,0439 ha	57,8636 ha	17 400 ha
vodné toky (Zichyho a Nový potok), mokrade s trstinou, pálkou a ostricou	3,5940 ha	0,9926 ha	380 ha Pozn. slatiny, močiare vegetácia okolo tokov a tečúce vodné toky.
lesná a nelesná drevinová vegetácia	5,6368 ha	3,0538	500 ha
nebiologické plochy (plochy bez biotopov)*	5,7582 ha	0 ha	215 ha
pasienky, mozaika lúk a TTP, riedke vegetačné ekosystémy, kroviny, vresoviská	0 ha	0 ha	400 ha
spolu záber	84,0329 ha	61,900 ha	

* napr. cesty, obdobné plochy I. a II. etapy ťažby
** Použitá bola informácia: „*Prevládajúcim typom biotopu v CHVÚ sú agrocenózy, najmä intenzívne obhospodarovaná orná pôda (93,8 %), lesy a krajinná zeleň (2,4 %) a vodné biotopy (1 %). Zvyšok územia tvorí ostatná poľnohospodárska krajina so zastúpením prirodzenej vegetácie (1,4 %) a mozaika lúk a trvalých kultúr (0,6 %)*“ (Karaska et al., 2015). Konfrontované so sumárnymi údajmi z SDF formuláru a inými dostupnými údajmi (mapovania satelitných snímkov), ide o približné výmery, k dispozícii nie je presný údaj.
V prehľade nie sú uvádzané stojace vodné plochy, urbanizované územia a pod., ktoré k hodnoteniu neboli potrebné.

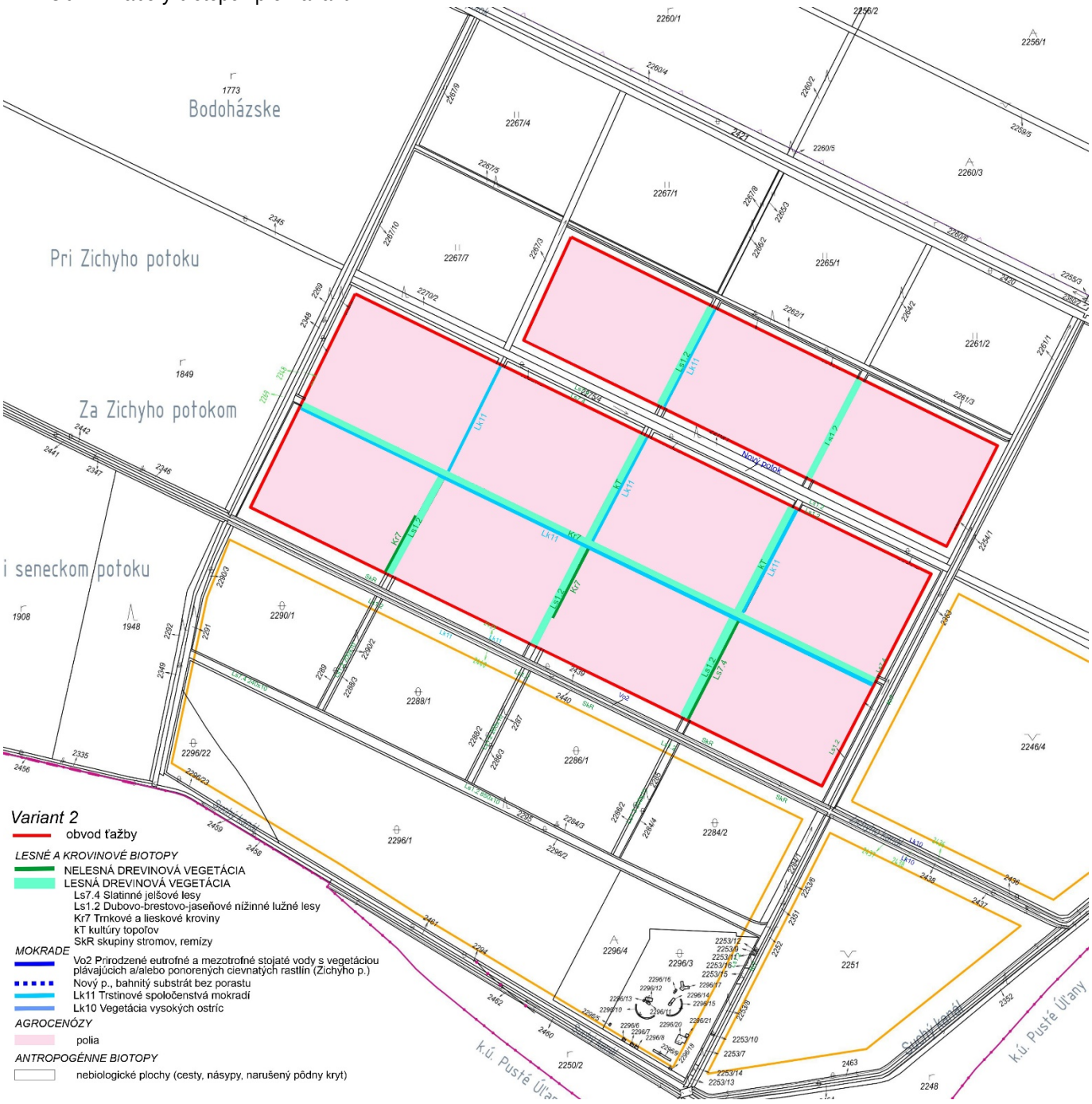
Pri hodnotení percentuálneho záberu hniezdnych, resp. potravných biotopov vo vzťahu k výmere biotopov v CHVÚ som vychádzal aj údajov z SDF formuláru a vyhodnocovania satelitných snímkov. Celkové výmery sú preto orientačné, ale pre účely hodnotenie som ich považoval za dostatočné, i keď ide o zatiaľ orientačné údaje.

V nasledujúcich obrázkoch je zobrazený výskyt a záber jednotlivých druhov biotopov.

Obr. 6: Zábery biotopov pre Variant 1

Obr. 7: Zábery biotopov pre Variant 2

BUČIAČIK MOČIARNY (IXOBRYCHUS MINUTUS)

Na Slovensku hniezdi v nížinách a kotlinách v celej južnej oblasti, pričom sú známe výskyty aj z vyššie položených regiónov, napríklad z Oravy (Danko a kol. 2002). Hniezdi pri stojatých a pomaly tečúcich vodách s bohatým a štrukturovaným porastom makrofytov, najmä trstiny a pálky so stabilným vodným režimom a vhodne zaplavovanými porastami vysokých vodných rastlín alebo krovín na hniezdisku. Vyskytuja sa pri rybníkoch, štrkoviskách, kanáloch, mŕtvych ramenách a iných mokradiach s vhodnými porastami a vodným režimom. Loví drobné ryby, vodný hmyz, červy, pavúky, kôrovce a inú dostupnú potravu v mokradiach (del Hoyo a kol. 2015).

Tab. 10: Základné kvantitatívne údaje výskytu druhu bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*)

Počet jedincov (párov) ovplyvnených projektom	Variant 1: 1 pár Variant 2: 0 párov
Celková veľkosť populácie druhu v SR *	200 - 400
Celková veľkosť populácie druhu vo všetkých CHVÚ v SR *	100 - 400
Percentuálny podiel ovplyvnenej populácie druhu k celkovej populácii druhu v SR	Variant 1: 0,25 až 0,5 % Variant 2: 0 %
Veľkosť populácie druhu v dotknutom SKCHVU023 **Úľanská mokraď** **	2 až 5 párov
Podiel ovplyvnenej populácie druhu k populácii druhu v dotknutom SKCHVU023 Úľanská mokraď	Variant 1: 20 až 50% Variant 2: 0 %
Strata biotopu druhu v dotknutom v dotknutom SKCHVU023 **Úľanská mokraď** ***	Variant 1: Strata hniezdneho biotopu – 2,03 ha (Zichyho potok), Strata potravného biotopu – 3,59 ha (Zichyho potok + dotknuté mokrade), cca 0,95 % z výmery obdobných biotopov v CHVÚ, t.j. z 380 ha Variant 2: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 0,99 ha (dotknuté mokrade), cca 0,26 % z výmery obdobných biotopov v CHVÚ, t.j. 380 ha)
Kumulatívna strata populácie druhu alebo jeho biotopu v dotknutom SKCHVU023 Úľanská mokraď (v jedincoch / hektároch)	Variant 1: Strata hniezdneho biotopy – 2,03 ha (Zichyho potok), Strata potravného biotopu – 3,59 ha (Zichyho potok + dotknuté mokrade), cca 0,95 % z výmery obdobných biotopov v CHVÚ, t.j. z 380 ha Variant 2: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 0,99 ha (dotknuté mokrade), cca 0,26 % z výmery obdobných biotopov v CHVÚ, t.j. 380 ha

** Veľkosť populácie podľa reportingu v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch za roky 2013 – 2018*
*** Štandardný dátový formulár: https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=SKCHVU023*
**** Monitoring vtáctva v okolí lokality vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky (Správa z ornitologických výskumov)*

Pri záberoch hniezdnych a potravných biotopov pre tento druh sa vychádzalo z údajov z ornitologického prieskumu. Súhrnné údaje o záberoch pre všetky druhy sú v **tabuľke č.** 9 v **predchádzajúcej časti.**

Samostatne záber vodných tokov a iných mokradí bol stanovený nasledovne:

Variant 1 ... 3,5940 ha
- z toho Zichyho potok a brehy 2,0319 ha
- z toho Nový potok 0,6615 ha
- z toho mokrade mimo tokov 0,9006 ha

Variant 2 ... 0,9926 ha
- z toho Zichyho potok a brehy 0 ha
- z toho Nový potok 0 ha
- z toho mokrade mimo tokov 0,9926 ha

Výskyt na Slovensku, v CHVÚ **Úľanská mokraď a v hodnotenom území**

Na Slovensku je pre ochranu tohto druhu vyčlenených 8 chránených vtáčích území (Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov, ŠOP SR, 2015). Hniezdna polulácia bučiačika močiarneho na Slovensku bola v čase vedeckého návrhu sústavy CHVÚ odhadnutá na 23 párov. Mapovaním bola zistená početnosť 12 – 34

párov. Stav populácie bol hodnotený ako priaznivý priemerný so stabilným trendom. Stav populácie bučiačika močiarneho na Slovensku je v CHVÚ, pre ktoré je kritériovým alebo 1% druhom hodnotený ako stabilný alebo má fluktujúci trend v 6 CHVÚ, vrátane CHVÚ Úľanská mokraď. V ostatných CHVÚ (Záhorské Pomoravie a Parížske močiare) má klesajúci trend. Početnosť populácie závisí od kvality vhodných biotopov, predovšetkým od prítomnosti vody, vhodného zloženia, štruktúry a skladby litorálnych porastov.

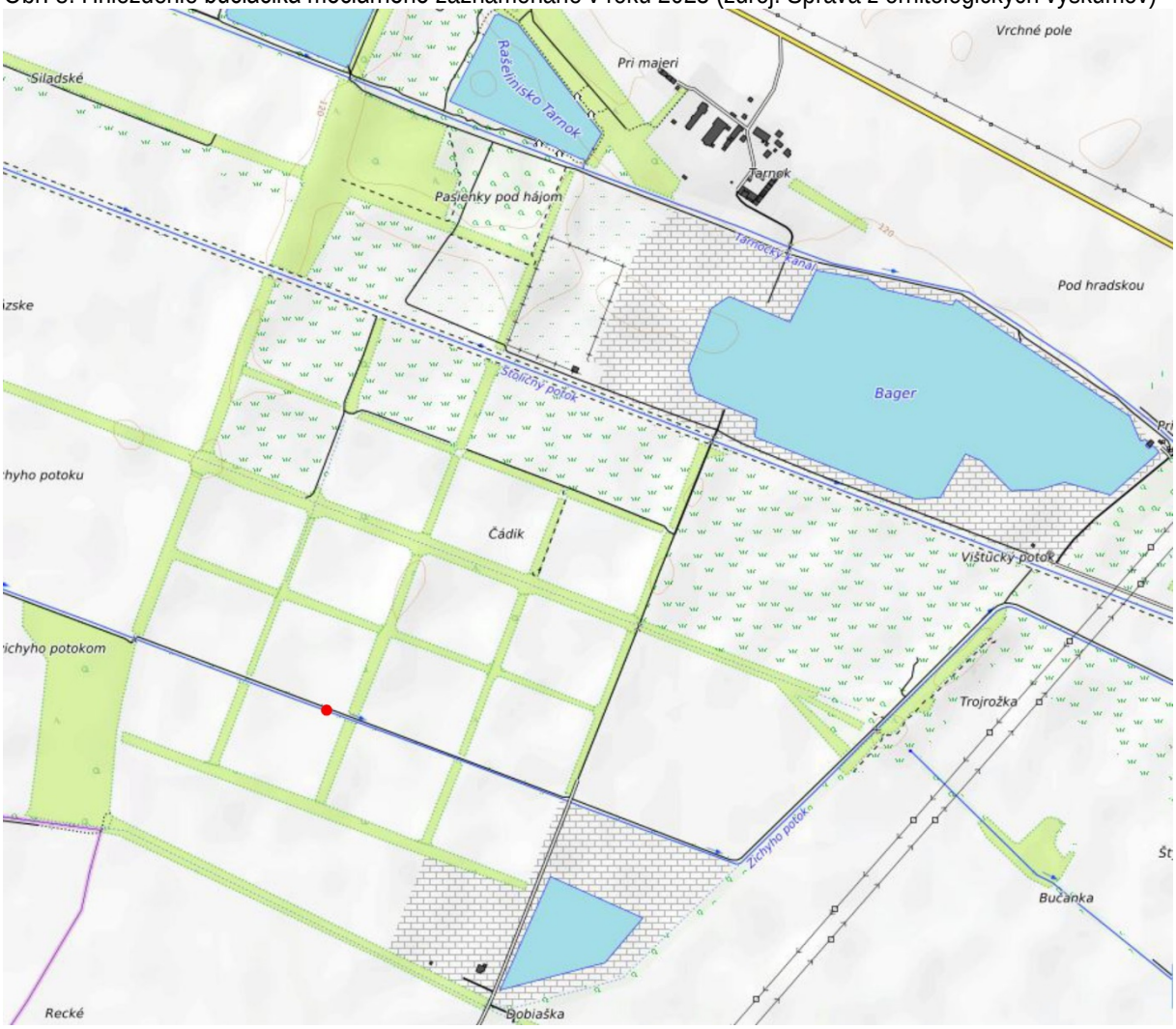
V CHVÚ Úľanská mokraď bola veľkosť populácie v roku 2000 – 2003 odhadovaná v počte 3,5 párov. V roku 2015 bola uvádzaná aktuálna veľkosť populácie v počte 6 – 10 párov. (Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov, ŠOP SR, 2015). Stav hniezdnych biotopov v CHVÚ Úľanská mokraď je hodnotený ako A – dobrý, priaznivý a stav potravných biotopov rovnako ako A – dobrý, priaznivý. Podľa Červeného zoznamu ohrozených druhov IUCN je zaradený do kategórie menej dotknutý (LC) druh.

Druh hniezdi v CHVÚ v pobrežných porastoch rybníkov (Pusté Úľany), štrkovísk (Veľký Grob, Majcichov) a vodných nádrží (VN Ronava pri Slovenskej Novej Vsi) (Karaska et al., 2015).

Podľa zrealizovaného prieskumu bol v roku 2020 druh zaznamenaný ako permigrant – nehniezdič pri Stoličnom potoku v čase migrácie. V roku 2023 bol zaznamenaný na tých istých miestach ako v roku 2020, ale jednalo sa o hniezdenie na vhodných biotopoch v okolí Zichyho potoka. V lokalite Zichyho potoka a jeho okolí ide o vhodný hniezdny, ale aj potravný biotop. Ide síce o upravený vodný tok, ale s existujúcimi porastami trstiny a pálky pri pomaly tečúcej vode. Potravným teritóriom sú okolité vodné útvary (mokrade). Zaevidovaný bol jeden hniezdny pár.

Zaznamenané hniezdenie na Zichyho potoku z prieskumu v roku 2023 sú lokalizované na mieste podľa obrázku:

Obr. 8: Hniezdenie bučiačika močiarneho zaznamenané v roku 2023 (zdroj: Správa z ornitologických výskumov)

Tab. 11: Ciele ochrany, stanovené ŠOP SR: Udržať populáciu druhu **bučiačik močiarny** (*Ixobrychus minutus*) za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová** hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdnych párov	min. 10 hniezdnych párov	Udržanie početnosti populácie na min. 10 hniezdnych párov.
Veľkosť hniezdneho biotopu druhu	Výmera (v ha) lokalít močiarov so stabilnou hladinou vody počas celého hniezdneho obdobia	Min. 5 ha	Nenarušované močiare s rozlohou viac ako 5 ha, mŕtve ramená a rybníky s bohatým zárastom trsti, pálky a škripinca, so stabilnou hladinou vody počas celého hniezdneho obdobia (v celkovom počte 20 lokalít)
Štruktúra (kvalita) potravného biotopu	Podiel (v %) nevysychajúcich mokradí s výskytom vodných plôch s hustým porastom druhov rastlín (pálky, trstiny, škripinca)	Minimálne 40 %	Min. 40 % mokradí v okolí hniezdisk nevysychá počas celého roka, majú hustý porast vodných rastlín (pálky, trstiny, škripinca)

Tab. 12: Hodnotenie vplyvu projektu vo vzťahu k cieľom ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď pre druh bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*)

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová** hodnota	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdnych párov	min. 10 hniezdnych párov	Variant 1: Priamy, významne negatívny vplyv Variant 2: Nepriamy, mierne negatívny vplyv	Podľa SDF formulára je v celom CHVÚ výskyt 2 – 5 párov, akákoľvek činnosť, ktorá by znamenala zníženie početnosti hniezdnych párov je v rozpore zo stanovenou cieľovou hodnotou.
Veľkosť hniezdneho biotopu druhu	Výmera (v ha) lokalít močiarov so stabilnou hladinou vody počas celého hniezdneho obdobia	Min. 5 ha	Variant 1: Priamy, významne negatívny vplyv Variant 2: Priamy, mierne negatívny vplyv	Pri V1 dôjde k zníženiu výmery lokality močiarov o 3,59 ha. Bude zabraná lokalita so stabilnou hladinou vody počas celého hniezdneho obdobia s výskytom hniezdneho páru (Zichyho potok a okolie). Pri V2 nedôjde k narušeniu mokrade s výmerou nad 5 ha. Predpokladá sa záber 0,99 ha mokradného spoločenstva.
Štruktúra (kvalita) potravného biotopu	Podiel (v %) nevysychajúcich mokradí s výskytom vodných plôch s hustým porastom druhov rastlín (pálky, trstiny, škripinca)	Minimálne 40 %	Variant 1: Priamy, významne negatívny vplyv Variant 2: Nepriamy, minimálny vplyv	V okolí hniezdiska pri Zichyho potoku je mokraď spĺňajúca podmienku - nevysychá počas celého roka, má hustý porast vodných rastlín (pálky, trstiny, škripinca). Pri Variante 1 by došlo k zásahu na min. 40% plochy existujúceho biotopu (okolie Zichyho potoka). Pri Variante V2 k narušeniu cieľa ochrany nedôjde.

Pravdepodobné vplyvy

V hodnotenom území bolo zaznamenané hniezdenie jedného páru bučiačika močiarnehona Zichyho potoku. Zichyho potok a jeho okolie v súčasnosti predstavuje vhodný hniezdy, ale aj potravný biotop pre tento druh. V prípade Variantu 1 (celoplošného) by došlo k záberu a zničeniu hniezdneho a potravného biotopu (2,0319 ha v okolí Zichyho potoka). Súčasne by došlo k zničeniu vhodného potravného biotopu (dotknuté mokrade) na celkovej výmere 3,59 ha. Pri udávanom počte hniezdnych párov v CHVÚ Úľanská mokraď (2 – 5 párov) by došlo k priamemu zásahu a zničeniu hniezdneho biotopu pre 20 – 50% populácie v CHVÚ.

V prípade Variantu 2 ostane súčasný hniezdny a potravný biotop tohto druhu zachovaný. Dôjde k negatívnemu ovplyvneniu 1 evidovaného páru, najmä zánikom potenciálnych potravných biotopov (existujúce mokrade) na výmere cca 0,9926 ha. Dôjde aj k zvýšeniu vyrušovania pri ťažbe štrkopieskov pri oboch variantoch.

Významnosť vplyvov

Predpokladaný priamy vplyv realizácie projektu vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa na druh bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*) v CHVÚ Úľanská mokraď bol vyhodnotený na úrovni -2, teda významne negatívny vplyv pre Variant 1 (celoplošný). Dôvodom je priamy zásah do hniezdneho biotopu 1 páru tohto druhu, čo predstavuje 20 – 50% z evidovaného počtu párov v CHVÚ. Súčasne dôjde k záberu vhodného hniezdneho a aj potravného biotopu na výmere spolu 3,59 ha. Výsledný vplyv bol stanovený aj na základe zistenia významne negatívneho vplyvu na určené parametre stanovených cieľov ochrany.

Pre Variant 2 (kazetový) hodnotím predpokladaný vplyv danej činnosti na úrovni -1, teda mierne negatívny vplyv. V prípade realizácie tohto variantu bude zachovaný hniezdny a potravný biotop v okolí Zichyho potoka. Dôjde k k záberu vhodného potravného biotopu na výmere spolu 0,99 ha (existujúce mokrade). Dôjde aj k zvýšeniu miery vyrušovania oproti súčasnému stavu. Nedôjde však k priamej likvidácii jedincov, hniezd, ani k zhoršeniu hniezdnych možností.

Pri realizácii navrhovaných zmierňujúcich opatrení (vytvorenie mokraďných biotopov vhodných pre tento druh pri nových vodných plochách) môže dôjsť k rozšíreniu potenciálnych potravných možností aj pre tento druh, čo zníži negatívny vplyv pri Variante 2.

HAJA TMAVÁ (*MILVUS MIGRANS*)

Na Slovensku hniezdi v nížinatých oblastiach zo zachovalými lesnými porastami pri vodných tokoch a plochách (Danko a kol. 2002). Hlavným biotopom haje tmavej sú povodia väčších riek (Dunaj, Morava, Latorica a.i.) s priľahlými zachovalými lužnými lesmi (hniezdiská) a lúkami, močiarmi a mozaikovitou poľnohospodárskou krajinou, kde vyhľadáva potravu. Potrava je pestrá, živí sa zdochlinami a tiež loví hlodavce, krty, králiky, vtáky, ryby, obojživelníky, hmyz, dážďovky, mäkkýše, či kôrovce. Významné v potrave sú ryby, ktoré zbiera uhynuté alebo zranené z vodnej hladiny (del Hoyo a kol. 2015).

Tab. 12: Základné kvantitatívne údaje výskytu druhu haja tmavá (*Milvus migrans*)

Počet jedincov (párov) ovplyvnených projektom	Variant 1: 0 hniezdiacich párov Variant 2: 0 hniezdiacich párov Pri oboch variantoch dôjde k ovplyvneniu potenciálnych potravných biotopov.
Celková veľkosť populácie druhu v SR *	15 - 18
Celková veľkosť populácie druhu vo všetkých CHVÚ v SR *	7 - 14
Percentuálny podiel ovplyvnenej populácie druhu k celkovej populácii druhu v SR	Variant 1: 0 % Variant 2: 0 %
Veľkosť populácie druhu v dotknutom SKCHVU023 **Úľanská mokraď ****	2 až 5 párov
Podiel ovplyvnenej populácie druhu k populácii druhu v dotknutom SKCHVU023 Úľanská mokraď	Variant 1: 0 % Variant 2: 0 %

Strata biotopu druhu v dotknutom v dotknutom SKCHVU023 **Úľanská mokraď *****	Variant 1: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 78,27 ha (dotknuté agrocenózy+mokrade + lesná a nelesná DV), cca 0,43 % z výmery potenciálnych biotopov v CHVÚ Variant 2: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 61,91 ha (dotknuté agrocenózy+mokrade + lesná a nelesná DV) cca 0,34 % z výmery potenciálnych biotopov v CHVÚ
Kumulatívna strata populácie druhu alebo jeho biotopu v dotknutom SKCHVU023 Úľanská mokraď (v jedincoch / hektároch)****	Variant 1: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 333,39 ha (dotknuté agrocenózy+mokrade + lesná a nelesná DV), cca 1,82 % z výmery potenciálnych potravných biotopov v CHVÚ Variant 2: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 317,03 ha (dotknuté agrocenózy+mokrade + lesná a nelesná DV) cca 1,73 % z výmery potenciálnych potravných biotopov v CHVÚ

** Veľkosť populácie podľa reportingu v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch za roky 2013 – 2018*
*** Štandardný dátový formulár: https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=SKCHVU023*
**** Monitoring vtáctva v okolí lokality vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky (Správa z ornitologických výskumov)*
***** Kumulatívny zámer predstavuje 255,12 ha (viď. Kapitola 6.3 Hodnotenie kumulatívnych vplyvov)*

Výskyt na Slovensku, v CHVÚ **Úľanská mokraď a v hodnotenom území**

Na Slovensku sú pre ochranu tohto druhu vyčlenené 4 chránené vtáčie územia (Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov, ŠOP SR, 2015). Hniezdna populácia haje tmavej na Slovensku bola odhadovaná na 40 – 60 párov (Danko a kol. 2002). V návrhu sústavy CHVÚ v roku 2003 bola populácia odhadovaná na 30 párov, z toho 22 – 23 párov v sústave CHVÚ, čo tvorilo 75% celoslovenskej populácie (Rybanič a kol. 2003). Následne mala populácia druhu prudko klesajúcu tendenciu a odhad populácie druhu bol 6 – 10 párov (2015), resp. 15 – 18 (podľa reportingu za roky 2013 – 2018). V dvoch CHVÚ Úľanská mokraď a Dunajské luhy haja tmavá ako hniezdič vymizla. Dokonca z CHVÚ Úľanská mokraď neexistuje zo skúmaného obdobia žiadne pozorovanie druhu a v CHVÚ Dunajské luhy sú to ojedinelé pozorovania jednotlivých vtákov v čase migrácie. Haja tmavá ako hniezdič z CHVÚ Dunajské luhy vymizla kvôli totálnej likvidácii hniezdneho biotopu v dôsledku ťažby v lužných lesoch. Rovnako aj v CHVÚ Úľanská mokraď, kde bola pri vymedzení sústavy CHVÚ v roku 2003 zistená veľkosť populácie 2 páry, aktuálne v tomto CHVÚ nehniezdi. V tomto CHVÚ došlo v posledných rokoch k veľkej fragmentácii biotopov (najmä potravných) v dôsledku výstavby rôznych investičných zámerov (rôzne priemyselné parky, veľkoplošná ťažba štrku), čo mohlo mať za následok vymiznutie druhu z oblasti (Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov, ŠOP SR, 2015). Stav hniezdnych biotopov v CHVU Úľanská mokraď je hodnotený ako B – priemerný, priaznivý a stav potravných biotopov rovnako ako B - priemerný, priaznivý. Podľa Červeného zoznamu ohrozených druhov IUCN je definovaný ako silne ohrozený (EN) druh.

Druh v CHVÚ Úľanská mokraď v súčasnosti nehniezdi, počas migrácie sa môže vyskytnúť vo vhodných biotopoch. Potenciálnymi hniezdnymi lokalitami v území sú lesné porasty medzi Pustými Úľanmi a Veľkým Grobom a okolie VN Ronava pri Slovenskej Novej Vsi (Karaska et al., 2015). Počas migrácie sa zastavuje na rôznych príhodných miestach v celom území CHVÚ. V rámci vykonaného prieskumu bol druh zaznamenaný ako permigrant alebo zaletujúci za potravou alebo úkrytom iba počas mapovaní v roku 2023.

Tab. 13: Ciele ochrany, stanovené ŠOP SR: Zvýšiť a následne udržať populáciu druhu haja tmavá (*Milvus migrans*) za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová** hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdnych párov	min. 2 hniezdnych párov	Zvýšiť početnosť populácie, v súčasnosti je na úrovni 1 – 2 hniezdnych párov.
Veľkosť hniezdneho	Výmera (ha)	Min. 200 ha	Udržať výmeru min. 200 ha lužných lesov

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová** hodnota	Doplnkové informácie
biotopu druhu			vhodnej druhovej skladby (dub, jaseň, topoľ) vo veku nad 70 rokov.
Štruktúra potravného biotopu	Podiel vhodných biotopov (v %) v lovnom teritóriu	20 – 30 %	Lovné teritórium ktoré obsahuje 40 % zastúpenie TTP, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov, s nelesnou drevinovou vegetáciou.

Tab. 14: Hodnotenie vplyvu projektu vo vzťahu k cieľom ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď pre druh haja tmavá (*Milvus migrans*)

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová** hodnota	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdnych párov	min. 2 hniezdnych párov	Variant 1 a 2: Nepriamy, minimálny vplyv	Zasiahnuté územie nepredstavuje vhodný hniezdny biotop pre tento druh, ani tu ako hniezdič z doterajších pozorovaní zaznamenaný nebol. Investícia nezasiahne ani do existujúcich, ale ani do potenciálnych hniezdnych biotopov. Dotknuté sú aj stromoradia, vetrolamy, ale nejde o zachovalé lužné lesy pozdĺž vodných tokov, ktoré by predstavovali vhodné hniezdne biotopy.
Veľkosť hniezdneho biotopu druhu	Výmera (ha)	Min. 200 ha	Variant 1 a 2: Nepriamy, minimálny vplyv	
Štruktúra potravného biotopu	Podiel vhodných biotopov (v %) v lovnom teritóriu	20 – 30 %	Variant 1 a 2: Priamy, mierne negatívny vplyv	Dôjde k zásahu do potenciálnych potravných biotopov, resp. miest oddychu (agrocenózy – orná pôda, mokraďné biotopy). Nejde však o typické lovné teritórium (mozaika TTP, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov, s nelesnou drevinovou vegetáciou), nedôjde k zníženiu podielu vhodných biotopov v lovnom teritóriu. Prevažuje orná pôda cca 82% pri V1 a 93% pri V2). Nezníži sa teda podiel 20 – 30% vhodných biotopov v lovnom teritóriu.

Pravdepodobné vplyvy

Hodnotené územie nepredstavuje vhodný hniezdny biotop pre tento druh, ani tu ako hniezdič z doterajších pozorovaní zaznamenaný nebol. V prípade oboch variantov budú zasiahnuté aj stromoradia, ale v tomto prípade ide o nelesnú vegetácia vo forme pásov, vetrolamov. Nejde o zachovalé lužné lesy pozdĺž vodných tokov. Investícia teda nezasiahne ani do existujúcich, ale ani do potenciálnych hniezdnych biotopov.

Realizáciou projektu však dôjde k zásahu do potenciálnych potravných biotopov, resp. miest oddychu.

Dotknuté sú intenzívne využívané agrocenózy (orná pôda) a mokraďné biotopy. Z kvalitatívneho hodnotenia potravný biotop nepredstavuje nadpriemerne kvalitný biotop pre tento druh, čo sa týka štruktúry (ide o monokultúry poľnohospodárskych plodín) a charakteristiky biotopu. Je možné konštatovať, že nejde o typický potravný biotop pre tento druh, nejedná sa o mozaikovitú poľnohospodársku krajinu s lúkami, močiarmi. Dôjde k zničeniu potenciálnych potravných biotopov a miest oddychu na výmere 78,27 ha (spolu výmera agrocenóz a existujúcich mokraďných biotopov) pri Variante 1 a 61,91 ha pri Variante 2. Pri zhodnotení kumulatívnych vplyvov (záber 255,12

ha najmä ornej pôdy) je spolu záber obdobných potravných a oddychových biotopov pre tento druh 333,39 ha (V1) a 317,03 ha (V2). Pri kumulatívnych vplyvoch ide, resp. išlo o doterajšie zábery potenciálnych potravných biotopov v dlhšom časovom horizonte. Nešlo (nejde) o typické lovné teritórium pre tento druh (mozaika TTP, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov, s nelesnou drevinovou vegetáciou) vzhľadom k tomu, že kumulatívny záber sa vzťahuje prevažne na ornú pôdu. Orná pôda je najviac zastúpeným druhom pozemkov v CHVÚ, rovnako v okolí riešeného územia je dostatok obdobných biotopov (orná pôda).
Ani pri jednom z predložených variantov nedôjde k strate vhodných či potenciálnych hniezdnych biotopov.

Významnosť vplyvov
Predpokladaný priamy vplyv realizácie projektu vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa na druh haja tmavá (*Milvus migrans*) v CHVU Úľanská mokraď bol vyhodnotený na úrovni -1, teda mierne negatívny vplyv pre oba hodnotené varianty. Pričom menší negatívny vplyv bude pri variantnom riešení V2, vzhľadom na menšie zábery potravného a lovného biotopu. V hodnotenom území nebolo potvrdené hniezdenie druhu, územie nepredstavuje ani vhodný hniezdny biotop. Realizáciou projektu sa zníži plocha potenciálneho lovného a odpočinkového biotopu, ktorého štruktúra nie je pre tento druh vhodná (nedôjde k záberu TTP, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov, s nelesnou drevinovou vegetáciou).
Realizáciou projektu dôjde však k ďalšej fragmentácii územia, zníženiu potravných biotopov. Nedôjde k zhoršeniu hniezdnych možností. Dôjde k zníženiu výmery potenciálneho oddychového miesta, resp. potravného (lovného) biotopu o cca 78,27 ha (V1), resp. cca 61,91 ha (V2).
Potravné možnosti druhu v dotknutom území je možné zlepšiť napr. vytvorením vhodných mokraďných biotopov, čo obsahuje aj návrh zmierňujúcich opatrení.

KAŇA MOČIARNA (CIRCUS AERUGINOSUS)
Na Slovensku hniezdi v nížinatých a rovinatých oblastiach južného Slovenska, ojedinele v širších údoliach riek v predhoriach Karpát alebo vnútrokarpatských kotlinách (Danko a kol. 2002). Patrí medzi bežnejšie druhy dravcov rozšírené v nížinatých oblastiach. Hniezdi na mokradiach rôzneho typu s vhodnou močiarnou a mokraďovou vegetáciou k stavbe hniezda, napríklad na bohato porastených močiaroch, pomaly tečúcich vodných tokoch, rybníkoch a vodných nádržiach, kanáloch, zaplavených mokrých lúkach a periodických mokradiach, štrkoviskách s líniovými porastmi litorálnej vegetácie. Tiež hniezdi v agrocenózach v porastoch obilnín a zriedka aj repky olejnej. Korisť loví nad mokraďami, lúkami a poliami s vhodnými porastmi obilnín, tráv a krmovín. Kaňa močiarna je potravný oportunista a loví dostupnú korisť v krajine, ktorá môže predstavovať malé a stredne veľké vtáky, ich mláďatá a konzumuje aj vajcia, významnou korisťou sú hlodavce, menej ryby, žaby, plazy a hmyz. Spomedzi vtákov loví predovšetkým vodné druhy vtákov ako menšie druhy kačíc alebo ich mláďatá, chriaštele, bahniaky, čajky a spevavce žijúce pri mokradiach. Požiera aj zdochliny. Počas gradácie populácií hrabošov poľných dominujú v potrave kane hraboše (del Hoyo a kol. 2015).

Tab. 15: Základné kvantitatívne údaje výskytu druhu kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*)

Počet jedincov (párov) ovplyvnených projektom	Variant 1: 2 hniezdiace páry Variant 2: 2 hniezdiace páry Pri oboch variantoch dôjde k ovplyvneniu ich potravných biotopov.
Celková veľkosť populácie druhu v SR *	1000 - 1500
Celková veľkosť populácie druhu vo všetkých CHVÚ v SR *	150 - 200
Percentuálny podiel ovplyvnenej populácie druhu k celkovej populácii druhu v SR	Variant 1: 0,13% až 0,2 % Variant 2: 0,13% až 0,2 %
Veľkosť populácie druhu v dotknutom SKCHVU023 **Úľanská mokraď ****	16 až 34 párov

Podiel ovplyvnenej populácie druhu k populácii druhu v dotknutom SKCHVU023 Úľanská mokraď	Variant 1: 5,88 % až 12,50 % Variant 2: 5,88 % až 12,50 %
Strata biotopu druhu v dotknutom v dotknutom SKCHVU023 **Úľanská mokraď *****	Variant 1: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 72,63 ha (dotknuté mokrade + agrocenózy), cca 0,41 % z výmery potenciálnych biotopov v CHVÚ Variant 2: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu - 58,85 ha (dotknuté mokrade + agrocenózy), cca 0,33 % z výmery potenciálnych biotopov v CHVÚ
Kumulatívna strata populácie druhu alebo jeho biotopu v dotknutom SKCHVU023 Úľanská mokraď (v jedincoch / hektároch)****	Variant 1: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 327,75 ha (dotknuté mokrade + agrocenózy), cca 1,84 % z výmery potenciálnych potravných biotopov v CHVÚ Variant 2: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 313,97 ha (dotknuté mokrade + agrocenózy), cca 1,77 % z výmery potenciálnych potravných biotopov v CHVÚ

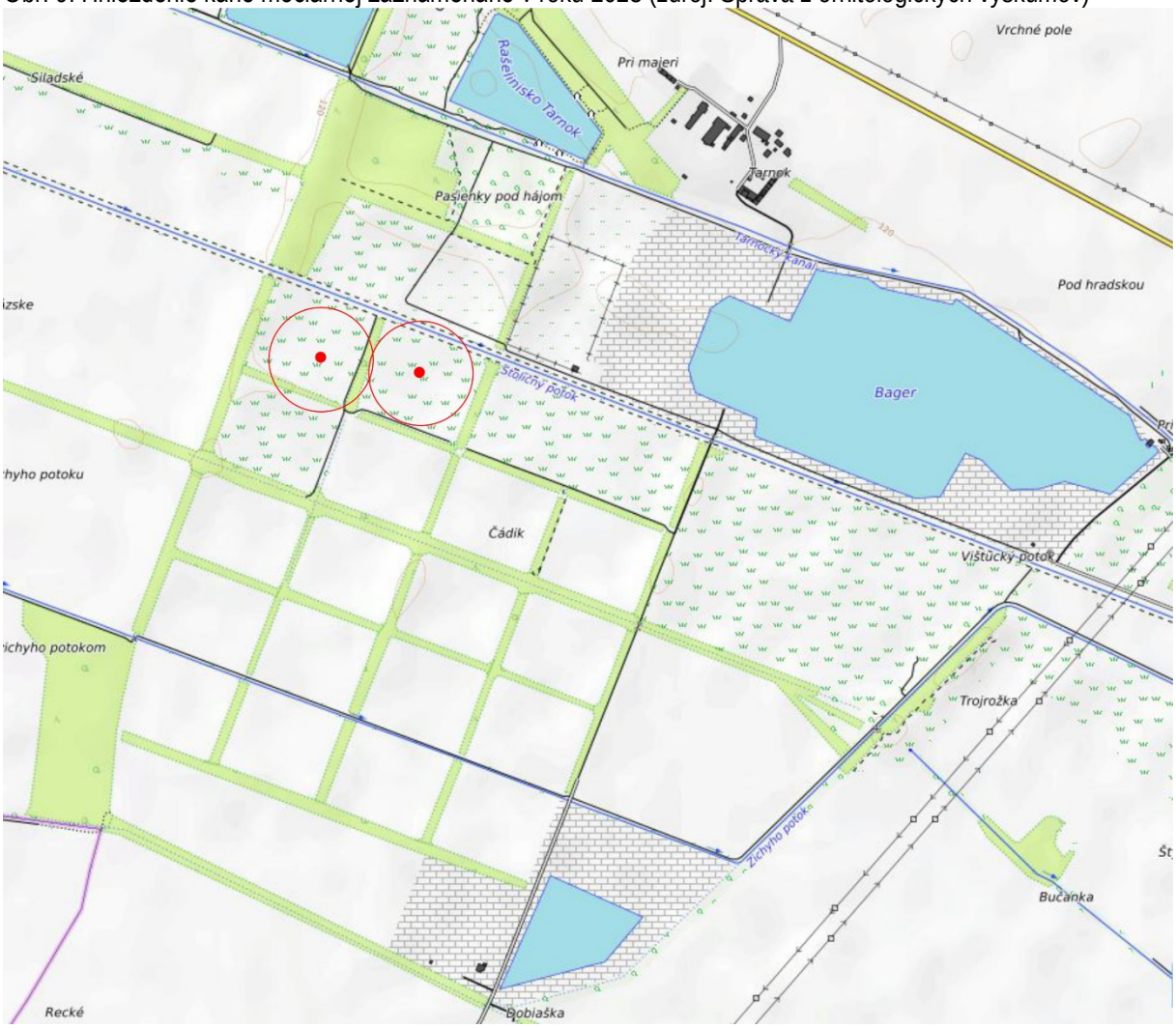
** Veľkosť populácie podľa reportingu v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch za roky 2013 – 2018*
*** Štandardný dátový formulár: https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=SKCHVU023*
**** Monitoring vtáctva v okolí lokality vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky (Správa z ornitologických výskumov)*
***** Kumulatívny zámer predstavuje 255,12 ha (viď. Kapitola 6.3 Hodnotenie kumulatívnych vplyvov)*

Výskyt na Slovensku, v CHVÚ **Úľanská mokraď a v hodnotenom území**

Na Slovensku je pre ochranu tohto druhu vyčlenených 11 chránených vtáčí území (Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov, ŠOP SR, 2015). Hniezdna populácia kaňe močiarnej na Slovensku v roku 2002 bola odhadovaná na 400 – 500 párov (Danko a kol. 2002). Vychádzajúc z porovnania odhadov veľkostí populácií v navrhovaných CHVÚ v r. 2003 (Rybanič a kol. 2003) s terajším stavom populácií môžeme trend vývoja veľkosti populácií v jednotlivých CHVÚ považovať za stabilný, prípadne kolísavý. Vo väčšine prípadov súvisí počet hniezdiacich párov so stavom vodnej hladiny na lokalitách, ničením hniezdnych porastov a vhodných potravných biotopov.
Celkový stav populácie možno na základe údajov v CHVÚ odhadnúť na 129 – 220 párov. V čase vedeckého návrhu CHVÚ v roku 2003 bola populácia odhadovaná na 175 - 263 párov. Celková populácia dosahuje podobné hodnoty ako v čase návrhu, no na viacerých územiach je badateľné výrazné kolísanie populácie počas rokov, čo súvisí s výkyvmi počasia, najmä dlhotrvajúcimi zrážkami spôsobujúcimi kolísanie stavu vodnej hladiny (vytopenie hniezd) alebo naopak málo zrážok spôsobujúce vysychanie lokalít, ktoré sú dostupné predátorom a nevhodné pre hniezdenie. V CHVÚ Úľanská mokraď bol stav populácie odhadovaný na 15 – 18 párov, čo je menej ako v r. 2003 (25 párov, Rybanič a kol. 2003). Trend vývoja populácie medzi týmito rokmi možno hodnotiť ako kolísavý s nižším počtom hniezdiacich párov ako v čase vedeckého návrhu. Na lokalitách s rybníkmi (čo je aj prípad CHVÚ Úľanská mokraď bol zaznamenaný negatívny vplyv ničením trstiny, čo spôsobilo úbytok vhodného biotopu na hniezdenie v daných rokoch. Stav hniezdnych biotopov v CHVU Úľanská mokraď je hodnotený ako B – priemerný, priaznivý a stav potravných biotopov rovnako ako B - priemerný, priaznivý. Podľa Červeného zoznamu ohrozených druhov IUCN je definovaný ako ohrozený (EN) druh.

Druh v CHVÚ hniezdi na rybníkoch, štrkoviskách a kanáloch pri Pustých Úľanoch, Veľkom Grobe, Majcichove a na VN nádrži Ronava, v agrocenózach, napr. v k. u. obci Čataj a Malá Mača. Potravným teritóriom sú mokrade, polia, okraje ciest, úhory (Karaska et al., 2015). Počas oboch výskumov (2020 a 2023) bol druh ako hniezdič zaznamenaný v okolí plánovanej činnosti, v blízkosti Stoličného potoka. Druh hniezdil v roku 2020 v severozápanej časti v trsťovom poraste, v širšom okolí daného územia. V r. 2023 hniezdili dva páry, pravdepodobne neúspešne, zaznamenaný bol výskyt diviakov.
Zaznamenané hniezdne biotopy z prieskumu v roku 2023 sú lokalizované podľa obrázku:

Obr. 9: Hniezdenie kane močiarnej zaznamenané v roku 2023 (zdroj: Správa z ornitologických výskumov)

Priamo na ploche III. a IV. etapy ťažby v oboch prieskumoch druh viackrát registrovaný pri záletoch za potravou a miestom odpočinku. Aj tu je druh hniezdne viazaný na mokrade s porastmi tŕstia, pálky alebo ostríc, zriedkavo hniezdi na nízkych kríkoch a na poliach v obilí. Potravným teritóriom sú mokrade, polia, okraje ciest, úhory.

Tab. 16: Ciele ochrany, stanovené ŠOP SR: Zvýšiť a následne udržať populáciu druhu kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*) za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová** hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdnych párov	min. 20 hniezdnych párov	Zvýšiť početnosť populácie na min. 20 hniezdnych párov, v súčasnosti je populácia vo veľkosti 15 – 18 hniezdnych párov.
Veľkosť hniezdneho biotopu druhu	Výmera (ha)	Min. 200 ha	Udržanie min. výmery stálych mokradí (so stabilizovaným vodným režimom na 20 % územia, zastúpenie periodických mokradí minimálne na 10 % z celkovej rozlohy CHVÚ.
Štruktúra potravného biotopu	Percentuálny podiel	Min. 20 - 30%	Udržanie min. 20 % - 30% trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov spolu a v jesennom období obsahuje minimálne 50 % nepooraných plôch strnísk.

Tab. 17: Hodnotenie vplyvu projektu vo vzťahu k cieľom ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď pre druh kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*)

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová** hodnota	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdnych párov	Min. 20 hniezdnych párov	Variant 1 a 2: Nepriamy, minimálny vplyv	Zasiahnuté územie nepredstavuje vhodný hniezdny biotop, hniezdenie bolo zaznamenané v okolí riešeného územia. Investícia teda nezasiahne ani do existujúcich hniezdnych biotopov, ale ani do potenciálnych hniezdnych biotopov. Mokradné spoločenstvá ako vhodný biotop sú zasiahnuté len minimálne.
Veľkosť hniezdneho biotopu druhu	Výmera (ha)	Min. 200 ha	Variant 1 a 2: Nepriamy, minimálny vplyv	
Štruktúra potravného biotopu	Percentuálny podiel	Min. 20 - 30%	Variant 1 a 2: Priamy, mierne negatívny vplyv	Dôjde k zásahu do potenciálnych potravných biotopov, resp. miest oddychu (agrocenózy – orná pôda, mokraďné biotopy). Nejde však o typické lovné teritórium (mozaikovité TTP, pasienky, lucerna, kosné lúky a úhory), nedôjde k zníženiu podielu vhodných biotopov v lovnom teritóriu. Prevažuje orná pôda cca 82% pri V1 a 93% pri V2). Nezníži sa teda podiel 20 – 30% vhodných potravných biotopov.

Pravdepodobné vplyvy

Priamo v hodnotenom území tento druh ako hniezdič z doterajších pozorovaní zaznamenaný nebol. Hniezdenie však bolo zaznamenané v bezprostrednom okolí. Uvedené sa týka oboch variantov. Investícia teda nezasiahne ani do existujúcich hniezdnych biotopov, ale ani do potenciálnych hniezdnych biotopov.

Realizáciou projektu však dôjde k zásahu do potenciálnych potravných biotopov, resp. miest oddychu.

Dotknuté sú intenzívne využívané agrocenózy (orná pôda) ale aj mokraďné biotopy, nelesná drevinová vegetácia, vetrolamy s topoľmi, resp. dubom letným a inými drevinami a krami. Z kvalitatívneho hodnotenia agrocenózy ako potravný biotop nepredstavujú nadpriemerne kvalitný biotop pre tento druh, čo sa týka štruktúry (ide o monokultúry poľnohospodárskych plodín) a charakteristiky biotopu. Dôjde k zničeniu potenciálnych potravných biotopov a miest oddychu na výmere 72,63 ha (spolu výmera agrocenóz a existujúcich mokraďných biotopov) pri Variante 1 a 58,85 ha pri Variante 2.

Pri zhodnotení kumulatívnych vplyvov (záber 255,12 ha najmä ornej pôdy) je spolu záber obdobných potravných a oddychových biotopov pre tento druh 327,75 ha (V1) a 313,97 ha (V2). Pri kumulatívnych vplyvoch ide, resp. išlo o doterajšie zábery potenciálnych potravných biotopov v dlhšom časovom horizonte. Nešlo (nejde) o typické lovné teritórium pre tento druh (mozaika TTP, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov) vzhľadom k tomu, že kumulatívny záber sa vzťahuje prevažne na ornú pôdu. Orná pôda je najviac zastúpeným druhom pozemkov v CHVÚ, rovnako v okolí riešeného územia je dostatok obdobných biotopov (orná pôda).

Nedôjde k zníženiu hniezdnych možností, ani k priamej likvidácii hniezd, resp. jedincov ani pri jednom z riešených variantov.

Významnosť vplyvov

Predpokladaný priamy vplyv realizácie projektu vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa na druh kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*) v CHVÚ Úľanská mokraď bol vyhodnotený na úrovni -1, teda mierne negatívny vplyv pre oba hodnotené varianty. Pričom menší negatívny vplyv bude pri variantnom riešení V2, vzhľadom na menšie zábery biotopu. Priamo v hodnotenom území nebolo potvrdené hniezdenie druhu, územie nepredstavuje ani vhodný hniezdny biotop. Realizáciou projektu sa zníži plocha potenciálneho potravného

a odpočinkového biotopu. Na základe ornitologických prieskumov, najmä z roku 2023 predpokladám ovplyvnenie dvoch hniezdnych párov kane močiarnej, najmä ich potravných biotopov.
Realizáciou projektu dôjde k ďalšej fragmentácii územia, zníženiu potravných biotopov. Nedôjde však k priamej likvidácii jedincov, ani k zhoršeniu hniezdnych možností. Dôjde k zníženiu výmery potenciálneho oddychového miesta, resp. potravného biotopu o cca 72,63 ha (V1), resp. cca 58,85 ha (V2).
Pri realizácii navrhovaných zmierňujúcich opatrení (vytvorenie mokraďných biotopov pri nových vodných plochách) môže dôjsť k rozšíreniu potenciálnych hniezdnych aj potravných možností aj pre tento druh.

PIPÍŠKA CHOCHLATÁ (*GALERIDA CRISTATA*)

Na Slovensku hniezdi najmä v urbárnych a suburnárnych biotopoch. Jej hniezdnym prostredím sú predovšetkým okraje ciest a železničných tratí, medze, trávnaté plochy na sídliskách a školských dvoroch, priestory okolo väčších podnikov a dvory poľnohospodárskych družstiev (Danko a kol. 2002). Pipíška chochlatá nie je citlivá na prítomnosť človeka, v hniezdnych biotopoch však citlivo reaguje na chemizáciu a tým zníženú ponuku potravy. Živí sa prevažne rastlinnou potravou, v lete i hmyzom.

Tab. 18: Základné kvantitatívne údaje výskytu druhu pipíška chochlatá (*Galeria cristata*)

Počet jedincov (párov) ovplyvnených projektom	Variant 1: 3 hniezdiace páry Variant 2: 0 hniezdiacich párov
Celková veľkosť populácie druhu v SR *	1000 - 3000
Celková veľkosť populácie druhu vo všetkých CHVÚ v SR *	100 - 150
Percentuálny podiel ovplyvnenej populácie druhu k celkovej populácii druhu v SR	Variant 1: 0,01 až 0,3 % Variant 2: 0 %
Veľkosť populácie druhu v dotknutom SKCHVU023 **Úľanská mokraď ****	40 až 80 párov
Podiel ovplyvnenej populácie druhu k populácii druhu v dotknutom SKCHVU023 Úľanská mokraď	Variant 1: 3,75 % až 7,50 % Variant 2: 0 %
Strata biotopu druhu v dotknutom v dotknutom SKCHVU023 **Úľanská mokraď *****	Variant 1: Strata hniezdneho aj potravného biotopu - 1,20 ha (línia so zaznamenaným hniezdnym biotopom), *pozn.: percentuálne strata biotopu nie je vyjadrená, vzhľadom na absenciu relevantného údaju o výmere vhodného biotopu v CHVÚ* Variant 2: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu - 0 ha
Kumulatívna strata populácie druhu alebo jeho biotopu v dotknutom SKCHVU023 Úľanská mokraď (v jedincoch / hektároch)*	Strata biotope druhu: Variant 1: Strata hniezdneho biotopu - 1,20 ha (línia so zaznamenanými hniezdnym biotopom) Variant 2: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 0 ha

** Veľkosť populácie podľa reportingu v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch za roky 2013 – 2018*
*** Štandardný dátový formulár: https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=SKCHVU023*
**** Monitoring vtáctva v okolí lokality vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky (Správa z ornitologických výskumov)*

Výskyt na Slovensku, v CHVÚ **Úľanská mokraď a v hodnotenom území**

Na Slovensku je pre ochranu tohto druhu vyčlenených 6 chránených vtáčí území (Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov, ŠOP SR, 2015). Hniezdna populácia pipíšky chochlatej na Slovensku v čase vymedzovania sústavy CHVÚ bola odhadovaná na 4 500 párov, z toho 868 (19%) bolo v navrhovaných

CHVÚ (Rybanič a kol. 2002). Pri tomto druhu je zaznamenaný klesajúci trend v rokoch 2010 – 20123. V súčasnosti je početnosť cca 1000 – 3000 párov. Vo väčšine CHVÚ, v ktorých je pipíška chochlatá predmetom ochrany, bol zaznamenaný výrazný pokles početnosti hniezdiacich párov. Ten však nesúvisí nesúvisí pravdepodobne len s celkovým poklesom ich početnosti v daných územiach, ale aj so zmenou hraníc CHVÚ oproti vedeckému návrhu, nakoľko väčšina biotopov v intravilánoch miest a obcí, v ktorých pipíšky predovšetkým hniezdia, bola z CHVÚ vyňatá. Pri porovnaní početnosti pipíšok v pôvodných hraniciach sa ich populácie javia ako stabilné. Takáto situácia je aj v CHVÚ Úľanská mokraď. Aj v CHVÚ Úľanská mokraď pribudli nové plochy na hniezdenie (priemyselné parky, cesty, štrkoviská a pod.), ktoré by mohli mať v budúcnosti pozitívny vplyv na hniezdnu populáciu tohto druhu.
V CHVÚ Úľanská mokraď bol stav populácie uvádzaný v rokoch 2000 – 2003 na 60 párov, a v roku 2015 bol uvádzaný počet 25 – 30 párov a súčasnosti 40 – 80 párov. Stav hniezdnych biotopov v CHVU Úľanská mokraď je hodnotený ako B – priemerný, priaznivý a stav potravných biotopov rovnako ako B – priemerný, priaznivý.

Údaje o veľkosti hniezdnej populácie druhu v rámci CHVÚ sú nedostatočné. (Karaska et al., 2015). V roku 2020 bol v rámci prieskumu druh zaznamenaný ako nehniezdiaci druh s ojedinelým výskytom (permigrant – nehniezdič). V roku 2023 bol zaznamenaný na poliach, lúkach alebo úhoroch ako hniezdič. Druh má na skúmanej lokalite vyhovujúce podmienky pre hniezdenie aj zber potravy. Pre daný druh antropicky pozmenené habitaty viazané na aktívnu mokrú ťažbu štrkopieskov, predstavovali na skúmanej lokalite už v roku 2020 vhodný biotop, najmä na rozhraní s ornou pôdou. V roku 2023 bolo zaznamenané hniezdne teritórium na rozhraní I., III. a IV. Etapy. V riešenom území je hniezdenie viazané na vodnou ťažbou antropicky pozmenené habitaty najmä na rozhraní s ornou pôdou (medze a okraje ciest, dvorov, skládok s nízkou a redšou vegetáciou). Zaznamenaný hniezdny biotop z prieskumu v roku 2023 je lokalizovaný podľa obrázku:

Obr. 10: Hniezdenie pipíšky chochlatej zaznamenané v roku 2023 (zdroj: Správa z ornitologických výskumov)

Tab. 19: Ciele ochrany, stanovené ŠOP SR: Udržať populáciu druhu pipíška chochlatá (*Galerida cristata*) za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová**	DopInkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdnych párov (obsadených teritórií)	min. 30 hniezdnych párov	Udržanie počtu min. 30 hniezdnych párov (obsadených teritórií).
Veľkosť hniezdneho a potravného biotopu	Výmera (ha) hniezdneho biotopu	viac ako 3 500 ha	Udržanie výmery min. 3500 trvalých trávnych porastov, lúk, úhorov, slanísk, okraje ťažobných priestorov štrkopieskov a pieskov, okraje intravilánov a poľnohospodárskych dvorov sú prítomné aspoň na 3 – 5 % rozlohy CHVÚ.
Veľkosť potravného biotopu	Výmera (ha) nelesnej plochy	3 600 ha	Udržanie min. 3600 ha minimálne 15 až 20 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, úhorov, riedkych poľnohospodárskych plodín s obnaženou pôdou, nespevnené poľné cesty.
Štruktúra hniezdneho a potravného biotopu	Percento (%) zastúpenia krajinných prvkov	Min. 10%	Mozaikovitá poľnohospodárska krajina s rozptýlenou nelesnou drevinovou vegetáciou a zastúpením krajinných prvkov na úrovni minimálne 10 %.

Tab. 20: Hodnotenie vplyvu projektu vo vzťahu k cieľom ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď pre druh pipíška chochlatá (*Galerida cristata*):

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová** hodnota	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdnych párov (obsadených teritórií)	min. 30 hniezdnych párov	Variant 1: Priamy, mierne významne negatívny vplyv Variant 2: nepriamy, minimálny vplyv	V prípade V1 bude dotknutý hniezdny a súčasne aj nadväzujúci potravný biotop pre 3 páry (podľa prieskumu z 2023). Pri realizácii V2 ostane priestor zachovaný. Podľa údajov z SDF je počet hniezdiacich párov v CHVÚ 40 – 80. Ani pri jednom variante by nemalo dôjsť k poklesu pod cieľovú hodnotu. Po realizácii investície dôjde k vytvoreniu nových hniezdnych aj potravných biotopov (okraje ťažobných priestorov, cesty, a pod.). Nedôjde ani k zníženiu výmery vhodného potravného biotopu pod 3600 ha TTP, lúk, úhorov, slanísk, okraje ťažobných priestorov štrkopieskov a pieskov, okraje intravilánov a poľnohospodárskych dvorov. Dotknutá pri oboch variantoch je najmä orná pôda.
Veľkosť hniezdneho a potravného biotopu	Výmera (ha) hniezdneho biotopu	viac ako 3500 ha	Variant 1: Priamy, mierne významne negatívny vplyv Variant 2: nepriamy, minimálny vplyv	
Veľkosť potravného biotopu	Výmera (ha) nelesnej plochy	3600 ha	Variant 1 a 2: priamy, minimálny vplyv	Nedôjde k významnému úbytku trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, úhorov, riedkych poľnohospodárskych plodín s obnaženou pôdou,

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová** hodnota	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
				nespevnené poľné cesty. Pri V1 dôjde k úbytku 1,20 ha antropicky pozmenených vhodných habitatov. Naopak po realizácii dôjde k vytvoreniu ďalších vhodným miest – okraje ťažby, rozhrania ornej pôdy a ťažbou ovplyvnených miest, okraje nespevnených ciest a pod.
Štruktúra hniezdneho a potravného biotopu	Percento (%) zastúpenia krajinných prvkov	Min. 10%	Variant 1: priamy, mierne negatívny vplyv Variant 2: nepriamy, minimálny vplyv	Ani v súčasnosti nejde o mozaikovitú poľnohospodársku krajinu, prevažuje orná pôda a nadväzujúce stromoradia (NDV), vetrolamy. V prípade V1 by došlo k vytvoreniu súvislej vodnej plochy a zabratiu aj krajinných prvkov vo forme vetrolamov, pásov lesných drevín. Pri V2 nedôjde k vytvoreniu súvislej vodnej plochy, rovnako ostanú zachované krajinné prvky a dôjde k vytvoreniu nových plôch na okrajoch vytvorených štrkovísk.

Pravdepodobné vplyvy

V hodnotenom území bolo zaznamenané hniezdenie v roku 2023, potenciálne sú dotknuté 3 hniezdiace páry pipíšky chochlatej. Lokalizácia výskytu z roku 2023 je uvedená na obrázku vyššie.

V prípade Variantu 1 (celoplošnom) by došlo k záberu a zničeniu hniezdneho, ako aj potravného biotopu v severovýchodnej časti riešeného územia. Ide o líniu popri prístupovej ceste vedúcej centrom ťažobného priestoru štrkopieskov, kde jednu stranu línie tvorí vetrolam, druhú vodná plocha štrkoviska. Ide o záber cca 1,20 ha. V uvedenej línii boli zaznamenané v roku 2023 tri hniezdiace páry. Pri udávanom počte hniezdnych párov v CHVÚ Úľanská mokraď (40 – 80 párov) by došlo k priamemu zásahu do hniezdneho biotopu pre 3,75 – 7,50 % populácie v CHVÚ. K priamej strate populácie druhu nedôjde, ak by sa činnosti vykonávali mimo hniezdneho obdobia.

V budúcnosti sa môžu rozšíriť hniezdne a potravné možnosti, keďže druhu vyhovuje synantropné prostredie spojené s ťažbou štrkopieskov. Nejde o druh, ktorý by bol citlivý na vyrušovanie človekom.

V prípade Variantu 2 ostane súčasný hniezdny a potravný biotop tohto druhu zachovaný. Línia s výskytom hniezd pipíšky chochlatej by pri tomto variante nemala byť dotknutá. Rovnako platí, že v budúcnosti sa môžu rozšíriť hniezdne a potravné možnosti, keďže druhu vyhovuje synantropné prostredie spojené s ťažbou štrkopieskov, najmä ak ostanú zachovalé niektoré biotopy (vetrolamy, synantropné okolia ciesta a pod.) a vytvoria sa nové spojené s ťažbou štrkopieskov.

Významnosť vplyvov

Predpokladaný priamy vplyv realizácie projektu vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa na druh pipíška chochlatá (*Galeria cristata*) v CHVÚ Úľanská mokraď bol vyhodnotený na úrovni -1/-2 teda mierne negatívny až významne negatívny vplyv pre Variant 1 (celoplošný). Dôvodom je priamy zásah do hniezdneho biotopu 3 párov tohto druhu, čo predstavuje 3,75 – 7,50 % z evidovaného počtu párov v CHVÚ. Súčasne dôjde k záberu vhodného hniezdneho a aj potravného biotopu na výmere spolu 1,20 ha. Nejde však o významný zásah do kvalitatívne hodnotného biotopu, ide antropicky ovplyvnenú plochu v súčasnosti vhodnú pre tento druh. Na druhej strane činnosťou ťažby štrkopieskov by vznikli ďalšie vhodné biotopy pre tento druh.

Pre Variant 2 hodnotím predpokladaný vplyv danej činnosti na úrovni 0, teda **nulový, žiadny preukázateľný vplyv.** V prípade realizácie tohto variantu bude zachovaný hniezdny a potravný biotop v okolí línie, kde druh v súčasnosti hniezdi. Dôjde aj k zvýšeniu miery vyrušovania oproti súčasnému stavu, na čo však druh nie je mimoriadne citlivý. Nedôjde však k priamej likvidácii jedincov, hniezd, ani k zhoršeniu hniezdnych možností. Po ťažbe štrkopieskov,

pri dodržaní zásad ochrany pre tento druh, môžu byť vytvorené vhodné biotopy na hniezdenie, ako aj potravné biotopy.

PREPELICA POĽNÁ (*COTURNIX COTURNIX*)

Na Slovensku hniezdi na celom území od nížin až po vyššie položené oblasti a vystupuje až nad hornú hranicu lesa (Danko a kol. 2002). Obýva otvorenú poľnohospodárska krajinu, hlavne obilné a ďatelinové polia, vlhké a suché lúky, úhory, ale aj trávnaté zárasty okolo ciest, okraje mokradí a rôzne bylinné ruderálne biotopy. Patrí medzi sťahovavé vtáky. Hniezdi v priebehu žatvy a kosenia lúk. Populácia sa presunula najmä do podhorských až horských oblastí, kde hniezdi prevažne na lúkach. Živí sa rastlinnou potravou, semenami burín, tráv a obilia. Potrava vo forme bezstavovcov je významná hlavne pri vývoji mláďat.

Tab. 21: Základné kvantitatívne údaje výskytu druhu prepelica poľná (*Coturnix coturnix*)

Počet jedincov (párov) ovplyvnených projektom	Variant 1: 0 hniezdiacich párov Variant 2: 0 hniezdiacich párov Pri oboch variantoch dôjde k ovplyvneniu potenciálnych potravných biotopov.
Celková veľkosť populácie druhu v SR *	2000 - 5000
Celková veľkosť populácie druhu vo všetkých CHVÚ v SR *	2000 - 3000
Percentuálny podiel ovplyvnenej populácie druhu k celkovej populácii druhu v SR	Variant 1: 0 % Variant 2: 0 %
Veľkosť populácie druhu v dotknutom SKCHVU023 **Úľanská mokraď ****	25 až 55 volajúcich samcov
Podiel ovplyvnenej populácie druhu k populácii druhu v dotknutom SKCHVU023 Úľanská mokraď	Variant 1: 0 % Variant 2: 0 %
Strata biotopu druhu v dotknutom v dotknutom SKCHVU023 **Úľanská mokraď *****	Variant 1: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 69,04 ha (dotknuté agrocenózy), cca 0,40 % z výmery potenciálnych biotopov v CHVÚ) Variant 2: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 57,86 ha (dotknuté agrocenózy), cca 0,33 % z výmery potenciálnych biotopov v CHVÚ)
Kumulatívna strata populácie druhu alebo jeho biotopu v dotknutom SKCHVU023 Úľanská mokraď (v jedincoch / hektároch)****	Strata biotopu druhu: Variant 1: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 324,16 ha (dotknuté agrocenózy), cca 1,86 % z výmery obdobných biotopov v CHVÚ) Variant 2: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 312,98 ha (dotknuté agrocenózy), cca 1,79 % z výmery obdobných biotopov v CHVÚ)

** Veľkosť populácie podľa reportingu v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch za roky 2013 – 2018*
*** Štandardný dátový formulár: https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=SKCHVU023*
**** Monitoring vtáctva v okolí lokality vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky (Správa z ornitologických výskumov)*
***** Kumulatívny zámer predstavuje 255,12 ha (viď. Kapitola 6.3 Hodnotenie kumulatívnych vplyvov)*

Výskyt na Slovensku, v CHVÚ **Úľanská mokraď a v hodnotenom území**

Na Slovensku je pre jej ochranu vyčlenených 24 chránených vtáčích území (Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov, ŠOP SR, 2015). V dôsledku intenzívneho poľnohospodárstva patrí medzi ubúdajúce druhy. Početnosť populácie sa výrazne mení nielen v priebehu rokov, ale aj v rámci jednej sezóny, kedy sa presúvajú jedince po žatve alebo po kosbe lúk z nižších oblastí na nepokosené miesta v horských oblastiach. Na základe sčítania volajúcich samcov na celom území Slovenska (Demko 2004) v roku 2004 sa odhadovala

početnosť na 30 000 – 50 000 volajúcich samcov. Pri porovnaní odhadov veľkosti populácií v jednotlivých CHVÚ oproti vedeckému odhadu v roku 2003 (Rybanič a kol. 2003) vo 2 CHVÚ došlo k nárastu populácie, v 6 (vrátane CHVÚ Úľanská mokraď) k poklesu početnosti a v ostatných CHVÚ zostal odhad početnosti približne na rovnakej úrovni.
V CHVÚ Úľanská mokraď bol stav populácie uvádzaný v rokoch 2000 – 2003 na 40 volajúcich samcov, a v roku 2015 bol uvádzaný počet 14 – 25 volajúcich samcov a v súčasnosti 25 – 55 (SDF formulár). Stav hniezdnych biotopov v CHVU Úľanská mokraď je hodnotený ako B – priemerný, priaznivý a stav potravných biotopov rovnako ako B – priemerný, priaznivý.

Ani u tohto druhu nie sú údaje tykajúce sa jeho početnosti v CHVÚ dostatočné, a to najmä z dôvodu jeho skrytého spôsobu života a rozľahlosti územia (Karaska et al., 2015). V roku 2020 bol zaznamenaný ako hniezdič v agrocenózach pri Stoličnom potoku. V prieskume z roku 2023 druh zaznamenaný nebol. Druh má na skúmanej lokalite vcelku vhodné podmienky pre hniezdenie a zber potravy. Jej prítomnosť podmieňujú vysadené poľnohospodárske plodiny. V roku 2023 bola v rozsiahlych agrocenózach zasiata kukurica, čo nepredstavuje vhodnú plodinu. Pri vhodne osiatych obilninách, alebo iných plodinách existujúce agrocenózy predstavujú vhodný hniezdny aj potravný biotop.

Tab. 22: Ciele ochrany, stanovené ŠOP SR: Zvýšiť a následne udržať populáciu druhu prepelica poľná (*Coturnix coturnix*) za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová hodnota**	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdnych párov resp. volajúcich samcov	Min. 30 hniezdnych párov	Zvýšiť početnosť populácie na min. 30 hniezdnych párov.
Veľkosť hniezdneho a potravného biotopu	Výmera (ha) trávnych porastov	Min. 1800 ha	Zabezpečenie výmery hniezdneho biotopu TTP na rozlohe min. 1800 ha s občasne kosenými lúkami a biopásmi, ktoré budú potravnými a hniezdnymi biotopmi.
Veľkosť hniezdneho a potravného biotopu	Dĺžka (m) biopásov	Min. 200 m	Zabezpečenie min. dĺžky biopásov alebo medzí širokých aspoň 12 metrov osiatych ďatelinotrávnou, trávnobylinnou či bylinnou zmesou, kosenými po hniezdnom období.
Štruktúra hniezdneho a potravného biotopu	Podiel (%) kosených lúk	Min. 20-30 %	Udržaný min. podiel občasne, resp. neskôr kosených lúk, bez prihnojovania a postrekov (dostatok potravy pre druh).

Tab. 23: Hodnotenie vplyvu projektu vo vzťahu k cieľom ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď pre druh prepelica poľná (*Coturnix coturnix*):

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová** hodnota	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdnych párov resp. volajúcich samcov	Min. 30 hniezdnych párov	Variant 1 a 2: nepriamy, mierne negatívny vplyv	Podľa SDF formulára je v celom CHVÚ evidovaný výskyt 25 -55 volajúcich samcov. Navrhovaná činnosť nemá významne negatívny vplyv na zníženie početnosti druhu v CHVÚ. Dotknuté sú najmä agrocenózy (orná pôda), kde je výskyt jedincov závislý od osiatych obilnín. Výskyt je teda nestály, sezónny. Nepredpokladám priamu likvidáciu hniezd a priame zníženie početnosti hniezdnych párov.
Veľkosť hniezdneho a potravného biotopu	Výmera (ha) trávnych porastov	Min. 1800 ha	Variant 1 a 2: priamy, mierne negatívny vplyv	Plánovanou činnosťou nie sú dotknuté trvalé trávne porasty, ani iné vhodné hniezdne biotopy pre tento druh. Zníži sa výmera ornej pôdy, kde je však prípadné

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová** hodnota	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
				hniezdenie závislé od osiatych obilnín. Výskyt a početnosť druhu je teda nestály.
Veľkosť hniezdneho a potravného biotopu	Dĺžka (m) biopásov	Min. 200 m	Variant 1 a 2: nulový vplyv	Pri oboch variantoch nedôjde k ovplyvneniu tohto parametra.
Štruktúra hniezdneho a potravného biotopu	Podiel (%) kosených lúk	Min. 20-30 %	Variant 1 a 2: nulový vplyv	Pri oboch variantoch nedôjde k ovplyvneniu tohto parametra.

Pravdepodobné vplyvy

Hodnotené územie nepredstavuje ideálny hniezdny biotop pre tento druh, ani tu ako hniezdič z pozorovaní a prieskumu v roku 2023 zaznamenaný nebol. Potenciálny hniezdny biotop predstavujú agrocenózy (orná pôda), ale len v prípade osiatia vhodnými obilninami, prípadne ďatelinou a pod. V roku 2023 bola zasiata kukurica a tak komplex ornej pôdy nepredstavoval pre tento druh vhodný biotop.

Realizáciou projektu dôjde k zásahu do potenciálnych hniezdnych, ale aj potravných biotopov prepelice poľnej. Dotknuté budú intenzívne využívané agrocenózy (orná pôda). Z kvalitatívneho hodnotenia potravný biotop nepredstavuje nadpriemerne kvalitný biotop pre tento druh, čo sa týka štruktúry (ide o monokultúry poľnohospodárskych plodín) a charakteristiky biotopu. Dôjde k zničeniu potenciálnych hniezdnych a potravných biotopov a miest oddychu na výmere 69,0439 ha (výmera agrocenóz) pri Variante 1 a 57,8636 ha pri Variante 2.

Pri zhodnotení kumulatívnych vplyvov (záber 255,12 ha najmä ornej pôdy) je spolu záber obdobných potravných a oddychových biotopov pre tento druh 324,16 ha (V1) a 312,98 ha (V2). Pri kumulatívnych vplyvoch ide, resp. išlo o doterajšie zábery potenciálnych potravných biotopov v dlhšom časovom horizonte. Nešlo (nejde) o typické, resp. ideálne hniezdne a potravné teritórium pre tento druh (mozaika TTP, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov, s nelesnou drevinovou vegetáciou), keďže ide zväčša o záber ornej pôdy. Výskyt a početnosť druhu je teda nestály, sezónny a závisí od vysiatych obilnín.

Nedôjde k priamej likvidácii jedincov, ani ich hniezd ani pri jednom z riešených variantov. Obdobných biotopov, v kategórii orná pôda je v okolí navrhovanej činnosti dostatok, aj mimo CHVÚ.

Významnosť vplyvov

Predpokladaný priamy vplyv realizácie projektu vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa na druh prepelica poľná (*Coturnix coturnix*) v CHVÚ Úľanská mokraď bol vyhodnotený na úrovni -1, teda mierne negatívny vplyv pre oba hodnotené varianty. Pričom menší negatívny vplyv bude pri variantnom riešení V2, vzhľadom na menšie zábery biotopu. V hodnotenom území nebolo v súčasnosti (rok 2023) potvrdené hniezdenie druhu, územie predstavuje vhodný hniezdny biotop vždy v závislosti od osiatych obilnín na ornej pôde. V roku 2020 počas prieskumu bol zaznamenaný výskyt volajúcich samcov. Realizáciou projektu sa zníži plocha potenciálneho hniezdneho a potravného biotopu.

Realizáciou projektu dôjde však k ďalšej fragmentácii územia, zníženiu potenciálnych hniezdnych biotopov. Nedôjde však k priamej likvidácii jedincov, ale k zhoršeniu potenciálnych hniezdnych možností. Dôjde k zníženiu výmery potenciálneho oddychového miesta, resp. potravného biotopu o cca 69,0439 ha (výmera agrocenóz) pri Variante 1 a 57,8636 ha pri Variante 2.

SOKOL RÁROH (*FALCO CHERRUG*)

Na Slovensku obýva nížiny a priľahlé pohoria do 800 m n. m. predovšetkým na západnom a východnom Slovensku (Danko a kol. 2002). Obýva predhoria a priľahlé nížiny stepného charakteru s dostatkom hniezdnych a potravných možností, predovšetkým s dostatkom hniezd iných dravcov alebo krkavcovitých vtákov. Hniezdi v nižších pohoriach a v nížinách, v starých listnatých alebo zmiešaných lesoch, lužných lesoch, prípadne aj v stromoradiach, či na skalách. Väčšina známych hniezdnych párov u nás hniezdi v búdkach inštalovaných na stožiare vedení vysokého napätia. Potravne sa špecializuje na lov hlodavcov, najmä sysľa pasienkového, chrčka poľného a vtákov (v niektorých oblastiach aj ferálnych populácií holubov).

Tab. 24: Základné kvantitatívne údaje výskytu druhu sokol hároh (*Falco cherrug*)

Počet jedincov (párov) ovplyvnených projektom	Variant 1: 0 hniezdiacich párov Variant 2: 0 hniezdiacich párov Pri oboch variantoch dôjde k ovplyvneniu potenciálnych potravných biotopov.
Celková veľkosť populácie druhu v SR *	35 - 50
Celková veľkosť populácie druhu vo všetkých CHVÚ v SR *	11 - 25
Percentuálny podiel ovplyvnenej populácie druhu k celkovej populácii druhu v SR	Variant 1: 0 % Variant 2: 0 %
Veľkosť populácie druhu v dotknutom SKCHVU023 **Úľanská mokraď ****	2 až 3 páry
Podiel ovplyvnenej populácie druhu k populácii druhu v dotknutom SKCHVU023 Úľanská mokraď	Variant 1: 0 % Variant 2: 0 %
Strata biotopu druhu v dotknutom v dotknutom **SKCHVU023 Úľanská mokraď *****	Variant 1: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 72,63 ha (dotknuté mokrade + agrocenózy), cca 0,40 % z výmery potenciálnych biotopov v CHVÚ Variant 2: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu - 58,85 ha (dotknuté mokrade + agrocenózy), cca 0,33 % z výmery potenciálnych biotopov v CHVÚ
Kumulatívna strata populácie druhu alebo jeho biotopu v dotknutom SKCHVU023 Úľanská mokraď (v jedincoch / hektároch)****	Variant 1: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 327,75 ha (dotknuté mokrade + agrocenózy), cca 1,84 % z výmery potenciálnych potravných biotopov v CHVÚ Variant 2: Strata hniezdneho biotopu - 0 ha Strata potravného biotopu – 313,97 ha (dotknuté mokrade + agrocenózy), cca 1,77 % z výmery potenciálnych potravných biotopov v CHVÚ

** Veľkosť populácie podľa reportingu v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch za roky 2013 – 2018*
*** Štandardný dátový formulár: https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=SKCHVU023*
**** Monitoring vtáctva v okolí lokality vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky (Správa z ornitologických výskumov)*
***** Kumulatívny zámer predstavuje 255,12 ha (viď. Kapitola 6.3 Hodnotenie kumulatívnych vplyvov)*

Výskyt na Slovensku, v CHVÚ **Úľanská mokraď a** v hodnotenom území

Na Slovensku je pre ochranu tohto druhu vyčlenených 7 chránených vtáčích území (Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov, ŠOP SR, 2015). Hniezdna populácia na Slovensku od roku 2001 mierne vzrastala. V roku 2001 bolo obsadených 20 hniezdnych teritórií, ale už v roku 2009 početnosť vzrástla na 36 teritórií. V roku 2010 bolo obsadených 40, v roku 2011 až 43 a v roku 2012 39 hniezdnych teritórií. V roku 2013 hniezdilo len 34 párov, čo súviselo pravdepodobne s nepriaznivými klimatickými podmienkami. V období rokov 2010 – 2015 bolo v CHVÚ, kde je kritériovým alebo 1% druhom zistené hniezdenie 13 – 18 párov. Podľa reportingu za roky 2013 – 2018 bola populácia na Slovensku 35 – 50 hniezdacich párov, z tohu v CHVÚ 11 – 25 párov.
V období rokov 1977 až približne do roku 2000 sokoly primárne hniezdili v pohoriach alebo lužných lesoch (Malé Karpaty, Slovenský kras, lužné lesy rieky Moravy). V dosahu týchto hniezdisk došlo k strate potravinovej ponuky, najmä v dôsledku zániku väčšiny pasienkov, s ktorými postupne zanikla aj prevažná väčšina kolónií sysľa pasienkového, ktorý bol kľúčovým druhom v potrave sokola hároha (Amros 2008). Uvedené faktory značne ovplyvnili šírenie druhu do nížin. Od roku 2009 už hniezdili všetky dohľadané druhy a známe páry len v búdkach a umelých hniezdach v nížinách (agrocenózach) západného a východného Slovenska.

V CHVÚ Úľanská mokraď boli v rokoch 2010 – 2012 zistené 2 – 4 aktívne teritóriá. Stav hniezdnych biotopov v CHVÚ Úľanská mokraď je hodnotený ako B – priemerný, priaznivý a stav potravných biotopov ako C – nepriaznivý. Podľa Červeného zoznamu ohrozených druhov IUCN je definovaný ako silne ohrozený (EN) druh.

Druh v CHVÚ Úľanská mokraď v súčasnosti nehniezdi, počas migrácie sa môže vyskytnúť vo vhodných biotopoch. Potenciálnymi hniezdnymi lokalitami v území sú lesné porasty medzi Pustými Úľanmi a Veľkým Grobom a okolie VN Ronava pri Slovenskej Novej Vsi (Karaska et al., 2015). Počas migrácie sa zastavuje na rôznych príhodných miestach v celom území CHVÚ. V rámci vykonaného prieskumu bol druh zaznamenaný ako permigrant alebo zaletujúci za potravou alebo úkrytom iba počas mapovaní v roku 2023.

Tab. 25: Ciele ochrany, stanovené ŠOP SR: Udržať populáciu druhu sokola rároha (*Falco cherug*) za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová** hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdnych párov	min. 3 hniezdnych párov	Udržanie početnosti populácie na úrovni min. 3 hniezdnych párov.
Veľkosť hniezdneho biotopu	Výmera vhodných biotopov (v ha) starších lesných porastov (vek nad 80 rokov)	min. 200 ha	Zabezpečenie dostatočnej výmery hniezdneho biotopu. Udržanie podielu porastov vo veku nad 80 r. v úrovni nad 50 % v CHVÚ, ktoré poskytujú dostatok hniezdnych možností pre druh.
Štruktúra a veľkosť potravného biotopu	Výmera (v ha) vhodných potravných biotopov v otvorenej krajine v CHVÚ	Viac ako 1800 ha	Zabezpečenie vhodnej štruktúry potravných biotopov udržaním výmery TTP.

Tab. 26: Hodnotenie vplyvu projektu vo vzťahu k cieľom ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď pre druh sokol rároh (*Falco cherug*)

Parameter	**Merateľnosť**	**Cieľová** hodnota	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
Veľkosť populácie druhu	Počet hniezdnych párov	min. 3 hniezdnych párov	Variant 1 a 2: Nepriamy, minimálny vplyv	Zasiahnuté územie nepredstavuje vhodný hniezdny biotop pre tento druh, ani tu ako hniezdič z doterajších pozorovaní zaznamenaný nebol. Investícia nezasiahne ani do existujúcich, ale ani do potenciálnych hniezdnych biotopov. Dotknuté sú aj stromoradia, vetrolamy, nejde o potenciálne hniezde biotopy pre sokola rároha.
Veľkosť hniezdneho biotopu	Výmera vhodných biotopov (v ha) starších lesných porastov (vek nad 80 rokov)	min. 200 ha	Variant 1 a 2: Nepriamy, minimálny vplyv	
Štruktúra a veľkosť potravného biotopu	Výmera (v ha) vhodných potravných biotopov v otvorenej krajine v CHVÚ	Viac ako 1800 ha	Variant 1 a 2: Priamy, mierne negatívny vplyv	Realizáciou činnosti nedôjde k negatívnemu zásahu do tohto parametra. Výmera TTP nebude touto investíciou znižovaná. Prevažuje orná pôda cca 82% pri V1 a 93% pri V2). Nezníži sa teda výmera TTP, ako vhodných potravných biotopov.

Pravdepodobné vplyvy

Hodnotené územie nepredstavuje vhodný hniezdny biotop pre tento druh, ani tu ako hniezdič z doterajších pozorovaní zaznamenaný nebol. V prípade oboch variantov budú zasiahnuté aj stromoradia, ale v tomto prípade ide o nelesnú vegetácia vo forme pásov, vetrolamov. Nejde o zachovalé lužné lesy, lesné porasty, ktoré by pre tento druh znamenali vhodný hniezdy biotop. Investícia teda nezasiahne ani do existujúcich, ale ani do potenciálnych hniezdnych biotopov.

Realizáciou projektu však dôjde k zásahu do potenciálnych potravných biotopov, resp. miest oddychu.

Dotknuté sú intenzívne využívané agrocenózy (orná pôda) a mokraďné biotopy. Z kvalitatívneho hodnotenia potravný biotop nepredstavuje nadpriemerne kvalitný biotop pre tento druh, čo sa týka štruktúry (ide o monokultúry poľnohospodárskych plodín) a charakteristiky biotopu. Je možné konštatovať, že nejde o typický potravný biotop pre tento druh, nejedná sa o mozaikovitú poľnohospodársku krajinu s lúkami, močiarmi. Dôjde k zničeniu potenciálnych menej atraktívnych potravných biotopov (orná pôda, mokrade) a miest oddychu (stromoradia) na výmere 72,63 ha (spolu výmera agrocenóz a existujúcich mokraďných biotopov) pri Variante 1 a 58,85 ha pri Variante 2.

Pri zhodnotení kumulatívnych vplyvov (záber 255,12 ha najmä ornej pôdy) je spolu záber obdobných potravných a oddychových biotopov pre tento druh 327,75 ha (V1) a 313,97 ha (V2). Pri kumulatívnych vplyvoch ide, resp. išlo o doterajšie zábery potenciálnych potravných biotopov v dlhšom časovom horizonte. Nešlo (nejde) o typické lovné teritórium pre tento druh (najmä TTP, pasienkov), vzhľadom k tomu, že kumulatívny záber sa vzťahuje prevažne na ornú pôdu. Orná pôda je najviac zastúpeným druhom pozemkov v CHVÚ, rovnako v okolí riešeného územia je dostatok obdobných biotopov (orná pôda).

Nedôjde k zníženiu hniezdnych možností, ani k priamej likvidácii jedincov ani pri jednom z riešených variantov.

Významnosť vplyvov

Predpokladaný priamy vplyv realizácie projektu vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa na druh sokol rároh (*Falco cherrug*) v CHVÚ Úľanská mokraď bol vyhodnotený na úrovni -1, teda mierne negatívny vplyv pre oba hodnotené varianty. Pričom menší negatívny vplyv bude pri variantnom riešení V2, vzhľadom na menšie zábery potravného biotopu. V hodnotenom území nebolo potvrdené hniezdenie druhu, územie nepredstavuje ani vhodný hniezdny biotop. Realizáciou projektu sa zníži plocha potenciálneho potravného a odpočinkového biotopu. Nepredpokladám ovplyvnenie žiadneho hniezdneho páru sokola rároha.

Realizáciou projektu dôjde však k ďalšej fragmentácii územia, zníženiu potravných biotopov. Nedôjde však k priamej likvidácii jedincov, ani k zhoršeniu hniezdnych možností. Dôjde k zníženiu výmery potenciálneho oddychového miesta, resp. potravného biotopu o cca 72,63 ha (V1), resp. cca 58,85 ha (V2).

Pri realizácii navrhovaných zmierňujúcich opatrení (vytvorenie mokraďných biotopov pri nových vodných plochách) môže dôjsť k rozšíreniu potenciálnych potravných možností aj pre tento druh.

6.2.2 Celková významnosť vplyvov na predmet ochrany dotknutých území NATURA 2000

V tabuľkách sú zhrnuté a zhodnotené vplyvy na predmety ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď, konkrétne na dotknuté predmety ich ochrany.

Tab. 27: Predpokladané vplyvy projektu na dotknuté predmety ochrany SKCHVU023 **Úľanská mokraď**

Predmet ochrany	Variant	**Významnosť** vplyvov	Charakteristika vplyvov
BUČIAČIK MOČIARNY (*IXOBRYCHUS MINUTUS*)	Variant V1	-2	Projekt priamo zasiahne do hniezdneho biotopu druhu (ovplyvnenie 1 páru). Súčasne dôjde k záberu vhodného hniezdneho a aj potravného biotopu na výmere spolu 3,59 ha. Významne negatívne by boli dotknuté aj parametre stanovené v cieľoch ochrany pre tento druh.
	Varianty V2	-1	V hodnotenom území nebolo potvrdené hniezdenie druhu, realizáciou projektu sa zníži plocha potenciálneho hniezdneho a potravného biotopu spolu na výmere 0,99 ha. Dôjde aj k zvýšeniu miery vyrušovania oproti

Predmet ochrany	Variant	**Významnosť** vplyvov	Charakteristika vplyvov
			súčasnému stavu. Nedôjde však k priamej likvidácii jedincov, ani evidovaných hniezd.
HAJA TMAVÁ (*MILVUS MIGRANS*)	Pre oba varianty V1 a V2 *	-1	V hodnotenom území nebolo potvrdené hniezdenie druhu, dotknuté územie nepredstavuje ani vhodný hniezdny biotop. Realizáciou projektu sa zníži plocha potenciálneho lovného a odpočinkového biotopu, ktorého štruktúra však nie je pre tento druh vhodná (nedôjde k záberu TTP, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov, s nelesnou drevinovou vegetáciou). Pričom menší negatívny vplyv bude pri variantnom riešení V2, vzhľadom na menšie zábery potenciálneho potravného a lovného biotopu.
KAŇA MOČIARNA (*CIRCUS AERUGINOSUS*)	Pre oba varianty V1 a V2 *	-1	Priamo v hodnotenom území nebolo potvrdené hniezdenie druhu, územie nepredstavuje ani vhodný hniezdny biotop. Realizáciou projektu sa zníži plocha potenciálneho potravného a odpočinkového biotopu. Na základe ornitologických prieskumov, najmä z roku 2023 predpokladám ovplyvnenie dvoch hniezdnych párov kane močiarnej, najmä ich potravných biotopov. Realizáciou projektu dôjde k ďalšej fragmentácii územia, zníženiu potravných biotopov. Nedôjde však k priamej likvidácii jedincov, ani k zhoršeniu hniezdnych možností. Pričom menší negatívny vplyv bude pri variantnom riešení V2, vzhľadom na menšie zábery biotopu.
PIPÍŠKA CHOCHLATÁ (*GALERIDA CRISTATA*)	Variant V1	-1 / -2	V hodnotenom území bolo potvrdené hniezdenie druhu – 3 párov. Dôjde k záberu vhodného hniezdneho a aj potravného biotopu na výmere spolu 1,20 ha. Ide antropicky ovplyvnenú plochu v súčasnosti vhodnú pre tento druh. Súčasne však činnosťou ťažby štrkopieskov by vznikli ďalšie vhodné biotopy pre tento druh.
	Variant V2	0	Bude zachovaný hniezdny a potravný biotop v okolí línie, kde druh v súčasnosti hniezdi. Dôjde k zvýšeniu miery vyrušovania oproti súčasnému stavu, na čo však druh nie je mimoriadne citlivý. Nedôjde však k priamej likvidácii jedincov, hniezd, ani k zhoršeniu hniezdnych možností. Po ťažbe štrkopieskov, pri dodržaní zásad ochrany pre tento druh, môžu byť vytvorené vhodné biotopy na hniezdenie, ako aj potravné biotopy.
PREPELICA POĽNÁ (*COTURNIX COTURNIX*)	Pre oba varianty V1 a V2 *	-1	V hodnotenom území nebolo v súčasnosti (rok 2023) potvrdené hniezdenie druhu, územie predstavuje vhodný hniezdny biotop vždy v závislosti od osiatych obilnín na ornej pôde. Realizáciou projektu sa zníži plocha potenciálneho hniezdneho a potravného biotopu, pričom podľa jeho štruktúry a charakteru (orná pôda) nejde o biotop s najvhodnejšími parametrami pre tento druh. Menší negatívny vplyv bude pri variantnom

Predmet ochrany	Variant	**Významnosť** vplyvov	Charakteristika vplyvov
			riešení V2, vzhľadom na menšie zábery biotopu.
SOKOL RÁROH (FALCO CHERRUG)	Pre oba varianty V1 a V2 *	-1	V hodnotenom území nebolo potvrdené hniezdenie druhu, územie nepredstavuje ani vhodný hniezdny biotop. Realizáciou projektu sa zníži plocha potenciálneho potravného a odpočinkového biotopu. Nepredpokladám priame ovplyvnenie žiadneho hniezdneho páru sokola rároha. Realizáciou projektu dôjde však k ďalšej fragmentácii územia, zníženiu výmery potravných biotopov. Nedôjde však k priamej likvidácii jedincov, ani zhoršenie hniezdnych možností. Menší negatívny vplyv bude pri variantnom riešení V2, vzhľadom na menšie zábery potravného biotopu.

Pozn.: * Pri oboch hodnotených variantov vychádza vzhľadom na charakter činnosti a jej rozsah rovnaké hodnotenie pri druhoch haja tmavá, kaňa močiarna, prepelica poľná a sokol rároh. Rovnako sa dá predpokladať rovnaký počet ovplyvnených párov, resp. jedincov. Pri negatívnom vplyve (-1) je menšie negatívne ovplyvnenie predmetov ochrany pri variante V2. Nie však v takom rozsahu, ktorý by mal vplyv na celkové hodnotenie. Evidentne však dôjde k zásahu na menšej výmere reálneho, alebo potenciálneho potravného, prípadne hniezdneho biotopu.

6.3 Vyhodnotenie kumulatívnych vplyvov

Hodnotenie kumulatívnych vplyvov priamo vychádza z ustanovení článku 6.3 smernice o biotopoch, v ktorom sa uvádza pojem „v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi“. Týka sa kumulatívnych vplyvov navrhovaného projektu spolu s vplyvmi plánov alebo projektov, ktoré už boli dokončené, schválené alebo nedokončené, či sú práve navrhované.
V rámci hodnotenia kumulatívnych vplyvov boli zahrnuté dostupné informácie o projektoch a plánoch. V rámci kumulatívneho hodnotenia boli vyhodnotené vplyvy projektov, ktoré boli posúdené, resp. povolené, či už išlo o zrealizované projekty, alebo len plánované (napr. ÚPD).

Zdroje údajov, z ktorých sa vychádzalo pri analýze a identifikácii vstupných údajov o existujúcich/pripravovaných projektoch boli najmä územnoplánovacie dokumentácie a ich zmeny a doplnky, informačný systém EIA/SEA, informácie povoľujúcich orgánov, iné dostupné zdroje, známe skutočnosti a dostupné informácie a pod.

V rámci analýzy a identifikácii projektov a plánov, ktoré vykazujú známky vzájomných súvislostí a interakcií s posudzovaným projektom som bral do úvahy:
- priestorové súvislosti projektu,
- časové súvislosti projektu,
- tématické súvislosti, resp. tématické prekryvy rôznych typov projektov.

Analýza a identifikácia vstupných údajov

Hodnotené v tomto kroku boli dostupné projekty a plány v rámci dotknutého územia sústavy NATURA 2000 realizáciou projektu - SKCHVU023 Úľanská mokraď. A následne možný kulatívny vplyv na potenciálne dotknuté druhy z predmetu ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď - bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), pipíška chochlatá (*Galerida cristata*), haja tmavá (*Milvus migrans*) a sokol rároh (*Falco cherrug*).

1. Projekty bezprostredne súvisiace s posudzovaným projektom ťažby štrkopieskov z pohľadu geografickej blízkosti, nadväznosti a rovnakých resp. obdobných vplyvov na zmenu krajiny a biotopov.

Tu ide najmä o povolené a realizované resp. plánované činnosti ťažby štrkopieskov v bezprostrednom a širšom okolí.

Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob - Čadíky, I. a II. etapa

Zámer vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku v k.ú. Veľký Grob, na ložisku s označením „Čadíky / Pod brehmi“ bol v rokoch 2005 - 2006 podrobený procesu posúdenia vplyvov na životné prostredie pre štyri etapy ťažby – I., II., III. a IV. Záverečné stanovisko č. 343/06-7.3/gn z 04.09.2006 vydané MŽP SR podľa zákona č. 24/2006 Z. z. pre navrhovateľa Zdolfin s.r.o. odporučilo realizáciu ťažby pre územie I. a II. etapy ťažby s tým, že ak bude navrhovateľ chcieť realizovať ďalšie etapy ťažby, bude potrebné vykonať pred ich realizáciou ďalšie posudzovanie podľa zákona.

Počas prvých dvoch schválených etáp ťažby dôjde, resp. dochádza k celkovému záberu 75,90 ha (z toho 29,2 ha v prvej etape a 46,7 ha v druhej etape). Na uvedenej výmere by po ukončení schválenej ťažby mali vzniknúť vodné plochy.

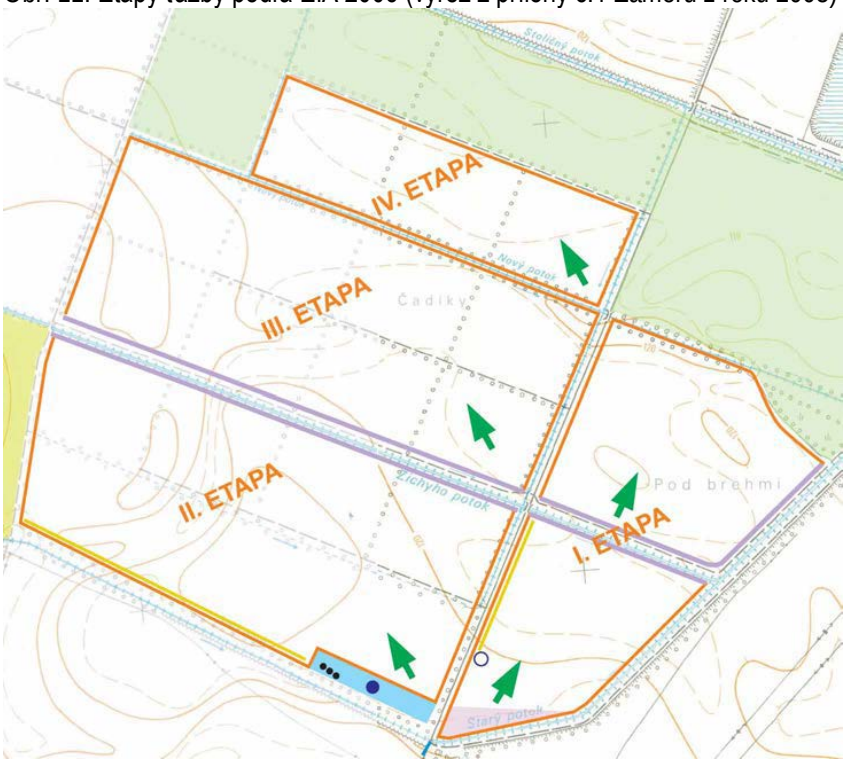
Záber je situovaný zväčša na agrocenózy (polia) s výmerou 72,12 ha (28,59 ha v I. etape a 43,53 ha v II.etape). Dotknutá je aj lesná,resp. nelesná drevinová vegetácia so záberom 2,88 ha (len v II.etape) a na menších výmerách pod 1 ha aj nebiologické plochy (cesty, násypy a pod.).

Aktuálny stav rozlohy vodných plôch (k 02/2023, posledná základná banská mapa) v etape I. je vodná plocha na severe s výmerou 15,1057 ha a dve vodné plochy (jazerá) na juhu spolu 9,3824 ha.

Pri hodnotení vplyvov v k tejto činnosti bol v roku 2005 realizovaný ornitologický prieskum (RNDr. Eva Kalivodová, CSc., XI/2005). Z predmetov ochrany boli v tom čase zaznamenané druhy: kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), kaňa popolavá (*Circus pygargus),* pipíška chochlatá *(Galerida cristata)* a prepelica poľná *(Coturnix coturnix).* Pričom kaňa popolavá bola zaznamenaná mimo hniezdneho obdobia.

Z pohľadu hodnotenia kumulatívnych vplyvov nedošlo touto činnosťou k záberu (strate) hniezdnych biotopov pre hodnotené druhy. Došlo k záberu / strate potravných biotopov (orná pôda). V časti Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany je v rámci kumulatívnych vplyvov započítaná strata potenciálneho potravného biotopu pre druhy kaňa močiarna, haja tmavá, sokol rároh, prepelica poľná o výmere 75,00 ha, t.j. plocha trvalého záberu agrocenóz a lesnej a nelesnej drevinovej vegetácie.

Obr. 11: Etapy ťažby podľa EIA 2006 (výrez z prílohy č.1 Zámeru z roku 2005)

Ťažba štrkopieskov na ložisku v k.ú. Nový Svet
ILKA s.r.o.
Návrh trvalého záberu pôd (4 bloky) 67,84 ha. Činnosť je situovaná pri južnom ohraničení chráneného vtáčieho územia CHVÚ Úľanská mokraď.
Realizáciou ťažby zatiaľ došlo k záberu 45,20 ha agrocenóz (orných pôd). Nedošlo k záberu nelesnej alebo lesnej drevinovej vegetáci, ani trvalých trávnych porastov. V roku 2023 bola ťažba prerušená.
V rámci spracovania oznámenia o zmene činnosti „ŤAŽBA NEVYHRADENÉHO NERASTU ŠTRKOPIESKOV NA LOŽISKU V K.Ú. NOVÝ SVET, ZMENA Č.2“ v roku 2018 boli vyhodnotené vplyvy na predmety ochrany CHVÚ Úľanská mokraď. Vychádzalo sa z ornitologického prieskumu „Monitoring vtáctva v okolí lokality vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku v k.ú. Nový Svet“ (Mgr. Miriam Vlachovičová, PhD., 2018).
Pri hodnotení vplyvov v oznámení o zmene bol pre druhy kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), bučiačik močiarny *(Ixobrychus minutus),* haja tmavá *(Milvus migrans),* kaňa popolavá *(Circus pygargus*), sokol kobcovitý *(Falco vespertinus),* sokol hároh *(Falco cherrug)* a prepelica poľná *(Coturnix coturnix)* význam skúmanej lokality na účel ochrany biotopov a na zabezpečenie podmienok pre prežitie a rozmnožovanie vyhodnotený ako malý, resp. minimálny. Pre druh pipíška chochlatá (*Galerida cristata)* bol význam skúmanej lokality na účel ochrany biotopov a na zabezpečenie podmienok pre prežitie a rozmnožovanie pipíšky chochlatej vyhodnotený ako stredný a vyžaduje zvýšenú pozornosť.

Z pohľadu hodnotenia kumulatívnych vplyvov nedošlo touto činnosťou k záberu (strate) hniezdnych biotopov pre hodnotené druhy. Došlo k záberu / strate potravných biotopov (orná pôda). V časti Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany je v rámci kumulatívnych vplyvov započítaná strata potenciálneho potravného biotopu pre druhy kaňa močiarna, haja tmavá, sokol hároh, prepelica poľná o výmere 67,84 ha, t.j. celková plocha trvalého záberu.

Ťažba štrkopieskov v Dobývacom priestore (DP) **Veľký Grob I a DP Veľký Grob**
ALAS Slovakia s.r.o.
DP Veľký Grob I je už vyťažený, nachádza sa tu vodná plocha, odkalisko a nebiologické plochy technického a technologického zázemia. Realizáciou ťažby došlo k záberu agrocenóz (polí) na ploche cca 35,6 ha, za vzniku vodnej plochy o rozlohe 31,5 ha, odkaliska o rozlohe 0,5 ha a nebiologických plôch o rozlohe 3,6 ha.

Ťaží sa v DP Veľký Grob. Posúdenie vplyvov ťažby na životné prostredie sa uskutočnilo v roku 2005. Vypracovaný bol zámer (Mociková,I. a kol., III/2005) a doplňujúca informácia (VII/2005). Záverečné stanovisko č. 798/05-1.6/gn vydalo MŽP SR v decembri 2005.

Cieľový záber je pôdy je 46,6 ha. Realizáciou činnosti dôjde k záberu poľnohospodárskych pôd, z ktorých cca 3/4 (35 ha) sú trvalé trávne porasty, pasienky (v súčasnosti sa tu pasie hovädzí dobytok) a štvrtina (11,6 ha) je plocha evidovaná ako úhor, so sukcesiou krovín. Došlo, resp. dôjde aj k výrubu vetrolamov, ktoré boli v minulosti v území DP Veľký Grob prítomné v tvare kríža, s návrhom presunu pozdĺžneho ramena dĺžky 1160 m náhradnou výsadbou pozdĺž Stoličného potoka na jeho pravej strane, a priečneho ramena dĺžky 480 m pozdĺž západného ohraničenia DP Veľký Grob, kde je prepojovací kanál medzi Tarnockým kanálom a Stoličným p. (pozn. na pozemkoch nepatriacich navrhovateľovi).

Na základe literatúry a terénneho prieskumu sa v rámci konania v roku 2005 identifikovali druhy z predmetu ochrany CHVÚ Úľanská mokraď s možnosťou výskytu v priestore DP Veľký Grob. Vplyvy navrhovanej činnosti na druhy z predmetu ochrany boli vyhodnotené pre kaňu popolavú (*Cicus pygargus*) a haju tmavú (*Milvus migrans*). Nízka miera vplyvu je zdôvodnená nasledovne: „Ide o dravce využívajúce pobytové a hniezdiacie možnosti v oblasti vetrolamov. Vetrolamy sú obhospodarované v rámci LPF a sú cyklicky rúbané a obnovované. Príkladom je aj súčasná plocha návrhu ťažby, kde sa v súčasnosti (pozn.: rok 2005) nachádza novovysadená líniová vegetácia zo sadeníc topoľov. V budúcnosti sa navrhuje túto líniovú vegetáciu umiestniť za hranice DP – pozdĺž Stoličného potoka a prepojovacieho kanála medzi Tarnockým kanálom a Stoličným potokom. Keďže vetrolamy sú práve obnovené, neplnia funkciu ako biotop vetrolamov, preto je možné vplyv činnosti na druhy európskeho významu viazané na biotopy vetrolamov vylúčiť.“

Z pohľadu hodnotenia kumulatívnych vplyvov nie je z dostupných zdrojov zrejmé, či nedošlo touto činnosťou k záberu (strate) hniezdnych, resp. vhodných potravných biotopov pre hodnotené druhy. V časti Vyhodnotenie

vplyvov na predmety a ciele ochrany je v rámci kumulatívnych vplyvov započítaná strata potenciálneho potravného biotopu pre druhy kaňa močiarna, haja tmavá, sokol hároh, prepelica poľná o výmere 70,6 ha (35,6 ha + 35 ha), t.j. celková plocha trvalého záberu polí, TTP, pasienkov. Pri pipíške chochlatej môže byť potenciálnym hniezdnym a potravným biotopom plocha zarastajúceho úhoru o výmere 11,6 ha. Na druhej starane vznikli nové vhodné biotopy pre tento druh okolo urbanizovaných plôch. V rámci kumulatívnych vplyvov pre tento druh som nenavyšoval plochy záberov biotopov (hniezdnych, ani potravných).

Ťažba štrkopieskov v k.ú. Pusté Úľany
NIBES s.r.o.
Lokalita má ozn. podľa VH Mapy „Pustoúľanské rybníky“ skladá sa zo štyroch plôch č.1 až 4
Ťaží sa v priestore č.1 Rašelinisko (ozn. územným plánom obce RŠ3/r), na ploche 11,7 ha. Účelom je tvarovanie vodnej plochy, na brehoch ktorej sa počíta s individuálnou chatovou zástavbou. Ostatné vodné plochy č.2, č.3 a č.4 sú rybárskymi revírmi.

Z pohľadu hodnotenia kumulatívnych vplyvov nedochádza k navyšovaniu záberov hniezdnych a potravných biotopov.

2. Projekty a zámery vyplývajúce priamo z územnoplánovacích dokumentácií príslušných miest a obcí.

V rámci zisťovania možných kumulatívnych vplyvov boli overené dostupné podklady zo zverejnených ÚPN obci a ich zmien a doplnkov. Z dôvodu priestorových súvislostí so zameraním najmä na dotknuté, resp. okolité katastrálne územia.
Chránené vtáčie územie Úľanská mokraď sa nachádza v okrese Galanta v katastrálnych územiach Abrahám, Hoste, Malá Mača, Pusté Úľany, Sereď, Sládkovičovo, Veľká Mača, Veľký Grob, v okrese Senec v katastrálnych územiach Blatné, Čataj, Igram, Kaplna, Reca, Nový Svet a v okrese Trnava v katastrálnych územiach Cífer, Hrnčiarovce, Majcichov, Modranka, Opoj, Pavlice, Pác, Slovenská Nová Ves, Vlčkovce, Voderady, Zeleneč.
Preverené boli v tejto časti vyhodnotenia územnoplánovacie dokumentácie týchto obcí a najmä aktuálne zmeny a doplnky ÚPD týkajúce sa rozvoja obcí (individuálna bytová výstavba, občianska vybavenosť, športová infraštruktúra a pod.) .

Ako dotknuté v rámci kumulatívnych vplyvov som vyhodnotil nasledovné aktivity (realizovaná, aj plánované):

ÚPN obce Pusté Uľany (2018) - IBV – Lokalita 3/r, 4/r, 6/r, 7/r
V rámci ÚPN obce je evidovaný zásah v štyroch lokalitách do CHVÚ Úľanská mokraď o celkovej výmere 18,74 ha. V rámci rozvojových lokalít 3/r, 4/r, 6/r, 7/r je účelom realizácia cca 169 rodinných domov a parkovacích stojísk. Všetky tieto rozvojové aktivity boli v rámci územného plánu obce z roku 2018 plánované na ornej pôde a sú situované do bezprostredného okolia zastavaného územia obce.
Nejde o evidované hniezdne lokality predmetov ochrany CHVÚ. Môžu byť ovplyvnené potenciálne loviská niektorých druhov, najmä dravcov. Nejde však o ideálne lovné biotopy – TTP, pasienky.
Z pohľadu hodnotenia kumulatívnych vplyvov nedošlo touto činnosťou k záberu (strate) hniezdnych biotopov pre hodnotené druhy. Došlo k záberu / strate potenciálnych potravných biotopov (orná pôda). V časti Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany je v rámci kumulatívnych vplyvov započítaná strata potenciálneho potravného biotopu pre druhy kaňa močiarna, haja tmavá, sokol hároh, prepelica poľná o výmere 18,74 ha, t.j. celková plocha navrhovaného trvalého záberu. Súčasne je predpoklad zvýšeného vyrušovania počas výstavby, ako aj po výstavbe IBV.

Zmeny a **Doplnky č. 1/2017 ÚPN obce Veľký Grob**
V rámci zmien a doplnkov územného plánu obce Veľký Grob je viacero rozvojových lokalít situovaných na hranicu CHVÚ Úľanská mokraď. Individuálna bytová výstavba podľa zmien a doplnkov do CHVÚ nezasahuje. Niektoré väčšie rozvojové lokality, napr. A1 – 16 Hlavná – Juh II s výstavbou 46 rodinných domov hraničí s územím CHVÚ, ale súčasne nadväzuje na zastavané územie obce. Do CHVÚ zasahuje rozvojová aktivita – Polyfunkčný areál Juh, Areál ČOV o celkovej výmere cca 1 ha. Aktivity sú situované na ornej pôde.
Z pohľadu hodnotenia kumulatívnych vplyvov nedošlo touto činnosťou k záberu (strate) hniezdnych biotopov pre hodnotené druhy. Došlo k záberu / strate potenciálnych potravných biotopov (orná pôda). V časti Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany je v rámci kumulatívnych vplyvov započítaná strata potenciálneho potravného

biotopu pre druhy kaňa močiarna, haja tmavá, sokol hároh, prepelica poľná o výmere 1 ha, t.j. celková plocha navrhované trvalého záberu. Súčasne je predpoklad zvýšeného vyrušovania počas výstavby, ako aj počas prevádzky stavieb.

ÚPN obce Reca z roku 2008

V rámci tohto schválerného územného plánu do CHVÚ Úľanská mokraď zasahuje čiastočne navrhovaná individuálna bytová výstavba v lokalitách A6 a A12, ktorá je čiastočne zrealizovaná. Záber sa vzťahoval výlučne na ornú pôdu a nadväzuje na zastavané územie obce. Ide o územie na hranici CHVÚ. Celkovo bol podľa ÚPN obce záber ornej pôdy v CHVÚ na výmere spolu 10,54 ha. Nejde, resp. nešlo o evidované hniezdne lokality predmetov ochrany CHVÚ. Môžu byť ovplyvnené potenciálne loviská niektorých druhov, najmä dravcov. Nejde, resp. nešlo však o ideálne lovné biotopy – TTP, pasienky.

Z pohľadu hodnotenia kumulatívnych vplyvov nedošlo touto činnosťou k záberu (strate) hniezdnych biotopov pre hodnotené druhy. Došlo k záberu strate potenciálnych potravných biotopov (orná pôda). V časti Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany je v rámci kumulatívnych vplyvov započítaná strata potenciálneho potravného biotopu pre druhy kaňa močiarna, haja tmavá, sokol hároh, prepelica poľná o výmere 10,54 ha, t.j. celková plocha navrhovaného, resp. už realizovaného trvalého záberu. Súčasne je predpoklad zvýšeného vyrušovania počas výstavby, ako aj po výstavbe IBV.

Zmeny a **Doplnky č. 07**-2/2011 a 13/2021 k ÚPN obce Cífer, k.ú. Pác

V rámci zmien a doplnkov územného plánu obce Cífer z rokov 2011 a 2021 sú dve rozvojové aktivity v lokalitách A1-24 a A3-5 v k.ú. Pác situované do CHVÚ Úľanská mokraď. Ide o navrhovanú IBV s počtom 139 bytových jednotiek a HBV s 48 bytovými jednotkami. Predpokladá sa celkový záber územia v CHVÚ o výmere cca 7,40 ha (orná pôda).

Z pohľadu hodnotenia kumulatívnych vplyvov nedošlo touto činnosťou k záberu (strate) hniezdnych biotopov pre hodnotené druhy. Došlo k záberu / strate potenciálnych potravných biotopov (orná pôda). V časti Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany je v rámci kumulatívnych vplyvov započítaná strata potenciálneho potravného biotopu pre druhy kaňa močiarna, haja tmavá, sokol hároh, prepelica poľná o výmere 7,40 ha, t.j. celková plocha navrhovaného, resp. už realizovaného trvalého záberu. Súčasne je predpoklad zvýšeného vyrušovania počas výstavby, ako aj po výstavbe IBV.

Zmeny a **Doplnky č. 01/2022 k ÚPN obce Igram, k.ú. Igram**

V rámci zmien a doplnkov územného plánu obce Igram z roku 2022 (rok schválenia) sú dve rozvojové aktivity v lokalitách 2/o (občianska vybavenosť) a 3/r (plochy rodinných domov) situované do CHVÚ Úľanská mokraď. Opäť ide o plochy bezprostredne nadväzujúce na zastavané územie obce a na hranici CHVÚ. Predpokladá sa celkový záber územia v CHVÚ o výmere cca 5 ha (orná pôda). Údaj bol zistený na základe mapových podkladov.

Z pohľadu hodnotenia kumulatívnych vplyvov nedošlo touto činnosťou k záberu (strate) hniezdnych biotopov pre hodnotené druhy. Došlo k záberu strate potenciálnych potravných biotopov (orná pôda). V časti Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany je v rámci kumulatívnych vplyvov započítaná strata potenciálneho potravného biotopu pre druhy kaňa močiarna, haja tmavá, sokol hároh, prepelica poľná o výmere 5,00 ha, t.j. celková plocha navrhovaného, resp. už realizovaného trvalého záberu. Súčasne je predpoklad zvýšeného vyrušovania počas výstavby, ako aj po výstavbe IBV a občianskej vybavenosti.

Pri niektorých ďalších územných plánoch obci, ich zmenách a doplnkoch sú plánované a schválené rozvojové aktivity aj v CHVÚ Úľanská mokraď, napr.:

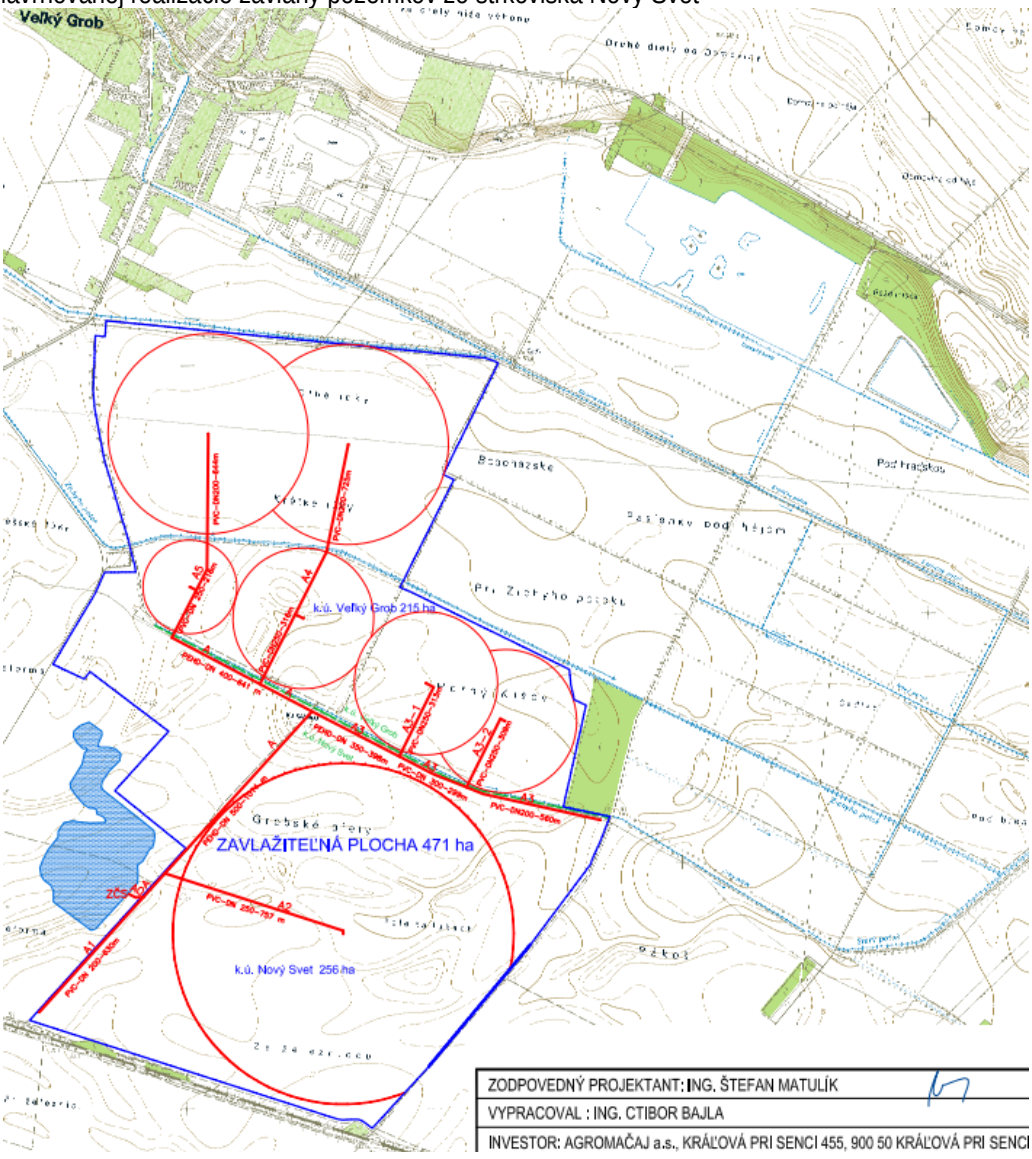
- k.ú. Blatné – IBV o výmere v CHVÚ cca 1,1 ha,
- k.ú. Opoj – výstavba IBV na základe zmien a doplnkov 1/2011 a 2/2012 s celkovou výmerou 3,29 ha (orná pôda),
- k.ú. Hoste – individuálna bytova výstavba na základe zmien a doplnkov územného plánu č. 1/2016 s celkovou výmerou cca 0,5 ha.

V rámci vyššie uvedených plánov ako aj ostatných skúmaných územných plánov obcí, resp. ich zmien a doplnkov som navrhované aktivity a zásahy, alebo plánované a realizované aktivity z pohľadu priestorových, tématických, resp. časových súvislostí nevyhodnotil ako kumulatívne k hodnoteným projektom.

3. Ostatné projekty a zámery hodnotené v rámci kumulatívnych vplyvov

Závlaha pozemkov zo štrkoviska Nový Svet (2021)
Účelom je zabezpečenie závlahovej vody pre pivotové a pásové zavlažovače a kvapkové závlahy o maximálnej zavlažiteľnej výmere 471 ha, prostredníctvom vybudovania závlahovej čerpacej stanice situovanej na JV okraji vodného zdoja – štrkovisko ILKA-1 Nový Svet. Celková dĺžka závlahovej rúrovej siete sa predpokladá na úrovni 6855 m. Celková plocha CHVÚ Úľanská mokraď, ktorá má byť dotknutá zavlažovacími zariadeniami, je 418 ha, čo predstavuje cca 2,2 % z celkovej rozlohy CHVÚ Úľanská mokraď, predmetné územie sa nachádza v okrajovej časti CHVÚ.

Obr. 12: Zákres navrhovanej realizácie závlahy pozemkov zo štrkoviska Nový Svet

V rámci procesu posudzovania vplyvu na životné prostredie bola zo strany orgánov a organizácií ochrany prírody a krajiny (ŠOP SR, Banská Bystrica a ŠOP SR, Správa CHKO Dunajské luhy) vznesená pripomienka k nepriaznivému dopadu pivotných závlahových systémov na vtáctvo, ktorá preukázala zníženú hniezdnu úspešnosť, aj zvýšenú mieru predácie vtáctva na plochách, kde boli použité pivotné závlahové systémy v porovnaní s plochami, kde takéto systémy neboli použité. Zo strany dotknutého orgánu ochrany prírody a krajiny bola vznesená pripomienka, aby navrhované pivotové zavlažovacie systémy, ktoré majú preukázateľne negatívny vplyv na vtáctvo, boli v hodnotenom zámere nahradené inštaláciou pásových zavlažovacích zariadení, u ktorých sa negatívne vplyvy na hniezdenie, resp. potravné správanie kritériových druhov pre CHVÚ Úľanská mokraď,

viazaných svojim spôsobom života čiastočne na agrocenózy (kane močiarnej, kane popolavej, sokola rároha, prepelice poľnej, pipíšky chochlatej), nepredpokladajú.
Uvedená pripomienka bola prijatá a v rozhodnutí Okresného úradu Bratislava, odboru starostlivosti o ŽP č. OU-BA-OSZP1-2022/022692-056 bola medzi záväznými podmienkami na eliminovanie alebo zmiernenie vplyvu navrhovanej činnosti na životné prostredie. Konanie bolo ukončené zisťovacím konaním vyššie uvedeným rozhodnutím, že sa činnosť nebude posudzovať, pri dodržaní stanovených podmienok.
Z pohľadu hodnotenia kumulatívnych vplyvov nedochádza k navyšovaniu záberov hniezdnych a potravných biotopov. Na základe uvedeného, aj z pohľadu hodnotenie tématických súvislostí, túto aktivitu som nezahrnul medzi hodnotené kumulatívne vplyvy. Negatívne vplyvy činnosti na hniezdenie, resp. potravné správanie kritériových druhov pre CHVÚ Úľanská mokraď, viazaných svojim spôsobom života čiastočne na agrocenózy (kaňa močiarna, kaňa popolavá, haja tmavá, sokol rároh, prepelica poľná, pipíška chochlatá) sa pri použití pásových zavlažovacích zariadení nepredpokladajú.

V okolí plánovanej ťažby štrkopieskov sú plánované, resp. boli realizované aj ďalšie činnosti. Nedošlo však k priamemu zásahu do CHVÚ Úľanská mokraď, resp. k zásahu do hniezdnych alebo potravných biotopov vtákov, ktoré sú predmetom ochrany v hodnotenom území.

Hodnotenie kumulatívneho vplyvu projektu na SKCHVU023 **Úľanská mokraď**

Tab. 28: Tabuľka vstupov, identifikácie a hodnotenia kumulatívnych vplyvov.

Predmet ochrany, ktorý je predmetom hodnotenia	**Významnosť** vplyvov *										Výsledné hodnotenie významnosti vplyvov	Odôvodnenie a v prípade potreby **určenie** neistôt
	Posudzovaný projekt – V1	Posudzovaný projekt – V2	Pr.1	Pr.2	Pr.3	Pr.4	Pr.5	Pr.6	Pr.7	Pr.8		
BUČIAČIK MOČIARNY (*IXOBRYCHUS MINUTUS*)	-2	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	-2 (V1) -1 (V2)	**
HAJA TMAVÁ (*MILVUS MIGRANS*)	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1 (V1, V2)	***
KAŇA MOČIARNA (*CIRCUS AERUGINOSUS*)	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1 (V1, V2)	***
PIPÍŠKA CHOCHLATÁ (*GALERIDA CRISTATA*)	-1/-2	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	-1/-2 (V1) 0 (V2)	****
PREPELICA POĽNÁ (*COTURNIX COTURNIX*)	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1 (V1, V2)	***
SOKOL RÁROH (FALCO CHERRUG)	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1 (V1, V2)	***

** Použitá je číselná hodnota v zmysle stupnice významnosti vplyvov*
*** Pri druhu bučiačik močiarny nie sú k dispozícii presné podklady k záberom potenciálnych hniezdnych alebo potravných biotopov. Ide však zväčša o ornú pôdu, preto nie je predpoklad zmeny hodnotenia posudzovaného projektu po zapracovaní kumulatívnych vplyvov.*
**** Nedochádza k zmene hodnotenia kumulatívnych vplyvov posudzovaného projektu. Dochádza, resp. nedošlo k záberu hniezdnych biotopov, ale k navýšeniu záberov potenciálnych potravných biotopov, avšak zväčša ide o ornú pôdu.*
***** Pri pipíške chochlatej mohlo dôsť k záberu potenciálnych hniezdnych a potravných biotopov. Z dostupných podkladov nie sú k dispozícii k jednotlivým projektom konkrétne údaje. Na druhej starane vznikli nové vhodné biotopy pre tento druh okolo urbanizovaných plôch.*

Vysvetlivky:
Posudzovaný projekt - Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa
V1 - Variant 1
V2 – Variant 2
Projekt 2 (Pr.1) - Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob - Čadíky, I. a II. etapa
Projekt 2 (Pr.2) - Ťažba štrkopieskov na ložisku v k.ú. Nový Svet
Projekt 3 (Pr.3) - Ťažba štrkopieskov v Dobývacom priestore (DP) Veľký Grob I a DP Veľký Grob
Projekt 4 (Pr.4) - ÚPN obce Pusté Uľany (2018) - IBV – Lokalita 3/r, 4/r, 6/r, 7/r
Projekt 5 (Pr.5) - Zmeny a Doplnky č. 1/2017 ÚPN obce Veľký Grob
Projekt 6 (Pr.6) - ÚPN obce Reca z roku 2008
Projekt 7 (Pr.7) - Zmeny a Doplnky č. 07-2/2011 a 13/2021 k ÚPN obce Cífer, k.ú. Pác

Projekt 8 (Pr.8) - Zmeny a Doplnky č. 01/2022 k ÚPN obce Igram, k.ú. Igram

Kvantitatívne posúdenie kumulatívnych vplyvov dotknutých projektov a plánov (zohľadnenie záberov potravných biotopov pre druhy - **kaňa močiarna, haja tmavá, sokol hároh, prepelica poľná** je v tabuľkách „Základné kvantitatívne údaje výskytu druhu“ v časti 6.2 Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany. Ako kumulatívny záber potenciálnych potravných biotopov bol hodnotený záber v prípade projektov a plánov:
Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob - Čadíky, I. a II. etapa – 75,00 ha
Ťažba štrkopieskov na ložisku v k.ú. Nový Svet – 67,84 ha
Ťažba štrkopieskov v Dobývacom priestore (DP) Veľký Grob I a DP Veľký Grob – 70,60 ha
ÚPN obce Pusté Uľany (2018) - IBV – Lokalita 3/r, 4/r, 6/r, 7/r – 18,74
Zmeny a Doplnky č. 1/2017 ÚPN obce Veľký Grob – 1,00 ha
ÚPN obce Reca z roku 2008 – 10,54 ha
Zmeny a Doplnky č. 07-2/2011 a 13/2021 k ÚPN obce Cífer, k.ú. Pác – 7,40 ha
Zmeny a Doplnky č. 01/2022 k ÚPN obce Igram, k.ú. Igram – 5,00 ha
Spolu kumulatívny záber: 255,12 ha

Pri vyhodnotení kumulatívnych vplyvov na stanovené ciele ochrany pri jednotlivých predmetoch ochrany neboli prekročené prahové hodnoty pre určitý vymedzený atribút nad rámec vyhodnotených vplyvov pre posudzovanú činnosť.

7. VYHODNOTENIE VPLYVOV PROJEKTU NA INTEGRITU ÚZEMÍ SÚSTAVY NATURA 2000

Integrita (celistvosť) územia sústavy NATURA 2000 je chápaná ako kvalita územia a jeho štruktúry pre naplnenie jeho ekologických funkcií vo vzťahu k predmetu ochrany. Ide o schopnosť ekosystémov fungovať spôsobom, ktorý je priaznivý pre predmety ochrany z hľadiska zachovania existujúceho stavu. Integrita územia je súdržnosť ekologickej štruktúry a funkcií územia v rámci celej jeho plochy alebo celých biotopov, komplexov biotopov a/alebo populácií, pre ktoré bolo územie klasifikované. O území možno povedať, že má vysoký stupeň integrity, pokiaľ je v ňom obsiahnutý potenciál pre naplnenie cieľov ochrany, pokiaľ sa udržiava schopnosť pre samovoľné zotavenie a samovoľnú obnovu za dynamických podmienok a pokiaľ si vyžaduje minimum vonkajšej podpory vo forme manažmentu (*Hodnotenie plánov a projektov významne ovplyvňujúcich lokality NATURA 2000 – metodická príručka k ustanoveniam článku 6 (3) a 6 (4) smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov a voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín*).
Nepriaznivý vplyv na integritu územia sústavy NATURA 2000 nie je v predpisoch EÚ definovaný. V rámci členských štátov EU však existuje konsenzus, že významný vplyv na celistvosť lokality nastáva vtedy, ak je preukázaný významný negatívny vplyv aspoň na jeden z ich predmetov ochrany. Vplyvy projektu na celistvosť lokality sú teda hodnotené najmä z pohľadu jednotlivých predmetov ochrany.
Ako podklad pre vyhodnotenie vplyvu na integritu územia sústavy NATURA 2000 mi poslúžili čiastkové vyhodnotenia pre dotknuté územie resp. ciele a predmety ochrany, ako aj vyhodnotenie kumulatívnych vplyvov v kapitolách 6.2 a 6.3.

BUČIAČIK MOČIARNY (*Ixobrychus minutus)* - významne negatívny vplyv na integritu v prípadne variantu V1 a mierne negatívny vplyv pri variante V2. V prípade variantu V1 navrhovaná činnosť má priamy vplyv na veľkosť hniezdneho biotopu ako aj veľkosť populácie a štruktúru (kvalitu) potravného biotopu. A tým aj na stanovené cieľové hodnoty v určených cieľoch ochrany.
V prípade variantu V2 dôjde k mierne negatívnemu vplyvu na stanovené ciele ochrany – veľkosť a štruktúru hniezdneho a potravného biotopu.

HAJA TMAVÁ (*Milvus migrans*) – mierne negatívny vplyv na integritu, nakoľko navrhovaná činnosť môže s malou pravdepodobnosťou brániť alebo spôsobiť oneskorenie pri dosahovaní cieľov ochrany a to možným znižovaním veľkosti hniezdneho biotopu a veľkosti a štruktúry potravného biotopu druhu, ktorý je predmetom ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď. Uvedené platí pre oba hodnotené varianty.

KAŇA MOČIARNA (*Circus aeruginosus*) – mierne negatívny vplyv na integritu, nakoľko navrhovaná činnosť môže s malou pravdepodobnosťou brániť alebo spôsobiť oneskorenie pri dosahovaní cieľov ochrany a to potenciálnym negatívnym zásahom do veľkosti a štruktúry potravného biotopu druhu, ktorý je predmetom ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď. Uvedené platí pre oba hodnotené varianty.

PIPÍŠKA CHOCHLATÁ (*Galerida cristata*) - mierne negatívny vplyv až významne negatívny vplyv na integritu v prípadne variantu V1 a žiadny preukázateľný vplyv pri variante V2. V prípade variantu V1 bude dotknutý hniezdny biotop a súčasne aj okolitý potravný biotop. V prípade variantu V1 navrhovaná činnosť môže brániť alebo spôsobiť oneskorenie pri dosahovaní cieľov, najmä negatívny vplyv na veľkosť populácie, veľkosť štruktúru hniezdneho a potravného biotopu druhu, ktorý je predmetom ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď. Po realizácii investície však dôjde aj k vytvoreniu nových hniezdnych aj potravných biotopov (okraje ťažobných priestorov, cesty, a pod.).

PREPELICA POĽNÁ (*Coturnix coturnix*) - mierne negatívny vplyv na integritu, nakoľko navrhovaná činnosť môže s malou pravdepodobnosťou brániť alebo spôsobiť oneskorenie pri dosahovaní cieľov, najmä na zvýšenie početnosti populácie, veľkosť hniezdneho a potravného biotopu, ako aj štruktúru hniezdneho a potravného biotopu druhu, ktorý je predmetom ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď. Uvedené platí pre oba hodnotené varianty.

SOKOL RÁROH (*Falco cherrug*) – minimálny, skôr potenciálny negatívny vplyv na integritu, nakoľko nedôjde k zásahu do hniezdnych biotopov. Dôjde k zásahu do potenciálnych potravných biotopov. Prevažuje však záber ornej pôdy, čo nepredstavuje ideálny potravný, lovný biotop. Uvedené platí pre oba hodnotené varianty.

Záver:
Z podrobného hodnotenia vplyvu navrhovaného projektu „Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa“ na predmety a ciele ochrany SKCHVU023 **Úľanská mokraď** vyplynulo, že hodnotený projekt **bude mať nepriaznivý vplyv** na integritu SKCHVU023 Úľanská mokraď v posudzovanom variante V1 (celoplošnom).
V rámci hodnotenia bol zistený významne negatívny vplyv na ciele ochrany pri predmete ochrany bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*). Zmenší sa plocha hniezdneho a potravného biotopu druhu, čo môže viesť k zníženiu populácie druhu. Súčasne dôjde k strate a narušeniu kľúčových prvkov, prírodných procesov, ktoré sú nevyhnutné na zachovanie tohto druhu v území.
Ako hraničný (-1 / -2) mierne negatívny až významne negatívny bol zistený vplyv na predmet ochrany - pipíška chochlatá (*Galeria cristata*).

Z podrobného hodnotenia vplyvu navrhovaného projektu „Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa“ na predmety a **ciele ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď** vyplynulo, že hodnotený projekt **nebude mať nepriaznivý vplyv** na integritu SKCHVU023 Úľanská mokraď v posudzovanom variante V2 (kazetovom).

8. NÁVRH ZMIERŇUJÚCICH OPATRENÍ

Z hodnotenia vplyvu navrhovaného projektu „Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa“ na predmety ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď vyplynulo, že hodnotený projekt je možné realizovať len v rámci posudzovaného variantu V2. Pri tomto variante činnosť pravdepodobne vyvolá pôsobenie priamych mierne negatívnych vplyvov (-1) na druhy: bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*), haja tmavá (*Milvus migrans*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), pipíška chochlatá (*Galerida cristata*) a sokol rároh (*Falco cherrug*). Hodnoteným projektom dôjde u týchto druhov k zániku a negatívnemu ovplyvneniu najmä potravných a oddychových biotopov. V menšej miere dôjde k ovplyvneniu potenciálnych hniezdnych biotopov niektorých hodnotených druhov.

Pre variant V2 na zmiernenie vplyvu na biotopy a druhy, ktoré sú predmetom ochrany **SKCHVU023 Úľanská mokraď** navrhujem tieto **zmierňujúc**e opatrenia:

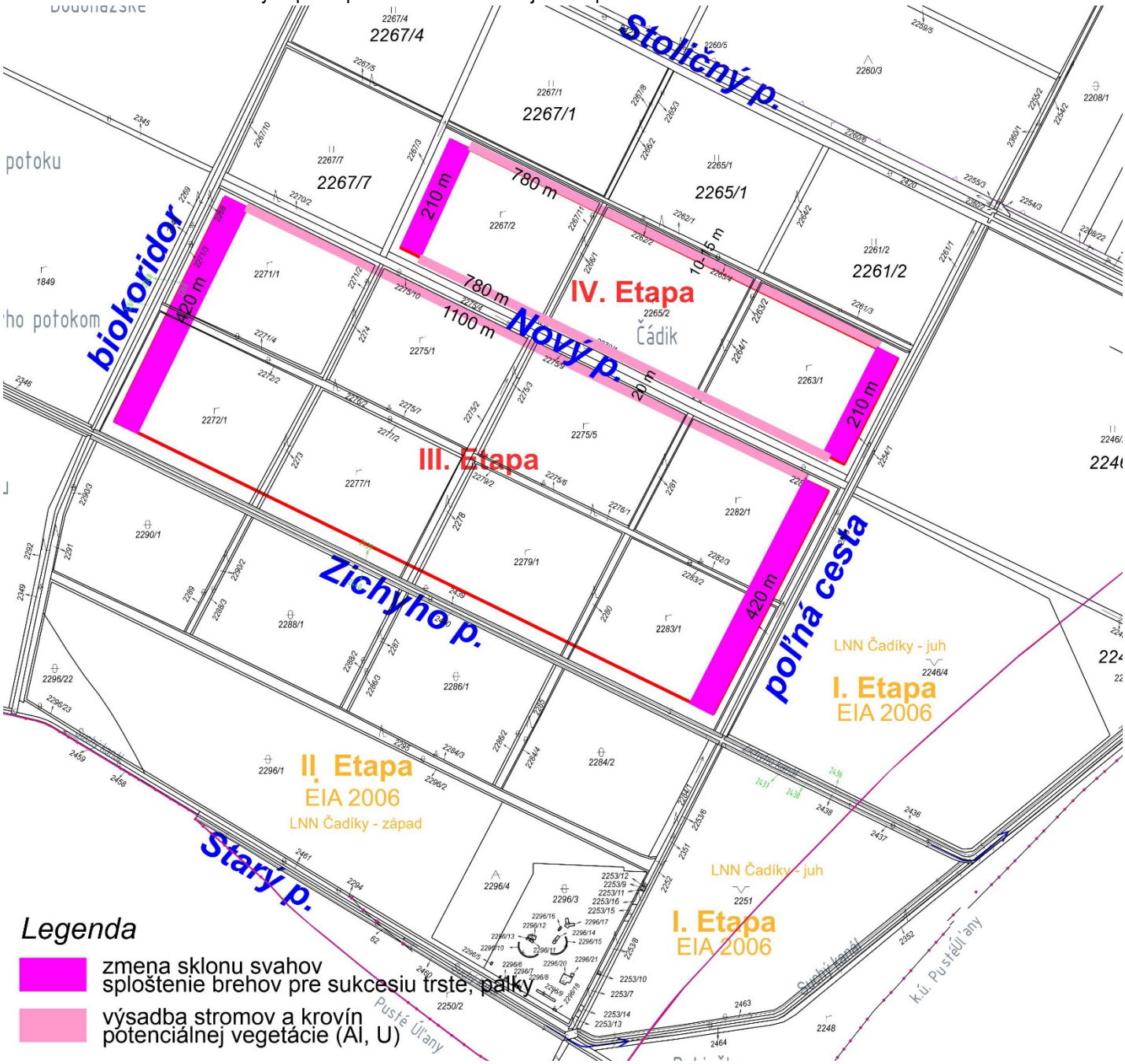
1. Brehy po ťažbe štrkopieskov diverzifikovať, na vybrané časti brehov štrkovísk úpravami brehov zabezpečiť vytvorenie plytčín a podmáčaných častí pre osídlenie litorálnou vegetáciou (trstiny, pálka).

Realizáciou tohto zmierňujúceho opatrenia sa vytvoria nové hniezdne a potravné možnosti, najmä pre druhy bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*) a kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*).
Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín je jedným z manažmentových opatrení pre CHVÚ Úľanská mokraď.
V rámci tohto zmierňujúceho opatrenia je navrhnuté, aby sa v časti brehovej zóny sklony svahov jazier upravili a vytvorili sa plytčiny. Táto úprava bude zrealizovaná na západnom, ako aj východnom ohraničení kaziet III. a IV. etapy (pozri nasledujúci obrázok). Bude zabezpečené, aby sa svahy postupne splošťovali tak, aby vznikla plocha stojacej vody s predpokladom rozvoja bohatého a štrukturovaného porastu makrofytov, najmä trstiny a pálky so stabilným vodným režimom. Sukcesný rozvoj litorálnej vegetácie (trstín a pálky) je možné predpokladať v zóne kolísania hladiny (priemerne je to 1,2 m p.t.). Celková dĺžka litorálnych zón pri Variante 2 dosiahne odhadom 3 020 m (kazeta III. etapy) a 1 998 m (kazeta IV. etapy), z toho brehové zóny s menším sklonom dosiahnu dĺžku 840 m (kazeta III. etapy) a 420 m (kazeta IV. etapy).

2. Vysadenie stromov a krovín na brehoch štrkovísk.

Toto opatrenie je navrhnuté z dôvodu vytvorenia nových hniezdnych možností, ale najmä miest oddychu pre viaceré druhy vtákov. Z hodnotených predmetov ochrany v CHVÚ Úľanská mokraď napr. pre haju tmavú, menej sokola rároha. Predbežné vymedzenie vhodných plôch je vyznačené na nasledujúcom obrázku.
Šírka plochy s existujúcimi stromami by v okolí Nového potoka (t.j. na hranici dvoch kaziet III. a IV. etapy) mala byť aspoň 20 metrov. V prípade potreby je tu potrebné doplniť existujúci brehový porast pôvodnými drevinami pre biotopy Ls1.2 dubovo-brestovo-jaseňových nížinných lužných lesov podzväz *Ulmenion*; Ls7.4 slatinné jelšové lesy zv. *Alnion glutinosae*. Využité by mali byť najmä dreviny - jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*), brest väzový *(Ulmus laevis*), brest hrabolistý (*Ulmus minor*), dub letný (*Quercus robur*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa).* Postupne by sa mali nahradiť nepôvodné topoľové výsadby.
Rovnako by mala byť vysadená línia stromov (šírka aspoň 10-15 metrov) na severnej hranici kazety v IV.etape. Využité by mali byť opäť najmä dreviny - jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*), brest väzový *(Ulmus laevis*), brest hrabolistý (*Ulmus minor*), dub letný (*Quercus robur*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa).* Prípadne dosadiť kroviny typické pre dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy.

Obr.13: Zákres vhodných plôch pre raelizáciu zmierňujúcich opatrení č. 1 a 2

3. Vylúčenie rekreácie na brehoch štrkovísk a súčasne vylúčenie výstavby rekreačnej infraštruktúry na brehoch štrkoviska a vylúčenie (limitovanie) rybolovu.
4. Vytvorenie vhodných hniezdnych, ale najmä potravných biotopov pre negatívne dotknuté predmety ochrany – haja tmavá, kaňa močiarna, sokol hároh, prepelica poľná.

V rámci navrhovaného zmierňujúceho opatrenia by boli realizované revitalizačné opatrenia za účelom vytvorenia vhodných podmienok, najmä zlepšenie lovných, ale aj hniezdnych možností pre predmety ochrany CHVÚ Úľanská mokraď.

Zmierňujúce opatrenie by sa mali realizovať na parcelách CKN č. 2267/7, 2267/4, 2267/1, 2265/1, 2261/2, 2246/2, v katastrálnom území Veľký Grob o celkovej výmere 71,5 ha.

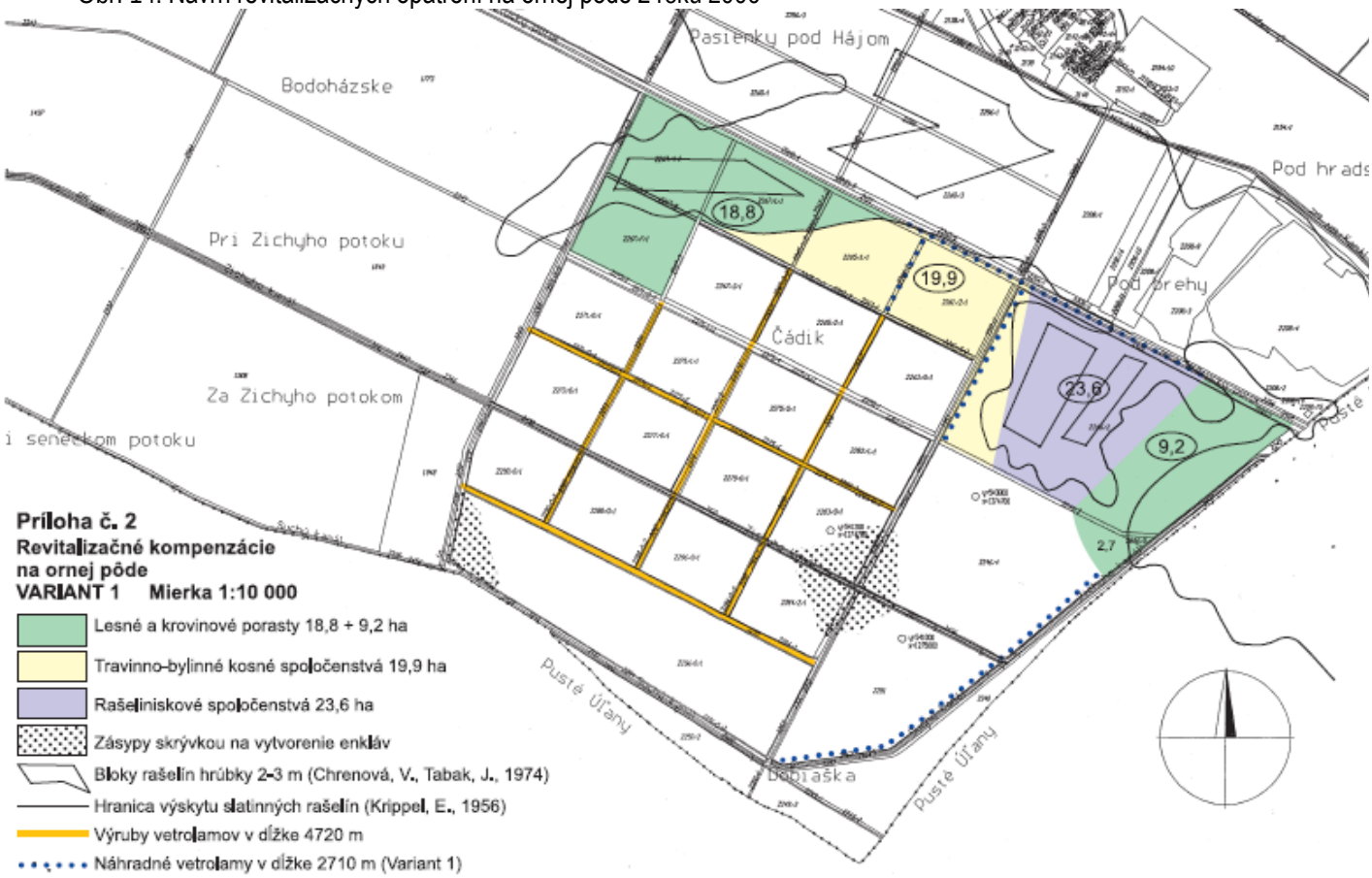
Tab. 29: Identifikácia pozemkov a vlastníckych pomerov

parcela CKN **č.**	výmera (m2)	druh	využívanie	ochrana	LV	vlastník	vecné bremeno
2246/2	357931	TTP	7	108	1893	MH Invest II, s.r.o.	*
2261/2	63641	TTP	7	108	1893	MH Invest II, s.r.o.	*
2265/1	64998	TTP	7	108	1893	MH Invest II, s.r.o.	*
2267/1	69780	TTP	7	108	1893	MH Invest II, s.r.o.	*
2267/4	66579	TTP	7	108	1893	MH Invest II, s.r.o.	*
2267/7	65467	TTP	7	108	1893	MH Invest II, s.r.o.	*
Spolu	*Σ 71,54 ha*						

* Podľa LV č. 1893 je pre parcely č. . č. 2246/2, 2246/3, 2246/5, 2261/1, 2261/2, 2261/3, 2265/1, 2265/3, 2267/1, 2267/3, 2267/4, 2267/7, 2267/8, 2267/9, 2267/10 zriadené vecné bremeno - povinnosť vlastníka pozemkov strpieť nevyhnutný vstup a vjazd motorovými vozidlami a právo užívania vlastníkom pozemkov parc. č. 2246/4 a 2251 za účelom vykonania a existencie Revitalizačných kompenzácií v rozsahu podľa EIA na základe V 688/08 z 22.2.2008 - v.z. 41/08.

Uvedené parcely boli zahrnuté na realizáciu revitalizačných opatrení v rámci posudzovanej činnosti „Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Čadíky / Pod brehmi a revitalizačné kompenzácie na ornej pôde“. Posudzovanie činnosti bolo ukončené Záverečným stanoviskom MŽP SR č. 343/06-7.3/gn, pričom navrhovateľom činnosti bola vtedy spoločnosť Zdolfin s.r.o. Podľa tohto Záverečného stanoviska boli Revitalizačné kompenzácie na ornej pôde odporúčané na realizáciu podľa variantu 1 (plocha celkom 71,5 ha). Pričom v odporúčaných podmienkach, bod. 13 bolo stanovené: „*Počas I. etapy ťažby zabezpečiť realizáciu navrhovaných revitalizačných kompenzácií na ornej pôde podľa variantu 1 a to minimálne na rozlohe parcely 2246/2 a na SV časti parcely 2246/4 (2,7 ha).*“

Obr. 14: Návrh revitalizačných opatrení na ornej pôde z roku 2006

V rámci kompenzácií sa predpokladalo vytvorenie podmienok pre potenciálne fungovanie týchto typov biotopov:

1) lesné a krovinové spoločenstvá,

2) travinno - bylinné kosné spoločenstvá,
3) rašeliniskové spoločenstvá.

1) Lesné a krovinové spoločenstvá

Z dôvodu zachovania resp. zvýšenia lesnatosti územia je navrhované ponechať časť plochy, kde sa s ťažbou neuvažuje, prirodzenému vývoju. V danom území by mal vývoj smerovať k vŕbovo - topoľovým porastom (už v priebehu 5-tich rokov sa vyvinie súvislý lesný porast). Vzhľadom na abiotické podmienky, rašelinné podložie a blízku prítomnosť biotopu vŕbových krovín stojatých vôd s vŕbou popolavou (*Salix cinerea*) vyvinutom pri Stoličnom potoku a pri Starom potoku vo východnej časti revitalizovaného územia, je možný vývoj aj týmto smerom, až k lesným spoločenstvám s jelšou lepkavou (*Alnus glutinosa*).

2) Travinno-bylinné kosné spoločenstvá

Vytvorenie travinno-bylinných spoločenstiev je možný dvoma spôsobmi:

2a) výsadbou vhodnej skladby trávnatých druhov

Išlo by o vysiatie vhodného semena tráv, travín a bylín. Mali by byť použité iba lokálne semenné zmesi z prirodzeného porastov. Rastlinný materiál by sa získal zo zdrojových kvalitných lúk v okolí. Možné je použitie dvoch základných metód:

A. Prenos biomasy z kvalitných zdrojových lúk po pokosení v čase dozrievania väčšiny trávnatých semien (prevažne) v júni.

B. Prenos mačinových blokov z lúk vysokej kvality a ich ostrovčekovité rozmiestnenie po celej ploche ako zdroja diaspór pre priľahlé územie.

2b) prirodzenou sukcesiou t.j. ponechaním prirodzenému vývoju s tým, že pravidelným kosením sa postupne druhové zloženie ustáli v prospech prirodzených a postupne aj cennejších spoločenstiev.

Na základe biologických podmienok územia sa dá predpokladať vývoj travinno - bylinných spoločenstiev s nízkymi ostricami (ostricová slatina) resp. vysoké traviny, čo si vyžiada menežment (kosenie) s nízkou intenzitou. V obidvoch prípadoch bude treba monitorovať a kontrolovať nálet inváznych druhov rastlín. Intenzita kosenia v prvých rokoch bude ovplyvňovať aj reguláciu výskytu inváznych druhov.

3) Obnova rašeliniskových spoločenstiev

Cieľovým biotopom sú slatinné rašeliniskové biotopy. Tieto sa v území v minulosti hojne vyskytovali, avšak po veľkoplošnom odvodnení prakticky zanikli, alebo sa zachovali len vo fragmentoch. Charakter obnovy bude závisieť od mnohých faktorov: od toho, ako sa podarí vytvoriť podmáčané územie, od toho, kde sa ešte rašeliny v dotknutom území skutočne nachádzajú (resp. potvrdia), od toho či sa ešte zachovala tzv. živá nezmineralizovaná rašelina. Podľa výsledkov podrobného geologického prieskumu bude možné predpokladať typ obnovovaných spoločenstiev, nakoľko aj mineralizovaná rašelina môže byť vhodným substrátom pre cennejšie spoločenstvá, hoci nie tak vzácne, ako v prípade nerozloženej rašeliny s obsahom živých diaspór. Základnou úlohou je vytvorenie podmáčaného územia.

Navrhované revitalizačné opatrenia boli zrealizované len v malom rozsahu.

Vzhľadom na uvedené, ako aj zmenu navrhovateľa činnosti vodnej ťažby štrkopieskov v danom území navrhujem aktualizovať navrhované revitalizačné opatrenia.

Cieľom by malo byť vytvorenie vhodných podmienok aj pre predmety ochrany hodnoteného CHVÚ. V súlade s pôvodným návrhom je potrebné vytvoriť mozaiku trvalých trávnych porastov, kosných lúk, prípadne pasienkov, lesnej a nelesnej drevinovej vegetácie, stálych mokradí (so stabilným vodným režimom), periodických mokradí.

Vzhľadom na rozsah územia na revitalizačné opatrenia a dlhodobý charakter ich realizácie navrhujem spracovanie samostatného projektu revitalizačných opatrení pre tento bod. Projekt by mal byť vypracovaný investorom, a odkonzultovaný so Štátnou ochranou prírody SR a mal by obsahovať záväzné termíny realizácie jednotlivých čiastkových úloh, vyznačením územia pre jednotlivé opatrenia a návrhom kontrolných mechanizmov. Navrhujem vychádzať z pôvodného návrhu kompenzačných opatrení z roku 2006 a aktualizovať na základe súčasných poznatkov a možností. V projekte by sa mala zhodnotiť vhodnosť územia a reálnosť reštitúcie sysľa pasienkového v tomto území, resp. jeho časti. V prípade vyhovujúcich podmienok stanoviť harmonogram a postup pri tejto reštitúcii sysľa pasienkového.

Požiadavka reštitúcie sysľa pasienkového je daná v Rozsahu hodnotenie, bod. 2.2.10. Podporiť obnovu pastvy a reštitúciu sysľa pasienkového na plochách severne od štrkovísk za účelom zlepšenia potravných podmienok pre dravce ako náhradu za zaniknuté potravné biotopy na plochách, kde sa bude realizovať navrhovaná činnosť.

Náklady na realizáciu týchto opatrení znáša investor a vzhľadom na ich charakter by mali byť realizované súbežne s realizáciou ťažby štrkopieskov a to na základe vypracovaného projektu. Projekt realizácie zmierňujúcich opatrení by mal byť vypracovaný a predložený na schválenie ŠOP SR najneskôr do konca roka 2025, aby bolo využité vegetačné obdobie na stanovenie návrhu opatrení, a mohlo byť čím skôr začaté vykonávanie navrhnutých opatrení. Projekt realizácie zmierňujúcich opatrení odsúhlasený ŠOP SR navrhujem predložiť na Okresný úrad, odbor starostlivosti o životné prostredie, na schválenie, resp. dať následne aj ako podmienku v rámci záväzného stanoviska orgánu ochrany prírody podľa § 9 ods. 1 písm. j) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
Ak sa na základe monitoringu ukážu navrhované a zrealizované opatrenia ako nedostatočné, bude nutné navrhnúť ďalšie zmierňujúce opatrenia, resp. modifikovať už existujúce tak, aby bola dosiahnutá ich čo najvyššia efektivita.
V rozsahu hodnotenia sú navrhnuté aj ďalšie zmierňujúce opatrenia - vytvorenie biotopov - hniezdnych stien pre včeláriky zlaté a brehule hnedé na brehoch štrkovísk, ostrovov (plávajúcich alebo sypaných) pre rybáre riečne a čajky. Touto požiadavkou som sa v primeranom hodnotení nezaoberal, keďže sa netýka priamo, ani nepriamo dotknutých predmetov ochrany v CHVÚ. Vysporiadanie sa s touto požiadavkou ochrany prírody by malo byť riešené v správe o hodnotení.

9. ZÁVER

Hodnotenie vplyvov projektu „Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa“ na územia sústavy NATURA 2000 bolo vykonané podľa dokumentácie Metodika hodnotenia významnosti vplyvov plánov, programov a projektov na územia sústavy NATURA 2000 v Slovenskej republike, Štátna ochrany prírody SR, Banská Bystrica (ŽIAČIKOVÁ et al. 2023).
Ako dotknuté územia sústavy NATURA 2000 bolo identifikované chránené vtáčie územie SKCHVU023 Úľanská mokraď. Vplyv realizácie projektu na ostatné územia NATURA 2000 v širšom okolí sa nepredpokladá.

Realizácia projektu bola posúdená vo variantných návrhoch V1 (celoplošný) a variant V2 (kazetový). Oba varianty sa odlišovali veľkosťou zaberanej plochy, na ktorej by sa realizovala navrhovaná činnosť. V prípade variantu V1 je záber novej plochy 84,0329 ha a v prípade variantu V2 je to 61,90 ha.

Záverečné hodnotenie Variantu V1:
Na základe výsledkov prieskumov, monitoringu migrácie a podrobného vyhodnotenia významnosti vplyvov na jednotlivé predmety ochrany hodnotených území sústavy NATURA 2000 možno konštatovať, že projekt „Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa“ **bude mať nepriaznivý vplyv na integritu** území sústavy NATURA 2000 – **SKCHVU023 Úľanská mokraď z hľadiska cieľov jeho ochrany pri variante** V1. Posúdením vplyvu realizácie projektu bol preukázaný významný negatívny vplyv (-2) na predmet ochrany CHVÚ Úľanská mokraď - bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*), resp. hraničný (-1 / -2) na predmet ochrany - pipíška chochlatá (*Galeria cristata*). Navrhovanou činnosťou v prípade realizácie variantu V1 dôjde k významne negatívnemu vplyvu na stanovené ciele ochrany pre tento druh. Významne negatívne budú dotknuté cieľové hodnoty v cieľoch ochrany – veľkosť populácie druhu (počet hniezdnych párov), veľkosť hniezdneho biotopu druhu, ako aj štruktúra (kvalita) potravného biotopu.
Z posúdenia vplyvov navrhovanej činnosti na ostatné predmety ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď podľa variantu V1 vyplynulo, že hodnotený projekt pravdepodobne vyvolá pôsobenie priamych mierne negatívnych vplyvov na druhy: haja tmavá (*Milvus migrans*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*) a sokol rároh (*Falco cherrug*). Hodnoteným projektom dôjde u týchto druhov k zániku najmä potravných a oddychových biotopov. Hodnoteným projektom nedôjde k trvalému zániku potravných a hniezdnych biotopov v okolí hodnoteného územia. Pri hodnotenom druhu pipíška chochlatá (*Galerida cristata*) dôjde aj záberu hniezdneho biotopu.

Záverečné hodnotenie Variantu V2:
Posúdením realizácie projektu **„Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa“** pre kazetový variant V2 nebol preukázaný nepriaznivý vplyv na integritu žiadneho hodnoteného územia sústavy NATURA 2000.
Z posúdenia vplyvov navrhovanej činnosti na predmety ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď podľa variantu V2 vyplynulo, že hodnotený projekt pravdepodobne vyvolá pôsobenie priamych mierne negatívnych vplyvov na druhy:

bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*), haja tmavá (*Milvus migrans*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), pipíška chochlatá (*Galerida cristata*) a sokol rároh (*Falco cherrug*). Hodnoteným projektom dôjde u týchto druhov k zániku a negatívnemu ovplyvneniu najmä potravných a oddychových biotopov. Hodnoteným projektom nedôjde k významne negatívnemu ovplyvneniu stanovených parametrov v cieľoch ochrany pre jednotlivé druhy. V porovnaní s variantom V1 budú zábery potravných a oddychových, prípadne potenciálnych hniezdnych biotopov nižšie pri tomto redukovanom variante V2.

Vzhľadom k uvedenému, realizácia projektu **„Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky, III. a IV. etapa“ je možná z pohľadu posúdenia vplyvov na územia sústavy NATURA 2000 vo variantnom riešení V2 za dodržania navrhovaných zmierňujúcich opatrení**.

10. POUŽITÉ ZDROJE ÚDAJOV

1. Žiačiková R., a kol., 2023: Metodika primeraného hodnotenia vplyvov plánov, programov a projek- tov na územia sústavy NATURA 2000, ŠOP SR, Banská Bystrica, 68 s.
2. Mociková,I. a kol., 12/2005: Vodná ťažba štrkopieskov na ložisku Čadíky / Pod brehmi a revitalizačné kompenzácie na ornej pôde, Zámer, hodnotenie vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 127/1994 Z.z., ENVING s.r.o., ZDOLFIN s.r.o.
3. Ciele ochrany SKCHVU023 Úľanská mokraď: https://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=21&kod=SKCHVU023
4. Demko, M., Krištín, A., & Pačenovský, S. (2014). Červený zoznam vtákov Slovenska. Bratislava – SOS/BirdLife Slovensko.
5. SOS/BirdLife Slovensko. (2013). Metodika systematického dlhodobého monitoringu výberových druhov vtákov v chránených vtáčích územiach Banská Bystrica – Štátna ochrana prírody SR.
6. Vyhláška č. 170/2021 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
7. Eliáš, P. jun., Dítě, D., Kliment, J., Hrivnák, R. & Feráková, V. 2015. Red list of fernsand flowering plants of Slovakia, 5th edition (October 2014). Biologia 70(2): 218-228
8. Futák, J. 1980. Fytogeografické členenie Slovenska. In: Futák, J. (ed.), Flóra Slovenska IV/ Vydavateľstvo SAV, Bratislava.
9. Gúgh, J., Trnka, A., Karaska, D., Ridzoň, J.,2015: Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov, Štátna ochrany prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica, 332 str.
10. Marhold, K. & Hindák, F. (eds) 1998. Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. VEDA - vydavateľstvo SAV, Bratislava.
11. Stanová, V. & Valachovič, M. (eds) 2002. Katalóg biotopov Slovenska. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 p.
12. Medvecká, J., Kliment, J., Májeková, J, Halada, Ľ., Zaliberová, M., Gojdičová, E. Feráková, V. & Jarolímek, I. 2012. Inventory of the alien flora of Slovakia. Preslia 84: 257-309
13. Viceníková, A. & Polák, P. (eds) 2003: Európsky významné biotopy na Slovensku. ŠOP SR, Banská Bystrica, 151 p.
14. Nariadenie vlády SR č. 449/2019 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy SR
15. Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1262 z 25. júla 2019, ktorým sa mení vykonávacie nariadenie (EÚ) 2016/1141 s cieľom aktualizovať zoznam inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Únie
16. Prieskum flóry a vegetácie (Ružičková,J. in Mociková,I. a kol., 12/2005)
17. Ornitologický prieskum (Kalivodová,E. in Mociková,I. a kol., 12/2005)
18. „Monitoring vtáctva v okolí vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob - Čadíky“ (Vlachovičová,M., 10/2020)
19. Monitoring vtáctva v okolí lokality vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky (Správa z ornitologických výskumov), spracovateľ Mgr. Ján Dobšovič, Posudky, s.r.o. (03/2024)

11. PRÍLOHY

Mapová dokumentácia
VARIANT 1, Mapa záberu jednotlivých typov biotopov (Príloha č.2a Správy o hodnotení, 11/2024)
VARIANT 2, Mapa záberu jednotlivých typov biotopov (Príloha č.2b Správy o hodnotení, 11/2024)

Textová dokumentácia
Dobšovič,J., ed., 03/2024: Monitoring vtáctva v okolí lokality vodnej ťažby štrkopieskov na ložisku Veľký Grob – Čadíky (Správa z ornitologických výskumov) (Príloha č.5 Správy o hodnotení, 11/2024)

V Banskej Bystrici, november 2024

Riešitelia: Ing. Pavel Mathé
Ing. Adriána Mathéová

SORBUS, s.r.o.
Magurská 6140/43
974 11 Banská Bystrica
IČO:46 526 111 DIČ:2023478422